

BV20.0014

Datum vergadering : 14 januari 2020

Aanwezig

Commissieleden:

Leefbaar 3B : Henk Meester, Jan Pieter Blonk, Georgine Zwinkels
VVD : Mauriel van As, Eric Kampinga, Matthijs Machielse
CDA : Hans van der Stelt, Charles van Harn
WIJ Lansingerland : Jan Jumelet, Jan Alsemgeest
CU : Kees-Willem Markus, Arjen Hofman
D66 : Michiel Muis, Ronald van der Stad
GroenLinks : Ivana Citterbartova, Menno Duk
PvdA : Petra Verhoef

Voorzitter : Nelleke Bouman
Commissiegriffier : Lianne van den Houten

Wethouders : Simon Fortuyn en Kathy Arends

1. Opening en mededelingen voorzitter

De voorzitter, om 19.05 uur: Ik open de vergadering na een kort reces in december. We hebben weer het nodige te bespreken. U heeft gezien dat we een nieuw systeem hebben. U ziet aan de zijkant allerlei prachtige gebeurtenissen gaan gebeuren. De spreektijden komen ook naar voren. U kunt zelf in de gaten houden of u over uw tijd bent, ja of nee. Ik wil er wel soepel in zijn, dat weet u, maar ik kijk even hoe het allemaal gaat. Ik hanteer vanavond wel het open systeem, ik houd in de gaten wie er wil spreken, maar ik heb hier zoveel apparatuur om mij heen staan. U krijgt alle gelegenheid om uw inbreng te hebben en om te interrumperen, maar als u interrumpeert dan moet de spreker in de gaten houden dat de eigen microfoon uitgezet wordt, want anders gaat het van de spreektijd af, maar ik zal coulant zijn. De heer Markus had gemeld, dat hij wat later zou komen, maar hij is er inmiddels. Van harte welkom, ook een ieder op de publieke tribune. U komt een pasje halen? Ja, ook dat is nieuw, maar na een paar keer gaat het vanzelf. Een ieder heel hartelijk welkom op de publieke tribune. Ik wil melden dat we vanavond voor het laatst wethouder Abbe hier hebben. Hij zal deze maand in diverse gremia zijn opwachting hebben, maar ik heb uit betrouwbare bron begrepen, dat hij de volgende commissie ruimte er niet bij aanwezig zal zijn. Ik wil bij deze, en ik denk dat ik namens u allen spreek, de heer Abbe van harte feliciteren, allereerst met zijn benoeming tot wethouder in het Westland en hem bedanken voor al hetgeen hij voor ons, ook t.a.v. de commissie ruimte, gedaan heeft. Ik denk dat dat best even gezegd mag worden, met een klein applaus. Dank (applaus).

2. Insprekers

Er is 1 inspreker:

1. De heer Liefing, inzake het burgermeetnet.

Inspreker 1:

De heer Liefing: Dank u wel voor de spreektijd. Geachte commissieleden, ik vertegenwoordig hier als voorzitter van het Burgermeetnet Lansingerland ons initiatief, wat ik graag onder de aandacht wil brengen. Wat wij doen is: meten met een tiental burgers in onze tuinen met meetkastjes de fijnstof in twee gradaties. Dat meten is mogelijk gemaakt door D66 in combinatie met Lansingerland Samen Duurzaam. We meten dat sinds ongeveer begin november. We hebben daar kastjes voor gekregen. We hebben dat geïnstalleerd en dat ging super goed. Het werkte eigenlijk meteen helemaal perfect. De resultaten worden zichtbaar op een website van RIVM. We hebben een bijeenkomst met DCMR gehad, waar ook andere initiatieven van omringende regio's meten, die ook zichtbaar zijn op de site. Maar. We zijn een clubje met fanatieke mensen en we wilden graag een eigen website maken. Er zit een data-analist in ons team, die heeft een prachtige website gemaakt. Ik weet niet of u de stukken heeft gehad, maar we hebben daar een ruil voor, die ik gedeeld heb. We registreren, we tonen wat de metingen zijn van de fijnstof. Vervolgens zitten we in bespreking met elkaar: leuk, we meten de fijnstof, maar wat doen we daar dan verder mee? Je kan iets meten, maar je wilt het graag ergens mee vergelijken. We zijn

dus ook naar andere zaken gaan kijken als temperatuur, vocht, neerslag, zonnekraft en dergelijke. Die willen we gaan correleren met elkaar om daar conclusies uit te trekken. Wat willen we nou daarnaast ook nog gaan doen? Met name omdat ons gevraagd is om een oordeel te geven over een app, die het geluid meet van overkomende vliegtuigen. Dat is de app EXPLANE. Daar willen we ook graag een oordeel over vormen, maar daarnaast willen we ook zelf het geluid van de vliegtuigen gaan meten. Dus naast al die andere data, die we voor fijnstof meten, willen we het geluid van vliegtuigen meten, we willen de vliegtuigbewegingen zelf meten, we willen de HSL bewegingen meten. En als het nog eventjes kan, willen we daar ook de intensiteit van het wegverkeer gaan meten. Allemaal mooie plannen, maar daar hebben we dus apparatuur voor nodig om die geluidsmetingen te combineren met onze kastjes. Dat kost geld en dat moet ergens vandaan komen. We hebben natuurlijk ook gekeken naar die app. Wat vinden wij van die app als burgermeetnetwerk? Het is natuurlijk prachtig dat iedereen die app kan gebruiken om, als hij vliegtuigen over hoort komen, het geluid te meten. Heel goed, dan kan iedereen zijn eigen inbreng doen, maar met die data kan het burgermeetnet niet zo heel veel. Wij zijn meer gebaat bij een eigen microfoon. Wat wij ook van die app vinden is dat het een gevoelige app is. Je moet heel goed letten op het geluid dat in de omgeving gemaakt wordt, want het vliegtuig moet daar wel uit herkend worden. De kwaliteit van de microfoons van de telefoons kunnen nogal verschillen. Hoe betrouwbaar is dan de meting? Eigenlijk moet je dus de microfoons van de telefoons kunnen kalibreren op een bepaald punt om te kunnen zeggen wat klopt en wat een uitschieter is, omdat het toevallig slecht van kwaliteit is. Dat is in het kort wat wij van de app vinden. We vinden het een prima initiatief, dat er individueel metingen gedaan kunnen worden, maar voor ons zijn we eerder gebaat, en daar wil ik eigenlijk een lans voor breken, bij uitbreiding van ons meetinstrumentarium met o.a. een geluidsmeter. Dank voor uw aandacht.

Mevrouw Citterbartova, GL: Ik heb een vraagje. U bent gevraagd een oordeel te vellen over de app. U geeft aan, en dat is bekend, dat de metingen niet helemaal betrouwbaar zijn. Heeft u ook de mogelijkheid gehad om te kijken naar die meetkasten, die door dezelfde organisatie die de app heeft ontwikkeld, die ontwikkeld wordt en nu bijna klaar is? De heer Liefting: Nee, die hebben we nog niet kunnen bekijken. Mevrouw Citterbartova: Is uw pleidooi nu bedoeld om geld bij de gemeente te krijgen voor de microfoons bij jullie meetapparatuur? De heer Liefting: Ja, dat zou mooi zijn. Provincie, gemeente. Misschien kan de gemeente invloed uitoefenen op de provincie. Mevrouw Citterbartova: Dus we kunnen op korte termijn een voorstel verwachten? De heer Liefting: Dat wij een voorstel voor financiering doen? Ja, dat is heel goed mogelijk, ja.

De heer Van der Stelt, CDA: Dank voor uw inspraak. Is het niet zo dat de kwaliteit van het burgermeetnet toeneemt naar mate meer mensen gebruik maken van het burgermeetnet? Je hebt natuurlijk altijd te maken met de kwaliteit van de individuele apparatuur, maar hoe meer mensen mee doen, hoe groter de betrouwbaarheid wordt van hetgeen er gemeten wordt. De heer Liefting: Dat burgermeetnet bestaat uit vaste kastjes. Die app is gewoon mobiel, die kan overal gebruikt worden. Ja, de kwaliteit kan vergroot worden. Je kan door al die meetpunten bij elkaar een grotere dekking krijgen, maar dan moet je wel gekalibreerde telefoons hebben of microfoon. Het is namelijk zo, dat die kastjes, die wij hebben, er ook niet zomaar staan. Die zijn door DCMR gekalibreerd en aan allerlei testen onderworpen, zodat we wel betrouwbare ijkpunten krijgen. Dat is met willekeurige telefoons lastig, kan ik zo inschatten. Ik denk dat die kastjes, waar mevrouw net op wees, van dezelfde organisatie, die ken ik niet, maar dat misschien een alternatief kunnen zijn om toe te voegen aan onze bestaande kastjes. Ik neem aan, dat die gekalibreerd zijn. En zo niet, dan zou ik dat wel aanraden.

De heer Alsemgeest, WIJ: Ik heb toevallig vanmiddag de app gedownload en op mijn telefoon gezet en geprobeerd. Hij werkt. Nu had ik nog even een vraag betreffende die kastjes. Al zou ik zo'n kastje aan mijn huis willen, ik woon ongeveer onder de aanvliegroute, is mijn vraag wel eventjes: hoe is het gesteld met de privacy? Hoe gevoelig is zo'n kastje als de burens ook gezellig buiten op het terras zitten? De heer Liefting: Dan bedoelt u waarschijnlijk het opnemen van gesprekken en dergelijke? Daar heb ik me niet in verdiept. Ik neem aan dat dat afgeschermd wordt en dat het geluid alleen wordt gebruikt voor die momentopnamen. Het wordt niet opgeslagen, maar de geluidsniveaus worden ergens aan gecorreleerd, denk ik dan, aan een vliegbeweging. Ja, ik zou zeggen: Google luistert mee. Nee, niet bekend.

Mevrouw Verhoef, PvdA: Dank u wel voor uw inspraak. Uit uw inspraak maak ik op dat u inderdaad zoveel mogelijk gegevens wilt verzamelen met die 10 kastjes of meetpunten, die er nu zijn, en die gegevens aan elkaar wilt gaan koppelen en analyses gaan doen. Is dat waar u ook geld voor wilt vragen? Heeft u als vereniging ook de capaciteit en expertise om op die kleine schaal binnen Lansingerland met 10 meetkastjes onderzoek te doen? Of gaat het via het RIVM? Dat is mij nog niet helemaal duidelijk. De heer Liefting: Wij hebben aardig wat capaciteit in huis, heb ik al gemerkt, binnen het burgermeetnetwerk. Dat is eigenlijk wat we zijn. De data van de 10 kastjes wordt door data-analisten behoorlijk goed geanalyseerd. Het is behoorlijk vakkundig, dat is namelijk ook zijn werk. Hij vindt het gewoon leuk om

dat toe te passen in het netwerk. Wij willen niet de potentie hebben dat we daar ook conclusies uit kunnen trekken. We zijn 2 maanden bezig, maar we willen graag met DCMR en RIVM om tafel om te kijken of we voorlopige conclusies kunnen doen met die analyses, die we gemaakt hebben, om daar daadwerkelijk iets mee te kunnen.

3. Vaststelling verslag vorige vergadering d.d. 3 december 2019

De voorzitter: Volgens mij geen op- of aanmerkingen, dus bij deze vast gesteld.

4. Vaststelling agenda en inventarisatie rondvragen

De voorzitter: In de tussentijd heeft u van de griffie de mededeling gekregen, dat ik vanavond hier iets naar voren wilde brengen en dat is het volgende. Ik wil de vergadering zodanig doen, dat we eerst de stukken ter advisering aan de raad bespreken en daarna de bespreekpunten. In de tussentijd is er weer een bespreekpunt bij gekomen, u allen nog in herinnering wetend waarschijnlijk. Dat is punt 5g over de maalterij Treurniet. Ik stel voor dat we dit zo doen: eerst de stukken voor de raad, punten 6a tot en met 6c, en dan gaan we daarna over tot punt 5.

De heer Jumelet, WIJ: Dan toch even de vraag, want ik zie 2 mensen komen voor 5g en ik wil het ze niet aandoen om tot half 12 te wachten. Wellicht kunnen we die iets naar voren halen. De voorzitter: Meneer Jumelet, aan uw verzoek zal worden voldaan. Als er een inspreker is of belangstellenden zijn voor dat item, dan zal ik 5g naar voren halen als zijnde 5a, maar wel eerst de punten van de raad bespreken. Vindt iedereen dat goed voor dat item?

De heer Markus, CU: Ik had al via de onofficiële weg het voorstel gedaan, maar nu nog even officieel. Wij zouden graag het onderzoek openbaar vervoer voor ouderen willen verschuiven naar de commissie samenleving van februari. De reden is dat het met name betrekking heeft op eenzaamheid en dat is een onderwerp voor samenleving. Bovendien hebben we een volle agenda, dus het lijkt ons goed om dat punt in de commissie samenleving van februari te bespreken en nu van de agenda af te halen. De heer Duk: Ik ben er helemaal akkoord mee. Ik heb nog één van de antwoorden op mijn technische vragen niet gehad, dus ik stel voor dat we die dan wel krijgen voor de behandeling in samenleving. De voorzitter: Ik zag iets langs komen, dus ik denk dat dat wel mogelijk is. Ja. Dan gaat 5b van de agenda af. Meneer Van Harn, er was ook nog iets wat u misschien naar voren wilde brengen. Dat gaat over punt 5d.

De heer Van Harn, CDA: Dat klopt, dank u wel. Zoals u weet volgt het CDA het proces om te komen tot bouwen van woningen voor starters, senioren en jonge gezinnen in Bleiswijk nauwlettend. De heer Blonk: Dit is toch een procedure run? Dit is toch niet inhoudelijk? De voorzitter: Het voorstel is of u het vanavond behandeld wil hebben of dat het uitgesteld wordt en of u het van de agenda wilt halen. De vraagstelling is: wilt u het van de agenda af hebben? De heer Van Harn: U weet dat wij een bespreekpunt hebben ingediend. Dat was gebaseerd op een brief die we hebben gekregen. Vervolgens is er een nieuwe brief binnen gekomen van het college en gebaseerd op die brief zullen wij nu ons bespreekpunt intrekken. De voorzitter: Helder. Dan gaat 5d ook van de agenda af.

Inventarisatie rondvraag:
Er zijn geen rondvragen.

5. Bespreekpunten:

5.g Maalterij Treurniet

De voorzitter, na agendapunt 6: In de raadsvergadering is hier het e.e.a. over gehoord. Ondertussen is er via de mail het e.e.a. naar binnen gekomen en dat heeft u ook op de agenda kunnen zien.

De heer Jumelet, WIJ: Ik zal me beperken tot het laatste stukje van het verhaal, dat scheelt overigens in mijn tijd, maar ook: iedereen heeft het kunnen lezen. Ik lees het even voor: gezien het feit, dat er meerdere bouwprojecten maalterij driehoek Noordpolder zullen gaan lopen, waarbij het van groot belang is dat er goed overleg plaats vindt met omwonenden vragen wij de overige fracties in de commissie ruimte: 1. Hoe kijkt u aan tegen de betrokkenheid van omwonenden in deze specifieke situatie? 2. Vindt u het belangrijk dat er in goed overleg draagvlak wordt gecreëerd voor de voorgenomen ontwikkeling of moet het college het beperken tot de formele instrumenten (bezwaar en beroep)? 3. Hoe actief moet het college zijn met informatie naar en het betrekken van de omwonenden? De aanleiding is inderdaad geweest de inspraak tijdens de laatste raadsvergadering van 2019 door de bewoners rondom de maalterij. We hebben in aanloop naar deze vergadering een brief van het college gehad, waarin e.e.a. wordt toegelicht. Daarbij op verzoek van de heer Machielse is er nog een overzicht gekomen van allerlei contactmomenten. En vanmiddag verscheen er in de mail nog een brief van de bewoners, waarbij wij ons niet aan de indruk kunnen onttrekken, en dat leidt eigenlijk tot een vierde

vraag zelfs, dat de wethouder/gemeente eigenlijk toch wel lijnrecht tegenover de bewoners staat. Dan heb ik het niet over de inhoud, want daar kunnen we heel veel van vinden. Even niet over de inhoud, maar over de manier van communiceren, het in contact zijn, het in gesprek zijn. In de brief van de bewoners wordt ook letterlijk gezegd: het beeld dat door het college wordt geschetst in haar brief komt op geen enkele wijze overeen met de werkelijkheid, zoals die door ons ervaren wordt en op feiten is vastgelegd. Het laatste laat ik even voor wat het is, 'door ons beleefd wordt'. Het leidt tot een vierde vraag: Vinden wij als raad dat we richting de wethouder blijven volhouden van blijf in gesprek gaan? Of komt er een moment dat we met elkaar zeggen: is het niet eens tijd voor mediation of een gespreksleider? Een derde partij, die probeert uit deze loopgraven te komen, want daar gaat het toch een beetje op lijken. Zowel de omwonenden als de gemeente schieten hier niets mee op, want we blijven elkaar maar overtuigen van dat we het goed gedaan hebben of niet goed gedaan hebben. Mijn vraag is: moeten we dan niet in zo'n geval gaan nadenken over een andere vorm van overleg, waarbij je een derde partij vraagt om dat toch in goede banen te leiden? Dat was hem.

De heer Van Harn, CDA: In het kort wil ik antwoord geven op de vragen die in het stuk door WIJ gesteld zijn. Het is logisch dat omwonenden het proces van een oude maalderij richting de bouw van nieuwe appartementen nauwlettend volgen. Het zou vreemd zijn als dat niet zo was. De tweede vraag, vindt u het belangrijk dat er draagvlak wordt gecreëerd? Wat we horen en lezen is dat omwonenden zich onvoldoende gekend weten. De communicatie loopt niet soepel. Het schort aan kwaliteit van communicatie. In oktober 2018 heeft de portefeuillehouder verbetering in de communicatie toegezegd. Zij gaf toen aan, dat het proces tot dan toe niet goed was gelopen, maar we moeten toch helaas concluderen dat daar niet veel in veranderd is. De derde vraag. De heer Machielse: Ik hoor de heer Van Harn heel stellig stellen dat daar niets in is veranderd. Kan u dat onderbouwen of uitleggen? De heer Van Harn: Ik had het over de kwaliteit van de communicatie. Ik denk dat het daaraan schort. Vraag 3, hoe actief moet het college zijn richting omwonenden? Wanneer er zorgen leven bij omwonenden, bijvoorbeeld m.b.t. toekomstig waterpeil of mogelijk wateroverlast als gevolg van een te bouwen parkeergarage, dan dient hier een normale en gezonde communicatie plaats te vinden. De aanvullende vraag van WIJ, is het tijd voor mediation? Ik denk niet dat het al zover is, maar er zal wel door partijen eraan gewerkt moeten worden om de kwaliteit van de communicatie te verbeteren. Dank u wel.

De heer Machielse, VVD: Een belangrijke ontwikkeling in het centrum van Berkel en Rodenrijs. Eén waar we veel starterswoningen beschikbaar willen maken voor onze gemeente, die toch ook in een woningnood zit. Maar daarnaast ook een ontwikkeling die de kroon op het centrum van Berkel wordt, waar we juist de laatste tijd als commissie ruimte zoveel in hebben geïnvesteerd. Het is voor mij dan ook een klein beetje vervelend al dan niet irritant om nu opnieuw hier over te gaan spreken. En waarom zeg ik dat? Mind you, we zitten midden in een proces hier. Ik heb, en dat memoreerde de heer Jumelet correct, een overzicht gevraagd van hoe dat proces precies gegaan is. Welke communicatiestappen zijn er nou geweest de afgelopen jaren om te komen waar we nu staan? Dan kan ik niet anders, maar dat is mijn persoonlijke overtuiging, dan concluderen dat er heel veel afstemming is geweest, heel veel concessies zijn gedaan door beide zijden en we nu in een onderzoeksfase zitten waar we nota bene als commissie ruimte zelf om hebben gevraagd. Terwijl dat proces nog loopt word ik nu gevraagd om opnieuw er iets van te gaan vinden. Maar goed, u vraagt wij draaien. De heer Jumelet: U vraagt, wij draaien. Wij vragen niets. Het zijn de bewoners die in december ingesproken hebben in de raad en daar hun zorg hebben geuit. Dat is aanleiding om het hier op de agenda te zetten. Als u zegt 'u vraagt' dan zijn dat wel de bewoners, uw kiezers. De heer Machielse: Wat de bewoners hebben gevraagd, mijns inziens, is om in ieder geval duidelijkheid te krijgen over de ontwikkeling nabij hun woningen. En niets lijkt mij eerlijker naar bewoners toe dan ze dat geven. Ik heb en u ook van het college een brief ontvangen, 8 januari uit mijn hoofd, waarin wordt aangegeven in welk proces we op dit moment zitten. En dat we in dat proces met een aantal afhankelijkheden zitten, en dat doet me een beetje denken aan de bespreking van de uitvoeringsagenda duurzaamheid, waarin we ook met externe partijen zitten, waarin we met afhankelijkheden zitten, en waarin het, dat mogen we misschien wel zeggen, een beetje tegen heeft gezeten qua timing. Ik concludeer maar één ding daaruit, meneer Jumelet: dat dit college zorgvuldigheid betracht in dit dossier. Die zorgvuldigheid hebben wij afgelopen voorjaar gezien, toen het college nog ver voordat er werd aangevangen met het maken van een bestemmingsplan er al een bespreking in de commissie ruimte was. Van: we hebben dit plan, de ontwikkelaar heeft een plan, hij heeft bij de gemeente gevraagd om steun, omwonenden hebben er ook een mening over, maar voordat we hier heel veel ambtelijke capaciteit en tijd in gaan stoppen, bewoners gaan vragen om input en de commissie gaan betrekken: wilt u dit eigenlijk wel en wat vindt u er dan van? We hebben als commissie een heel duidelijk antwoord gegeven aan het college: ga door met het ontwikkelen van dit bestemmingsplan, met de maalderij herontwikkeling, twee lagen en de nabij gelegen appartementencomplexen. Dat was de uitspraak van de commissie afgelopen voorjaar. Daarmee hebben we nog geen besluit genomen, want dat doen we pas wanneer het bestemmingsplan wordt vastgesteld. En daar zijn we nu simpelweg nog niet, omdat de onderzoeken nog lopen. Dus daarom vind ik dat u mij vraagt om een mening, die ik nog niet

kan geven, omdat we in een actief proces zitten. Mijn waardeoordeel over dat proces, die vraagt u ook, is dat dat proces uitzonderlijk zorgvuldig wordt gedaan door dit college. Dan kom ik tot uw vragen. Hoe kijkt u aan tegen de betrokkenheid van omwonenden? Die vind ik ontzettend goed. Die vind ik ook ontzettend belangrijk, want we hebben hier te maken met een grote groep omwonenden, die iets vinden van hun buurt of omgeving. Zo willen we ze allemaal. Dus ik kijk zeer positief aan tegen de betrokkenheid van omwonenden. En daar voeg ik dan gelijk aan toe, dat ik, als ik naar de gespreksnotities kijk en de gesprekshistorie tussen ontwikkelaar en bewoners, college en bewoners, ontwikkelaar, college en bewoners, dat ik daar niets anders uit zie dan dat alle drie de partijen naar elkaar toe bewegen en dat ze elkaar ook willen begrijpen. Dat kan gaan over geluidschermen of tuinafscheiding en erfafscheidingen die geluid en verkeer belemmeren. Dat kan gaan over het verplaatsen van balkons, van ramen om privacy te borgen. Dat kan ook gaan over: wat vind ik van de bezonning van mijn tuin, van de schoorsteen bij de buurman. In al die gespreksnotities lees ik dat partijen tot elkaar komen. Dus een voorschot op uw laatste vraag: nee, ik denk niet dat mediation nodig is. Uw tweede vraag: vindt u het belangrijk dat er met goed overleg draagvlak wordt gecreëerd? Zeker. Het college verwijst niet allen naar juridische instrumenten, dat er nog een beroepsfase komt, dat er nog een inspraakprocedure komt met zienswijzen, maar het college geeft ook aan wat ze allemaal doet om te komen tot een bestemmingsplan, wat er nog niet eens is, want we zijn dat aan het maken op dit moment. Dus ik vind het belangrijk dat er in goed overleg draagvlak wordt gecreëerd. Het enige dat ik daar wel bij wil aangeven, meneer Jumelet, is dat ik er niet de ogen voor sluit als we een andere mening hebben, als we een andere ambitie hebben of een andere visie zijn toegedaan. Je kan er niet altijd 100% uit komen, maar je probeert in zo'n proces, en dat zie ik gebeuren, zoveel mogelijk tot elkaar te komen, omdat je door moet met je dossier. Je kan het niet blijven parkeren, uitstellen of anderszins, want dat hebben we in het verleden al gedaan met dit dossier. En dat gaat ons niet gebeuren hier. En als laatste vraagt u mij: Hoe actief moet het college zijn met informatie naar en het betrekken van de omwonenden? Nou, ik zou dit als rolmodel willen aannemen voor communicatie bij particuliere ontwikkelingen, waarin niet alleen het college een rol heeft, maar ook de ontwikkelaar. En de inspanning van het college is hierin om meer dan eens per kwartaal sessies te organiseren, brieven te sturen, informatie te delen. Wat wilt u nog meer? Sterker nog, meneer Jumelet, wij worden als commissie niet eens altijd zo uitvoerig bediend op onze vragen. Wij krijgen niet eens ieder kwartaal rapportages en de omwonenden krijgen ze hier wel. Ik vind dat goed en ik ben daar trots op. De heer Jumelet: Heeft de heer Machielse kennis genomen van de inspraak van de bewoners in december? En van de brief van vandaag? Hoe kijkt hij dan tegen de brief aan als het gaat om de gevoelens die daar dan leven rondom de communicatie? Even los van de inhoud. Hoe kijkt u dan aan tegen de gevoelens die daar worden geuit? Met name als het gaat over de eerste zin bij de samenvatting. De heer Machielse: Uw eerste vraag: ja, daar heb ik kennis van genomen. Uw tweede vraag, wat vind ik met name van die communicatie? Ik zie of ik lees en ik hoor, dat we hier te maken hebben met een groep bewoners die zich zeer verbonden voelt met hun stukje Berkel, waar zij wonen. Ik heb al aangegeven: dat vind ik goed, daar ben ik trots op, dat vind ik positief. Maar waar ik niet de ogen voor wil sluiten, meneer Jumelet, is dat we een visieverschil kunnen hebben, dat we een andere mening toegedaan kunnen zijn en dat we dan ook door moeten. De heer Jumelet: U hinkt continu op de inhoud, maar het gaat niet zozeer om de inhoud, want je kan het met elkaar oneens zijn over de inhoud, over zaken die binnen een project plaats vinden, maar waar de vraag om gaat is: voel je je serieus genomen als gesprekspartner binnen het proces? Als ik de brief lees en de inspraak hoor van bewoners, dan kan ik me niet aan de indruk onttrekken dat mensen zich niet serieus genomen voelen. Geef nou eens antwoord op de vraag. Dat u waardering heeft voor de betrokkenheid, natuurlijk, dat hebben wij ook, maar wij signaleren wel dat mensen zich niet serieus genomen voelen in het proces. Daar wordt uiting aan gegeven en dat kan je niet weg wuiven, door te zeggen: fijn, dat u betrokken bent, we zijn het inhoudelijk niet eens, dus ja, helaas pindakaas. Dat zegt u feitelijk wel. Mijn vraag is: hoe kijkt u aan tegen het feit dat mensen zich niet serieus genomen voelen in het proces? De heer Machielse: Allereerst wil ik even afstand doen van het feit dat ik heb gezegd 'dan wuiven we het maar weg'. Ik heb juist aangegeven, dat er heel veel concessies zijn gedaan door beide partijen de afgelopen jaren en dat ik er trots op ben hoe partijen samen optrekken. Maar dat gezegd hebbende, hebben wij inderdaad te maken met brieven, inspraakreacties van omwonenden, die zeggen: hé, ik word niet gehoord, luister ook naar mij. Dan is mijn eerste reactie: wat is er dan gebeurd? Vandaar dat ik het overzicht heb opgevraagd. Ik heb de gespreksnotities opgevraagd, ik heb ze gelezen, ik heb gezien hoe partijen ook over de gespreksnotities tot elkaar zijn gekomen zelfs. Ik kan niet anders dan concluderen dat er naar elkaar geluisterd wordt. De heer Duk: Is er dan niets fout gegaan volgens de heer Machielse? De heer Machielse: Er is ontzettend veel fout gegaan. Ik heb afgelopen voorjaar vanuit deze zelfde positie uitgebreid verklaard dat er vooraf, voor de sessie in december 2017, langere tijd veel onduidelijkheid is geweest over de ontwikkeling van maalterij Treurniet, de herontwikkeling. Een plan dat, uit mijn hoofd, inmiddels al 8 jaar lang leeft. Ik kan me voorstellen, dat als je ernaast woont, er tegenover woont of in die straat, denkt: ik wil wel een keer duidelijkheid. Dat hebben wij geconcludeerd. We hebben het college een opdracht mee gegeven om periodiek met omwonenden in gesprek te gaan. En dat is gebeurd. Dat is gebeurd. Als er nieuws is in een periodieke bijeenkomst, dat er

nog geen nieuws is omdat er nog een onderzoek loopt, dan kan ik daar niet zo heel veel van vinden. Ik kan alleen maar zeggen, dat ik het goed vind dat die onderzoeken lopen, dat het hoogheemraadschap wordt betrokken op verzoek van wie dan ook, dat vind ik ook positief. Dat er peilbuizen zijn geplaatst vind ik ook positief. Wat moet ik dan nog meer? Ik moet afwachten vanuit mijn rol wat de uitkomsten van die onderzoeken zijn, hoe het college uiteindelijk het hele concept bestemmingsplan voor zich ziet, met alle haken en ogen die we daarvan zien. Dan kunnen wij met elkaar beoordelen wat wij van het plan vinden. In de tussentijd wil ik naar WIJ zeggen dat ik trots ben op hoe dit loopt en dat ik er niet de ogen voor sluit wanneer we het op de inhoud oneens zijn met elkaar. Dank u wel.

De heer Van der Stad, D66: Een dramatische vertoning dan wel wanprestatie, dat vindt D66 van het proces rondom de maalderij. De voornemens voor het nieuwe jaar voor burgerparticipatie zijn mooi. De woorden van de burgemeester stonden glashelder en duidelijk in de krant. Maar bij de eerste de beste gelegenheid zijn we weer back to business as usual. De burgers worden genegeerd en zaken worden anders weergegeven. We vragen ons serieus af hoe we hier nu verbetering in aan kunnen brengen. We hebben in 2018 een inspraakverordening bekrachtigd, waar het college begin 2019 op eigen initiatief gebruik van maakte. Direct belanghebbenden hebben hun zienswijzen c.q. inspraak daarop toegezonden. Met de keuze voor een inspraakprocedure zijn er door het college daarmee verwachtingen gewekt. Een betrouwbaar bestuur reageert ook als zaken lastig zijn of niet lopen zoals het college wenst. Bij een zienswijzeprocedure is het de gewoonte dat een reactie binnen 6 weken volgt. We zijn nu bijna een jaar verder. Ongeacht wat je daarvan vindt, daar komt bovenop dat de gemeente niet voldoet aan de procedure die zij zelf heeft gekozen. Zie art.5 en 7 van de verordening inspraak. Ik kijk met name uit naar de stukken van art.7.2a. Hieruit blijkt dat het document middels knip en plak in elkaar is gezet en er geen eindcontrole overheen is gegaan. April 2019 heb ik dit al aangegeven, maar dat terzijde. Meer recent, middels de brieven uit december 2019 en januari 2020 wordt aan ons het beeld geschetst dat er een goed proces wordt doorlopen en dat het college de regie heeft. Uit inspraak, aanvullende informatie aan ons verstrekt door bewoners en navraag bij omwonenden en de slagerij blijkt hier helaas het tegendeel. De brieven staan vol onjuistheden. Wij vragen ons af of wij als commissieleden en raad wel juist en volledig worden geïnformeerd. De wethouder heeft niet het initiatief genomen voor periodiek overleg, dit is na aandringen van de raad en vele malen inspreken door omwonenden gekomen. Bewoners hebben daarna zelfs nog moeten aandringen, omdat het stil bleef vanuit de gemeente. De slager heeft al 2 jaar geen overleg met de gemeente en de ontwikkelaar over de maalderij. Er is, in tegenstelling tot wat gesteld wordt, zelfs op geen enkel punt overeenstemming. Wel is de slagerij in gesprek met de gemeente over zijn eigen uitbreidingsplannen binnen het huidige bestemmingsplan. De twee plannen zijn tegenstrijdig met elkaar. Dit is vanuit meerdere kanalen gecommuniceerd aan de gemeente en hier wordt niet op geageerd. Sterker nog, het wordt genegeerd en de slagerij waarschuwt dat niet alle of de juiste onderzoeken verricht worden rondom de maalderij en dat tekeningen niet kloppen. Wat betreft de wateronderzoeken is tot op heden totaal geen overleg of afstemming geweest. Bewoners hebben het e.e.a. gevraagd en gekregen via het waterschap zelf. Welke uitleg moeten wij nu eigenlijk geloven? Of moeten we dat zelf onderzoeken middels een raadsenquête op dit onderwerp? Er wordt in gespreksverslagen door alle partijen diverse commentaren met andere strekking geplaatst. Wat ons verder bevreemdt, is dat er eerst geen verslagen werden gemaakt, totdat de bewonersgroep dit zelf verzocht en zelf maar is gaan doen. Dit illustreert wel waar het initiatief ligt. Als klap op de vuurpijl is er aan de raad met de brief van 8 januari mededeling gedaan dat beantwoording aan bewoners niet voor een derde, maar zelfs voor een vierde keer wordt uitgesteld. D66 verwacht dat de beantwoording er morgen uitgaat en overweegt anders een andere aanpak. De heer Machielse: Verwacht meneer Van der Stad dan dat er morgen een brief uitgaat met een half onderzoek? Of wilt u ook daadwerkelijk weten wat de haalbaarheid is van een parkeerkelder? De heer Van der Stad: De beantwoording is al af op dat onderdeel na. Er kan een nietje doorheen. Wij verwachten dat het er morgen uitgaat en anders overwegen wij een andere aanpak, bijvoorbeeld een hoorzitting, onafhankelijk onderzoek, zoals ook door WIJ is aangekaart, een raadsenquête of een extra raadsvergadering. Inhoudelijk gezien wordt er vast gehouden aan het plan van 2018, dat vrijwel op geen enkel vlak voldoet aan het ambitiedocument. De heer Machielse: Is het de heer Van der Stad bekend dat dit een particuliere ontwikkeling betreft? Dan zouden we misschien eens met de projectontwikkelaar moeten gaan praten i.p.v. uitsluitend met het college. Daar ligt het initiatief bij een particuliere ontwikkeling. De heer Van der Stad: Is mij geheel bekend. Het is ook vorm gegeven vanuit het college middels een ambitiedocument. Dat het niet voldoet aan het ambitiedocument, noch aan de geldende structuurvisie. Regie wordt hier verder niet op gevoerd. Ook wordt niet ingegaan op de mee gegeven input vanuit de commissie, gericht op het creëren van draagvlak en dat betreffen wij. Als laatste wil ik nog mee geven dat het afgelopen jaar er 15 contactmomenten zijn geweest, waarvan meerdere uitstelbrieven zijn, een aantal contactmomenten zonder omwonenden, contactmomenten die verzoeken waren om antwoord door bewoners. En voor 2019 kom ik eigenlijk tot de slotsom van 2 integrale contactmomenten, waarbij door omwonenden ervaren is dat er meer informatie gezonden is richting bewoners dan dat er geparticipeerd was. Dank u wel.

Mevrouw Zwinkels, L3B: De betrokkenheid van omwonenden is heel groot. Wij begrijpen dat veranderingen in je woonomgeving meestal vervelend zijn. Ook met de situatie rond de maalderij spelen deze gevoelens. L3B heeft meerdere malen contact gehad met de bewonersgroep. Hun bezwaren zijn ons dan ook duidelijk. Gelukkig zijn er ook aanpassingen gedaan aan het eerste plan ten goede van de bewoners. In de loop zijn, zonder de mailcontacten, 27 momenten van contact c.q. communicatie geweest. Communicatie is een belevingsmoment. De hoorder hoort het meestal anders dan het bedoeld is, omdat de gevoelens, die je al hebt, mee tellen in de communicatie. Nu moet er worden gewacht op de uitkomst van onderzoeken over het grondwater en zal de projectontwikkelaar een voorstel doen voor een passende erfscheiding. Maar het is nu een planologisch proces, waar het in gekomen is. De verwachting is in het planologisch proces dat in maart 2020 het college een besluit neemt over het ontwerp bestemmingsplan. In een periode van 6 weken heeft een ieder dan de mogelijkheid om een zienswijze in te dienen bij de gemeenteraad. Daarna zal de vaststelling door de raad, en de commissie eerst, naar verwachting in het najaar van 2020 plaats vinden. Wel willen wij er bij het college met nadruk op aandringen om bij de te ontwikkelen projecten in een vroeg stadium heel goed naar omwonenden te luisteren en hun bezwaren te onderzoeken en de communicatie op gang te houden. Dank u.

De heer Hofman, CU: Ook wij willen graag ingaan op de vragen, zoals die zijn gesteld door de fractie van WIJ. Allereerst over de betrokkenheid van omwonenden. Dit proces heeft een slechte start gekend. Daar zijn destijds excuses voor gemaakt. Vanaf dat moment zijn de bewoners weldegelijk echt partij, volgens ons, in dit proces. Deze partij beklaagt zich nu, dat ze onvoldoende gehoord wordt. Nu is het meestal zo in ruimtelijke ontwikkelingen, dat het niet iedereen naar de zin gemaakt kan worden. Dat kan heel goed het gevoel geven, dat je niet gehoord wordt, maar dat is iets anders dan dat je helemaal niet betrokken wordt. Dat raakt meteen ook aan de tweede vraag over draagvlak. Eén van de zaken waar naar verwezen wordt als het gaat om het creëren van draagvlak is: hoe zit het nou met die verzakking, hoe zit het nou met de waterhuishouding? Dat is bij uitstek een punt, dat straks in een bestemmingsplanprocedure, dus in een formele procedure, helemaal afgehamerd gaat worden. Daar willen we het ook wel graag laten. Daar is de mogelijkheid om dat draagvlak al dan niet te creëren. Je kunt het niet iedereen naar de zin maken mogelijk. Communicatie is al door veel fracties benoemd. Wat wij daar even over willen mee geven: geen nieuws is ook nieuws. Schroom niet om ook aan bewoners mee te geven: jongens, sorry, maar we hebben nog even niets, we hadden jullie toegezegd om rond deze tijd met iets te komen, maar we hebben nog niets, heb nog even geduld met ons. Wat betreft mediation: dat lijkt ons nog even een brug te ver. Dat was mijn bijdrage, dank u wel.

De heer Duk, GL: De GL fractie heeft meerdere keren aandacht gevraagd voor de communicatie met de omwonenden van de maalderij. Het lijkt erop, dat het college de urgentie hiervan niet voldoende op het netvlies heeft. De burgemeester zei voor het zomerreces toe, dat er een vervolgspraak zou komen met de omwonenden. Ruim voor de commissie ruimte, die daarop volgde, kondigde ik een rondvraag aan met de vraag of dit gesprek al heeft plaats gevonden en hoe dit was verlopen. Hierop zou het een inkoppertje moeten zijn om die afspraak nog voor de commissie te maken. Dit gebeurde niet. Vervolgens werd, na een te lange vergadering mijn vraag schriftelijk beantwoord, wat alweer een week extra gaf om een afspraak te maken, maar zelfs in die periode was er geen afspraak gemaakt. Ik wil niet beweren, dat de wethouder de omwonenden niet voldoende in het proces betreft, maar ik concludeer wel dat haar handelen in deze die indruk niet voldoende weg neemt. Ik heb het vertrouwen dat zij de boodschap van de commissie en de omwonenden heeft ontvangen en dus hier actiever in zal handelen. Het voorstel van WIJ om tot mediation over te gaan lijkt mij op dit moment nog niet nodig, maar ik kan het me goed voorstellen dat dat in de toekomst wel zo is. Als wij als gemeente besluiten dat de maalderij een markant gebouw in het centrum van Berkel een nieuwe bestemming moet krijgen, dan moet dat op de meest zorgvuldige manier mogelijk gedaan worden. Dat daarbij niet alle betrokkenen kunnen krijgen wat ze willen, is duidelijk. Of een monumentaal pand aan drie gevels ingrijpend verbouwen en er een optopping op plaatsen, die het toch al hoge gebouw nog groter maakt, zorgvuldig mag worden genoemd, betwijfel ik, maar wat ik zeker weet is dat de omwonenden in dit proces een zeer grote rol moeten spelen. Dit kunnen zij enkel als het college actief is met haar informatievoorziening en ze mee neemt in alle stappen. Wij vertegenwoordigen als raad onze inwoners en zij zullen dus altijd op de eerste plaats moeten staan.

Mevrouw Verhoef, PvdA: Ook de PvdA fractie vindt het goed, dat er op korte termijn echt iets moois gemaakt gaat worden van de maalderij Treurniet en de omgeving. Dat moet passen in de visie op cultureel erfgoed. De inbreng van de bewoners moet worden meegenomen en ook de omgeving moet daarbij in ogenschouw worden genomen, dus het karakter van die wijk. Dat is voor ons het uitgangspunt, dat daar iets komt, waar we met z'n allen tevreden over zijn en waar de inwoners zich op belangrijke punten goed in kunnen vinden. Eind maart wil het college graag een besluit nemen over de ontwerp bestemmingsplannen, inclusief de beantwoording van de inspraak- en overlegreacties. In de

communicatie van het college aan ons wordt gezegd, dat er regelmatig goede gesprekken zijn geweest en nog zijn met omwonenden en dat het schetsplan rekening houdt met hun belangen. Er loopt nog onderzoek en dat moeten we ook afwachten, o.a. naar de grondwaterhuishouding en de bedrijfsvoering van de slager. Wat wij lezen nu is dat omwonenden nog steeds zorgen hebben. Sommige mensen zeggen zich niet serieus genomen te voelen, dat spreekt ook wel gedeeltelijk uit de brieven. Die zorgen zijn natuurlijk belangrijk, maar wat wij als fractie zien is een discrepantie tussen wat de bewoners zeggen, wat zij beleven, wat zij mogelijk echt ervaren hebben en tussen wat het college zegt. Dus voor onze fractie is het allereerst belangrijk om helderheid te hebben. Waarom ligt er nou zo'n verschil tussen die twee meningen of ervaringen? Zonder dat we daar nu een waardeoordeel aan willen hangen van: de wethouder heeft het niet goed gedaan of omwonenden hebben gelijk, absoluut willen we daar nu niets over zeggen. We willen daar helderheid over hebben. Natuurlijk willen we dat uiteindelijk de plannen tot voltooiing komt, dat er een mooi voltooid gebouw en alles eromheen ligt. Volgens mij heb ik daarmee antwoord gegeven op uw vragen. Ik kijk even naar WIJ. Ja, dus de betrokkenheid van omwonenden is groot geweest en zij moeten ook zoveel mogelijk betrokken worden. Dat kan, via die formele instrumenten hebben zij daar allerlei manieren toe. Die kunnen en zullen ze misschien ook gebruiken. Maar het college kan daaromheen natuurlijk ook goede communicatie doen en volgens mij gebeurt dat ook, maar zit dus die discrepantie. Hoe actief moet het college zijn met informatie naar en het betrekken van omwonenden? Ja, zo actief als kan. Dat wilde ik gezegd hebben, dank u wel.

De voorzitter: De nodige vragen over communicatie. Wat is communicatie, kwaliteit communicatie, diverse items dit onderwerp betreffende.

Wethouder Arends: Wederom staat het op de agenda want het is een belangrijke ontwikkeling op een belangrijke plaats, waarin omwonenden ongelooflijk betrokken zijn, bij deze ontwikkeling. Dit speelt al jaren, wat u ook schetst. In die beginjaren is er eigenlijk heel weinig contact geweest met omwonenden. Mijn voorganger, de heer Heuvelink, heeft dat op een gegeven moment geconstateerd. Voorheen was het bij een particuliere ontwikkeling, dat het aan de particuliere ontwikkelaar was om met de omgeving te praten. Maar mijn voorganger constateerde: dit loopt niet goed. Wij vinden het belangrijk, ook gezien de ontwikkelingen in burgerparticipatie, ook naar de omgevingsvisie, hoe belangrijk dit is om afstemming te hebben, om juist met omwonenden daarover in gesprek te gaan. Toen is er een zeer intensief proces geweest onder leiding van de heer Heuvelink, mijn voorganger, om vooral ook te kijken naar de inhoud. Wat zijn de zorgen van die omwonenden en wat betekent dat voor de plannen die deze ontwikkelaar en de grondeigenaar hier hebben? Dat heeft inderdaad geresulteerd in dat schetsplan, waarin rekening is gehouden met het volume, met privacy en alle andere zaken. Daarna hebben omwonenden aangegeven: wij vinden het belangrijk om u, de wethouder, de situatie te laten zien, u mee te nemen in onze zorgen en deelgenoot te zijn, hoe kijken wij nou naar deze ontwikkeling. Daarover hebben we meerdere, zowel ambtelijk maar ook ik als bestuurder, gesprekken gehad, omdat ik het ongelooflijk belangrijk vind juist op zo'n locatie om met hen in gesprek te zijn en omdat er mogelijk verschil is in wat wenselijk is m.b.t. de optopping. Ik vond het dermate belangrijk om in een heel vroeg stadium u daarin ook mee te nemen. Vandaar dat ik het in de commissie ruimte geagendeerd heb. Een grote meerderheid heeft ervan gezegd: gaat u verder met dit schetsplan in het proces van het bestemmingsplan. Los van die hele formele procedure is het belangrijk om te weten: oké, er is rekening gehouden, er ligt nu een schetsplan. Maar er kwamen heel veel zorgen van omwonenden over de waterhuishouding en over de bedrijfsvoering. Dan vind ik het, en als college, het ongelooflijk belangrijk dat die zorgen expliciet worden onderzocht. Het kan niet zo zijn, dat een ontwikkelaar, ook al is het niet ons grondgebied, iets laat ontwikkelen wat niet mogelijk is, wat een groot negatief effect heeft op die omwonenden. De heer Duk: Die zorgen van de bewoners zijn in hun visie op het plan duidelijk gemaakt. Het lijkt erop, dat het onderzoek pas ergens in oktober is gestart. Klopt dat? Volgens mij was toen al lang de periode, waarin de eerste reactie van het college zou komen, voorbij geweest. Wethouder Arends: Ik had nu eigenlijk de resultaten willen hebben, volgens mij wij allemaal. De voorbereidingen voor het onderzoek zijn in september geweest en in oktober is het veldonderzoek gestart. Daarvoor zijn de gesprekken geweest met omwonenden, met name wat hun vragen zijn en wat zij onderzocht willen zien. Want die wilden wij natuurlijk echt mee hebben, ook in het onderzoek. De uitkomsten van het onderzoek willen we laten toetsen door het hoogheemraadschap, die daarin deskundig is. Maar ook dat er een uitleg komt over de resultaten van het onderzoek, maar ook welke maatregelen dan nodig zijn en of de ontwikkelaar dat ook ter hand gaat nemen. Daarnaast ook de zorgen over de erfafscheiding. Dat vinden we ook belangrijk. Dus in het laatste overleg hebben we ook afspraken met elkaar gemaakt, dat de ontwikkelaar met een voorstel komt naar omwonenden hoe hij kijkt t.a.v. die erfafscheiding. Dus dat loopt ook. Aan de inspraakreacties wordt nu gewerkt; het is eigenlijk bijna klaar, maar het gaat erom dat we het volledig willen doen, waarbij ook de uitkomsten van dat onderzoek meegenomen worden. Het liefst, net als u, net als omwonenden, en wij ook, wij zouden het liefst willen dat we die onderzoeksresultaten nu al zouden hebben, maar ik pleit wel voor die zorgvuldigheid en het afwachten van die onderzoeken alvorens een integrale reactie te kunnen geven aan omwonenden en straks ook wat er aan u voorgelegd wordt, eerst in de besluitvorming naar het

college, maar daarna ook aan u voorgelegd wordt. Mevrouw Zwinkels: Ik begrijp dat onderzoeken echt heel zorgvuldig gebeuren, maar geen nieuws is ook nieuws. Ik ben zelf een heel ongeduldig type, dus ik kan me heel goed de gevoelens indenken van de omwonenden. Zij willen graag nieuws horen. Communiceer dan ook: we zijn nog bezig met onderzoek, maar het is nog niet klaar. Dan houd je de binding met omwonenden vast. Het duurt langer. Wethouder Arends: Dat is juist zo belangrijk en dat is juist wat we doen. We informeren omwonenden, de ontwikkelaar informeert natuurlijk ook naar omwonenden, en wij ook m.b.t. de uitstel van de reactie, dat we die nog niet kunnen geven in afwachting van het onderzoek. Als u vraagt: wij lezen dat omwonenden spreken over de communicatie en u schrijft een brief waarin u zegt: wij hebben communicatie met elkaar. Ja, natuurlijk vind ik het ook vervelend dat omwonenden zeggen: het loopt niet helemaal lekker. Want uiteraard willen we dat het heel lekker loopt. Ik kan niets weg nemen van de beleving van omwonenden. Wat vooral mijn inzet is is om vooral heel goed te luisteren naar omwonenden, vooral zorgen weg te nemen door zorgvuldig onderzoek te laten uitvoeren, daar een goede controle op te hebben en om heel nauw met elkaar in contact te zijn, door ook de ontwikkelaar de opdracht te geven voor afscherming met de omgeving en om ook een voorstel te doen aan omwonenden. De heer Jumelet: Wat ik me afvraag in het verlengde van wat mevrouw Zwinkels aangaf en de heer Hofman, maar ook van hetgeen nu vanavond over tafel gaat over de briefwisselingen: is het aanleiding voor u om te zeggen: laten we komende week om tafel gaan om de lucht te klaren en te kijken hoe het zit, want blijkbaar verschillen we van mening. Even los van de inhoud, meer over het proces en de vorm van communicatie: is het aanleiding voor u om gewoon om tafel te gaan, om het gesprek hierover te hebben, hoe de lucht geklaard kan worden? Wethouder Arends: Uiteraard zijn we bereid om in gesprek te gaan, maar de lucht hoeft niet geklaard te worden, want we zijn in gesprek. Wat wel een verschil is, is dat omwonenden graag iets willen, iets anders willen als wat het schetsplan, waarvan u met meerderheid heeft gezegd: gaat u daar mee verder. Als we het hebben over de optopping, waar u uiteindelijk het laatste woord over heeft, dan verschillen we van mening. Omwonenden zeggen: de wethouder houdt daar aan vast. Het gaat er niet over dat ik eraan vast houdt, u heeft dat schetsplan gehad. Maar daar verschillen we inderdaad over van mening. In die zin zijn we gewoon on speaking terms, nemen we alle vragen heel serieus, informeren we over al het mogelijke en lopen we nu dit proces heel zorgvuldig met elkaar. Als omwonenden zeggen: mevrouw Arends, we willen toch nog even met u in gesprek omdat dingen niet duidelijk zijn; natuurlijk gaan we dan in gesprek, dat is geen enkel probleem. Maar dat betekent niet dat je bij elke inbreidlocatie 100% overeenstemming hebt op de inhoud. Het is uiteindelijk aan u om te zeggen: dit is waar we mee akkoord gaan. De heer Jumelet: Dat zeg ik ook niet, want inhoudelijk kunnen we heel erg verschillen van mening met omwonenden bij een inbreidlocatie. Als u weet hoe wij aankijken tegen dit onderwerp, dan kunt u ook mijn opmerking wel duiden. Waar het om gaat is dat er hier in de raadsvergadering van december en de briefwisseling die daarop volgde te zien is dat over het proces en de communicatie onvrede is of in ieder geval verschil van mening. Om hier uit te komen, moet men toch wel de lucht geklaard hebben. Waarom zou je dan niet de stap maken van: ik nodig ze eens uit voor een kop koffie en laten we het er nou eens over hebben. Wethouder Arends: Ik denk dat ik daar zojuist antwoord op heb gegeven. Als ik kijk hoe we het proces hebben ingericht, de intensieve contacten tussen alle partijen die hier een rol in hebben, primair de verantwoordelijkheid van de grondeigenaar en de ontwikkelaar, die wij daarin faciliteren en ook toezien dat het proces zorgvuldig loopt, naast het formele, dat ik het belangrijk vind om in het informele ook gesprekken daarover te voeren, dan loopt dat voort. Dat zal ook zeker in de aankomende periode verder met elkaar gaan. Volgens mij is dat wat u van mij mag verwachten, wat omwonenden van mij mogen verwachten. Uiteindelijk komt er een besluit vanuit het college, juist ook met alle vragen van omwonenden, ook wat er uit het onderzoek komt en wat uiteindelijk dan naar u komt ter besluitvorming van het bestemmingsplan. Dank u wel.

Tweede termijn

De heer Jumelet, WIJ: De vraag is of er wel behoefte is aan een tweede termijn. Het is voor iedereen duidelijk hoe er over gedacht wordt, in de beantwoording van de wethouder ook. Wij zullen in onze fractie even kijken wat we hiermee kunnen. In die zin hebben we geen behoefte aan een tweede termijn. Het enige waartoe ik toch nog wil oproepen richting de wethouder, wat ik al vaker heb gezegd bij andere onderwerpen: stap over je eigen schaduw heen en probeer zo goed mogelijk in gesprek te blijven. Je hoeft het niet altijd met elkaar eens te zijn, dat hoeft ook niet, maar laten we alsjeblieft wel zorgen dat iedereen het gevoel heeft dat hij een volwaardige gesprekspartner is en zijn punt goed kan maken bij de ander.

De heer Van Harn, CDA: Nee, dank u wel.

De heer Machielse, VVD: Ik geloof dat ik duidelijk was in mijn eerste termijn. Dank u wel.

De heer Duk, GL: Communicatie is een proces van zenden en ontvangen. Als één van de partijen aangeeft, dat ze niet zich niet gehoord voelen, dat het niet lekker loopt, dan verbaast het mij als ik de wethouder hoor zeggen: de lucht hoeft niet geklaard te worden. Blijkbaar is bij één van de twee partijen wrok, of wrok is misschien niet het goede woord, maar er lijkt in ieder geval wrijving te zijn. Het lijkt alsof de wethouder het niet wil horen, dat het niet heel erg lekker loopt. Ik zou willen zeggen: ga gewoon eens koffie drinken, ga niet op de inhoud, maar ga alleen over het proces praten.

5.a Proces kaderstelling nieuw afvalbeleid

De heer Muis, D66: In tegenstelling tot bijna alle voorgaande punten zou ik graag hier alleen met de commissie in eerste instantie het gesprek over voeren, want het gaat volgens mij erom, dat wij als commissie iets vinden van de brief van het college met wederom het voorstel om het nieuwe afvalbeleid uit te stellen. Dat heeft natuurlijk consequenties. Het wordt uitgesteld tot ergens tweede helft van dit jaar. Dat betekent dat je pas daarna een uitvoeringsplan afval kan opstellen. Het nieuwe beleid kan dan op zijn vroegst in de loop van 2021 worden ingevoerd en de eerste effecten pas in 2022 na de verkiezingen. Dat zij zo, maar de reden om de brief te agenderen is om als commissieleden het college hierover te adviseren. Wat vinden wij het gewenste proces? Welke richtinggevende uitspraken willen wij doen over de snelheid, de inhoud en de kosten? Graag horen wij hoe de verschillende fracties hier over denken. De wethouder mag er natuurlijk op reageren, maar ik wil eigenlijk dat vooral de commissie zich uitsprekt. En dan niet namens het college, maar namens de eigen fracties. Het moge duidelijk zijn hoe wij erin zitten. Wij betreuren het uitstel. De beeldvorming heeft al lang geleden plaats gevonden. Nu komen met burgerparticipatie is daarom op zijn minst apart, het straalt ook weinig bestuurlijke daadkracht uit. Tegelijkertijd kan geen raadslid er natuurlijk tegen zijn. We willen daarom zo spoedig mogelijk van het college horen hoe de burgerparticipatie precies wordt opgezet. Op welke wijze gaan we die inwoners nu betrekken? Wat gaan we ze voor leggen? Gaan we ze iets voor leggen? Op welke wijze gaan we dat dan mee nemen in het uiteindelijke voorstel? Of niet? Dat is nogal bepalend. Dus dat willen wij graag horen van het college en het liefst ter bespreking in een commissie, zodat we daar allemaal duidelijke vertrekpunten hebben van hoe we die burgerparticipatie opzetten. We kunnen geen onderwerp in de commissie ruimte behandelen of het gaat over de wijze waarop we hier de samenleving wel of niet in hebben mee genomen. Voor wat betreft de inhoud, dat zal ook wel duidelijk zijn. We vinden dat je moet leren van andere gemeenten. Dat betekent niet dat je dat hoeft over te nemen, maar leer ervan, neem het mee in je scenario's, dat is toch helemaal niet erg. Neem dat ook mee in de scenario's waarover je dan in gesprek gaat met inwoners. Wat D66 betreft blijft ook het doel zoveel mogelijk afval te scheiden. De landelijke doelstelling van 100kg restafval halen we dit jaar niet, dat is wel duidelijk. We willen dan ook van het college weten wat zij gaan doen om dit doel snel dichterbij te brengen. Dan de kosten, daar hebben we het al eerder over gehad. Wij zijn erop tegen om de oplopende kosten bij de inwoner in rekening te brengen. In onze buurgemeente Pijnacker-Nootdorp gaan ze dat compenseren in afwachting van beleid. Van andere fracties horen we dan ook graag of ze het wenselijk vinden dat de kosten ook in 2020 verder oplopen of dat ze vinden dat inwoners hierin op één of andere manier gecompenseerd dienen te worden. Dat kan ook via andere lasten, maar als die ook stijgen, compenseer je ze natuurlijk niet. De inwoners kunnen er tenslotte niets aan doen, dat er geen beleid wordt ontwikkeld, wat ervoor zorgt dat de kosten niet dalen maar stijgen. We zijn van mening ook, dat de vervuiler moet betalen. Goed, er zijn partijen die dat ook heel lang hebben geroepen. Heb je veel restafval, dan betaal je meer dan wanneer je goed scheidt. Een vraag aan de commissie is ook nog: in hoeverre moet het college rekening houden met de hoogte van die afvalstoffenheffing bij het opstellen van het nieuwe beleid of laten we dat vrij aan het college? Graag hoor ik alle fracties hierover.

De heer Machielse, VVD: Laat ik beginnen met het bedanken van D66 voor het agenderen van het proces om te komen tot nieuw afvalbeleid. We hebben daar inderdaad een brief over ontvangen begin november m.b.t. wat het college voorstelt om te komen tot nieuw afvalbeleid. Ik heb het weleens genoemd in de wandelgangen van het gemeentehuis, dat afvalbeleid misschien wel één van de grote dossiers in 2020 lijkt te gaan worden. Hadden we er niet eerder mee kunnen beginnen? Dank daarvoor, D66. Op uw voorstel om uitsluitend namens de partij te spreken, nou, dat doe ik altijd, dus ook nu. Laat ik allereerst uw eerste vraag beantwoorden. Ja, ik vind het ontzettend jammer dat het nieuwe afvalbeleid is uitgesteld, want ik had graag zo snel mogelijk de invoering van brede nascheiding in deze gemeente gezien. Daar moeten we nu helaas op wachten totdat, dat is mijn verwachting, inwoners in grote getale gaan aangeven dat ze daar allemaal op zitten te wachten. Goed, ik ga uw vragen beantwoorden, meneer Muis. De heer Duk: Volgens mij is er duidelijk aangegeven door de ambtenaren, dat er geen capaciteit is in de nascheidingsinstallaties voor afval uit onze gemeente. Om dan die wortel voor te houden aan onze inwoners, lijkt mij een vrij onprettig iets. De heer Machielse: Zie daar dan het enige positieve wat we kunnen halen uit het uitstellen van nieuw afvalbeleid, dat er in de tussentijd capaciteit wordt toegevoegd, want vanaf 2022 is er wel capaciteit beschikbaar in de regio, volgens mijn bronnen. Maar dank voor de herinnering, meneer Duk. Ik vind het jammer, dat het nieuwe afvalbeleid is uitgesteld, maar ik vind de reden waarom zeker niet jammer. Wanneer wil de commissie spreken over het voorstel

van het college? Wanneer het college het voorstel af heeft. Ik kan daar verder geen antwoord op geven, ik ben het college niet. De heer Muis: Het gaat daarbij, voorafgaand, om het plan voor de burgerparticipatie. Het beleid, daar zijn we nog lang niet, dus het gaat erom: wanneer wilt u dat ontvangen? De heer Machielse: Zo snel mogelijk. Ik heb wel een aantal gevoelens of wensen bij participatie, meneer Muis, want wij zijn van mening dat het een brede participatie moet zijn, waarin we keuzes voorleggen aan inwoners, waarbij ze ook zien wat de consequenties daarvan zijn. Dat kan zijn: houden zoals nu is, doelstellingen niet halen en kosten X. Dat kan zijn: maximaal inzetten op doelstellingen, maar belasting voor inwoner in energie, aandacht en tijd is ook dan Y. Op die manier zou ik het liefst de burgerparticipatie zien, maar ik wacht het voorstel van het college daartoe af. Krijgen inwoners een beslissende stem in de keuze voor een bepaald scenario? U noemde zojuist dat bepaalde partijen hebben gezegd: de vervuiler betaalt. Ja, en er zijn ook partijen die participatie hoog in het vaandel hadden staan en referenda en dergelijke. Wat ons betreft, wanneer die participatie goed wordt aangepakt en in de breedte wordt uitgevoerd, kunnen wij ons conformeren aan de uitkomst. De heer Muis: Dan vraag ik me af wat u bedoelt met conformeren aan de uitkomst? Betekent dat het scenario waarvoor de meeste stemmen, hoewel we dan moeten kijken hoe we dat dan gaan doen, maar wat de meeste mensen willen. Dat we dan daarvoor gaan kiezen? Bedoelt u dat? De heer Machielse: Mits wij in staat worden gesteld als commissie om de juiste aandachtspunten mee te geven voor die burgerparticipatie, heb ik er geen enkele moeite mee om mij over te laten aan de wensen en bedenkingen van onze inwoners. De heer Jumelet: Maar als de uitkomst is van het participatietraject, dat bewoners bijvoorbeeld het financiële aspect bijzonder belangrijk vinden, maar de doelstelling die wij te halen hebben niet, dan verbindt u zich aan iets wat u niet waar kan maken in onze opdracht in het kader van het afvalbeleid. De heer Machielse: Ja, dat kan. Ik heb net aangegeven, dat wij van mening zijn, dat er reële opties moeten worden voorgesteld, waarbij het best kan zijn dat je een doelstelling pas later haalt dan je van plan was, maar als daar lagere kosten tegenover staan of een veel lagere belasting voor inwoners in energie, aandacht en moeite, dan kan de inwoner daarvoor kiezen en daar heb ik geen moeite mee. De heer Duk: Ik dacht dat de VVD altijd voor een representatieve democratie was en niet allemaal referenda wilden afsluiten. De heer Machielse: Blijkbaar. U hoort mij niet zeggen dat ik voor ieder ditje of datje een referendum wil uitschrijven, laat ik daar duidelijk over zijn. Maar we zitten nu met een dossier, en dat memoreerde de heer Muis zeer terecht in zijn inleiding, waaraan heel veel vooraf is gegaan, beeldvorming, discussieavonden, inputavonden, besprekingen, je noemt het maar, en er is geen beter of slechter scenario. Er zijn allemaal scenario's met haken en ogen op verschillende terreinen. Oftewel, de approach wetenschap werkt hier niet, want we weten niet wat het beste is. Ja, we hebben er allemaal meningen over wat het beste is, maar dat weten we uiteindelijk niet. De heer Jumelet: Lansingerland is toch geen eiland, we hebben toch een omgeving waar inmiddels door allerlei gemeenten al dingen worden gedaan? Er zijn toch heel veel ervaringen opgedaan? In die zin is het toch allemaal redelijk te achterhalen wat werkt en wat niet werkt? De heer Machielse: Ik ben daarom ook bijzonder blij met de resultaten die Rotterdam haalt op het gebied van nascheiding. Maar ik ga verder met de vragen die de heer Muis mij heeft gesteld, want ik zie mijn tijd verder weg tikken. Wil de commissie dat het college goede voorbeelden uit andere gemeenten meeneemt? Ik zou zeggen: kijk nou Rotterdam. Maar voelt u vrij om verder te kijken dan alleen Rotterdam. Staat de commissie nog steeds achter het streven om het scheidingspercentage te verhogen naar 75%? Ik zou dat mee nemen in de scenario's. Als dat een scenario is dat haalbaar is, realistisch en waar inwoners voor kiezen, sta ik er volledig achter. Als de inwoner zegt: ik heb liever die doelstelling een paar jaar later, maar veel minder kosten of werk, is voor mij ook goed, zeg ik daarbij. De landelijke doelstelling om in 2020 het aantal kilo's restafval per inwoner terug te brengen naar 100 kilo wordt niet gehaald. Dat is overigens nog niet gezegd, meneer Muis, want 2020 is nog niet afgelopen, maar het lijkt er inderdaad op dat we het niet gaan halen. Wat zou nu het doel moeten zijn voor Lansingerland? Dat komt volgens mij uit de scenario's. Per wanneer we dingen kunnen invoeren, hoever we daarin gaan. Dan is het wat mij betreft gewoon onderdeel van de burgerparticipatie: wat wilt u als doel voor Lansingerland? Mevrouw Verhoef: Ik heb het toch iets anders geïnterpreteerd, die scenario's, want volgens mij hebben we aangegeven wat we willen bereiken met onze gesprekken in onze commissie ruimte van 12 maart 2019. Hoe we daar willen komen, dat zit in die scenario's gegoten en daar mogen de burgers ook iets van vinden, terecht, maar wat we willen bereiken, volgens mij gaan wij daar over. De heer Machielse: Dat is correct, mevrouw Verhoef, daar gaan wij over. En wij hebben doelstellingen en streven vast gesteld en we hebben wat aandachtspunten mee gegeven. Een doelstelling, daar kun je van afwijken. Ik zeg niet dat we dat zouden moeten doen, nadrukkelijk, dat zeg ik niet, maar je kan ergens naar streven en het een jaar later halen. Vele mensen van mijn leeftijd beginnen aan een opleiding en doen er geen vier maar vijf jaar over. Dat was niet het plan, maar ze hebben het wel gehaald. Mevrouw Verhoef: Dat is goed, maar dan moet u dan niet zeggen dat in die scenario's ook die opties van 100kg of 125kg halen daarin moeten zitten. Die moeten daar wel in gegoten zitten, maar het moet niet een keuzemenu worden voor de burgers. Het is iets wat wij daarin als doelen stellen en de manier, hoe we dat bereiken, daar gaat de burger iets van vinden, in mijn optiek. De heer Machielse: Dan weet ik in ieder geval wat uw inbreng zal zijn, dank u wel daarvoor. Wat mij betreft ook, mevrouw Verhoef. Ik heb het al aangegeven. Het is aan het college om

een voorstel te doen van hoe die participatie wordt vorm gegeven. Ik kijk er reikhalzend naar uit en laten we dan praten over hoe we dat exact zien. Dan vinden we elkaar ongetwijfeld. Op het gebied van de kosten. Het is zeker niet wenselijk dat de afvalstoffenheffing verder stijgt. Ik heb er het nodige over gezegd voor 2020, waarin die is gestegen, maar ook grotendeels ten gevolge van het niet hebben van een eenmalige korting, laten we daar eerlijk over zijn naar elkaar. De stijging beperken of stoppen? Ik wacht echt even af wat het nieuwe afvalbeleid wordt, of welke opties we daartoe hebben en dan zien we dat. Ik kan er geen beter antwoord op geven. De heer Muis: Dat gaat niet. Wat de heer Machielse zegt dat kan niet. Je kan niet zeggen aan de ene kant: ik wil niet dat de kosten stijgen, maar ik wacht af wat het beleid gaat worden. Want ondertussen stijgen die kosten verder. Wil de heer Machielse of de VVD daar wel of niet iets aan doen voor het jaar daarop? Voor 2021, in afwachting van. De heer Machielse: Op uw letterlijke vraag: is het wenselijk dat die verder stijgt, zeg ik nee. Ik weet niet of die verder stijgt, misschien blijft het wel gelijk aan 2020, dat weet ik niet op dit moment. Ja, indien daar mogelijkheden voor zijn, die niet strijdig zijn met het participatietraject, dan ben ik zeker bereid te kijken naar mitigerende maatregelen voor dat risico. Wil de commissie afvalbeleid waarbij het (financieel) belonen van goed gedrag centraal staat? Ik zie dat graag in optie bij de participatie, ik heb er geen uitgesproken voorkeur in anders dan dat je bij nascheiding ook het totaalgewicht van afval nog zou kunnen wegen, maar misschien zitten er wel heel veel grondstoffen in. Ik weet dat niet. Wil de commissie op basis hiervan een scenario voorleggen aan de inwoners? Ik zou zeggen: we gaan meerdere scenario's voorleggen aan de inwoners. Dank u wel.

De heer Van der Stelt: Dank aan D66 voor het inbrengen van dit besprekstuk. Alhoewel ik wel een beetje déjà vu gevoel krijg. We hebben hier al een paar keer over gesproken en er is nu een proces in gang gezet met een goede reden, namelijk om onze inwoners in de gelegenheid te stellen om hier iets van te vinden op basis waarvan we tot nadere keuzes kunnen komen. Wat mij betreft moet dat proces zijn gang krijgen. Ja, zo snel als mogelijk, opdat we ook zo snel als mogelijk onze keuzes daarop kunnen baseren, vanzelfsprekend. Dus ja, uitstel van het afvalbeleid, dat is inderdaad jammer, maar het is nu eenmaal zo. Achteraf is een koe in zijn kont kijken, heb ik mij altijd laten vertellen. Ja, het was prettig als we het eerder hadden gedaan, maar beter ten halve gekeerd, dan ten hele gedwaald. Ik vraag me af of ik alle punten moet aflopen. Vorige spreker heeft dat heel keurig gedaan en ik kan me er grotendeels bij aansluiten. Maar ik wil toch nog even benadrukken, dat we niet stil zitten. Of dat de wethouder niet stil zit. We hebben nu een afvalbeleid, er wordt aan scheiding gedaan. Er wordt ook heel veel gedaan aan verdere bewustwording. Dat moet ook verder gestalte krijgen. De wethouder heeft eerder aangegeven dat hij daar volop mee bezig is. We moeten ook het huidige ingezette beleid onverminderd voort zetten en de kans geven om dat tot resultaat te laten komen. Dat is natuurlijk niet voldoende om uiteindelijk tot onze ambitie te komen, daarvoor hebben we de uitkomsten van het proces nodig wat nu in gang gezet is. Eigenlijk wil ik het daarbij laten en wil ik niet in allerlei herhalingen vallen, ook gelet op het uur. De heer Muis: Ik zou toch ook graag van het CDA horen of ze al een beeld hebben van die participatie en wil gaan voor het scenario waar de meeste inwoners ja tegen zeggen. De heer Van der Stelt: Over hoe die participatie wordt vorm gegeven, daar wacht ik graag het voorstel van het college over af. Ik heb er alle vertrouwen in dat dat een goed voorstel is, voldoende representatief en dat er ook voldoende inspiratie aan de dag wordt gelegd om goede en minder goede ervaringen in de omliggende gemeenten mee te nemen. De concrete vraag of het CDA dan volgt of wil volgen wat er uit die participatie komt: ja, vanzelfsprekend. Niet in de zin van het organiseren van een referendum en dan optellen en de helft plus één tot uitkomst verklaren, maar we zijn natuurlijk geen knip voor de neus waard als we die inspraak niet serieus nemen. Op basis daarvan als representatieve volksvertegenwoordiging alhier onze mind opmaken. Dat is hoe het CDA erin zit. Dank u.

De heer Jumelet: Om maar gelijk richting de vragen te gaan. Het uitstel betreuren wij. In ieder geval jammer. We hadden gehoopt, ook n.a.v. de beeldvorming, dat wij vrij snel inhoudelijk met elkaar van gedachten zouden kunnen wisselen en tot nieuw afvalbeleid te kunnen komen. Wanneer wil de commissie spreken over? Ja, zo snel mogelijk, het liefst voor de zomer. De zomer is nog ver weg, wellicht het voorjaar, zo snel mogelijk. Krijgen inwoners een beslissende stem? Dan volg ik een klein beetje wat de heer Van der Stelt aangeeft, want als raad hebben we toch ook een verantwoordelijkheid. Het kan nooit zo zijn van de helft plus één, want uiteindelijk moet je het ook gaan toetsen richting het landelijk beleid en de ambities die je als gemeente hebt. Daar sta ik wat genuanceerder in dan de heer Machielse. Stel dat de meerderheid zegt: we gaan voor de goedkoopste variant en dat we de doelstellingen de komende X-aantal jaren niet gaan halen, dat is dan jammer. Dan zit je toch met een enorm dilemma. De vraag is dan: welke verantwoordelijkheid neem je als raad in het kader van de landelijke doelstellingen? De heer Machielse: Volgens mij stelt meneer Jumelet exact de juiste vraag. Volg je je eigen ambities of volg je de ambities van je inwoners. Ik ben eigenlijk wel benieuwd welke keuzes u dan gaat maken als WIJ, wanneer de uitkomst van de peiling of participatie u niet bevalt of als die strijdig is met uw ambities. De heer Jumelet: Het gaat niet zozeer om onze ambities, het gaat om de landelijke doelstelling die er is. Plus de ambities die wij als raad wellicht hebben. De vraag is dan, als ze inderdaad heel strijdig zijn, dan

zal je je verantwoordelijkheid moeten nemen, maar dat wil niet zeggen dat je de participatie-uitkomst terzijde legt, maar de vraag is: is het beslissend of niet beslissend? Dit zijn geen inspraken van een referendum of iets dergelijks, dus we hebben toch een eigenstandige verantwoordelijkheid in besluitvorming. De gewenste termijn. Daar kan maar één antwoord op zijn: zo spoedig mogelijk. Andere gemeente, uiteraard, het is geen rocket science enerzijds, maar anderzijds is er heel er veel ervaring bij soortgelijke gemeenten als de onze, dus dat moet je zeker ophalen. Wat dat betreft hoeven we niet alles zelf te verzinnen. Het scheidingspercentage van 75%, daar zeggen wij volmondig ja op. Ook in het licht van het onderwerp eerder deze avond. Landelijke doelstelling 100kg: wij willen eigenlijk dat er zo snel mogelijk die richting in geslagen wordt. Dat zal niet in één keer, maar getrapt weliswaar, maar we moeten wel een enorme inspanning doen om dat doel uiteindelijk te halen. Dan komen we bij de kosten. Mijn fractie viel het woord 'getreuzel' op. Dat herhaal ik dan maar. Het getreuzel van de gemeente, of dat de raad is of het college of beide, maar het mag natuurlijk nooit zo zijn dat de rekening daarvan bij de bewoners komt te liggen, dus daar zal een oplossing voor gevonden moeten worden. Het kan toch niet zo zijn dat we de rekening bij de bewoners neerleggen in 2021, want voor de bewoners is er geen alternatief. Het kan toch niet zo zijn dat als er geen alternatief is, je een verhoging te verwerken krijgt. Het belonen van goed gedrag. Ja, ook vanuit het adagium 'de vervuiler betaalt'. Wil de commissie een scenario voorleggen aan inwoners? Ja, je zal in je participatie diverse scenario's moeten voorleggen, die ook reëel zijn. Dus wat dat betreft zijn we het daar wel mee eens. Overigens wil ik nog één punt, en dat is een heel ander punt, mee geven in dit verhaal, ook wel een punt dat je nu meer in de media ziet. Bij afval is de vraag: waar gaat ons afval überhaupt naar toe? Het reizen van afval over de wereld, dat is ook wel een vraag die wellicht in het afvalbeleid een plek zou moeten gaan krijgen. Die willen we toch graag in de zijlijn mee geven richting de wethouder.

De heer Markus, CU: Leuk dat we er inderdaad als commissie een discussie over hebben. Wat ons betreft hoeft het college hier niet bij betrokken te worden, want volgens mij gaat het om het delen van meningen en gedachten op de vragen die D66 stelt. We willen even beginnen met de inhoud. Wij hebben altijd in deze raad aangegeven, dat de twee doelstellingen, namelijk 100kg restafval en 75% scheidingspercentage, de belangrijkste richtlijnen zijn, waar wij voor staan en wat wij belangrijk vinden en dat de scenario's daar ook aan gaan voldoen en dat dat ook hetgeen is waar we naar moeten streven als gemeente. Dat even voor wat betreft de inhoud. Dan het proces. Wij hadden ook zeer graag gezien dat we, niet zoals de gemeente Barendrecht, want die waren per 1 januari niet heel erg goed begonnen met nieuw afvalbeleid, maar het had mooi geweest als wij ook hadden gestart met nieuw afvalbeleid, waarmee we naar die doelstelling toe groeien. We moeten wel eerlijk zijn: doelstellingen bereik je ook met een nieuw afvalbeleid niet gelijk in het eerste jaar. Dus alle snelheid is gewenst. Laten we zeer snel tot nieuw en goed beleid komen. Dan even over de kosten. Ik vind het heel lastig om nu al met goedkoper, duurder, minder, meer dan wat het nu is. Dat hangt ook heel erg af van de scenario's die voor liggen en of het aan die doelstellingen gaat voldoen. Wij vinden wel dat het niet zo kan zijn dat je de kosten voor de inwoners laat blijven stijgen om wat voor reden dan ook. Als dan toch gevraagd wordt: hoe kijk je tegen de kosten aan? Het zal minimaal op het niveau moeten zijn van nu en het liefst minder. Om daar nou allerlei percentages aan te hangen, dat vind ik wat ver gaan op dit moment. Dus wat ons betreft: snel aan de slag en de 100kg en 75% zijn zeer belangrijke doelen waar we ook voor blijven strijden.

De heer Blonk, L3B: Eerst even een paar opmerkingen, die de heer Muis aan het begin van zijn betoog maakte. Het leren van andere gemeenten. Ja, zo is het ook al aangeven, Barendrecht. Als we iets kunnen leren van Barendrecht is het wel de chaos die daar is per 1 januari. In de landelijke kranten staan er dubbele pagina's over, dus daar kunnen we heel veel van leren hoe we het niet moeten doen. Dus misschien is dat een fingerwijzing waar deze bevolking ook naartoe wil, om het in ieder geval anders te doen dan daar. Dan kom ik bij die bevolking. Ja, wij vinden het heel erg belangrijk dat de inwoners een bijdrage kunnen gaan leveren van hoe wij als gemeenschap hier de wijze van ophalen en verwerken van ons afval vorm moeten geven. L3B vindt dat heel erg belangrijk. Om dat nu weg te zetten als een zwakgebod van het college om bij de bevolking te rade te gaan, zoals de heer Muis aangeeft, ja, dan denk je: jongejonge, waar zijn we mee bezig, waar is D66 mee bezig? De heer Muis: Ik vind dit erg jammer. Het gaat er namelijk om, en dat kan ik straks in de tweede termijn nog verder toelichten, maar er komt iets uit een burgerraadpleging. Als je daar dus niet vooraf zegt: wij kiezen het scenario waar de meeste stemmen voor uitgebracht worden; dan zit je met precies hetzelfde dilemma waar je mee bent begonnen. Dus de vraag is: gaat het daadwerkelijk iets toevoegen aan de keuze? De heer Blonk: Ik denk het wel. Ik denk dat er zeker een toevoeging van is voor het college. Natuurlijk, ik ben ook benieuwd naar het uitgewerkte voorstel hoe het college die raadpleging gaat doen. Ik ga er ook van uit, toch een vraag aan de wethouder, dat het in ieder geval van tevoren hier in de commissie nog besproken gaat worden, van: zo willen we dat gaan doen. Ik denk dat dat heel verstandig is. Natuurlijk kunnen we het daar over oneens zijn, maar uiteindelijk kunnen we dan besluiten: zo gaan we het doen. Wij vinden het van wezenlijk belang dat er geluisterd wordt naar de inwoners. Het vorige agendapunt ging er ook over,

dat het heel belangrijk is om dat te doen. In die zin denk ik dat het heel belangrijk is om dat te doen. En dan nu? Moet ik nou die vragen van D66 nu allemaal even gaan beantwoorden? Er is al heel veel over gezegd. Ik had al opgeschreven: ik doe dat niet. Ik ga er nu niet op in, ik wacht gewoon af wat er uit komt van de bevolking. Natuurlijk, het zal ongetwijfeld moeilijk zijn om dan ook tot een besluit te komen, maar dan kunnen we dat doen op basis van allerlei inzichten die de bevolking, onze inwoners van Lansingerland hebben. Dat vind ik erg belangrijk. L3B vindt dus het draagvlak bij de inwoners heel erg belangrijk en daar wil ik mee afsluiten.

De heer Duk, GL: Elk jaar neemt de toeslag op de verbranding van afvalstoffen toe. Elk jaar neemt dus ook de afvalstoffenheffing toe als de hoeveelheid restafval niet afneemt. De oplossing is vrij duidelijk voor een ieder die het rapport van de rekenkamer en de beleidsstukken van onze eigen ambtenaren leest. De heer Blonk: Weet de heer Duk dat ook de opbrengsten van bijvoorbeeld oud papier en textiel enorm gedaald zijn en dat dat een behoorlijke impact heeft op ons afvaltarief? Het gaat dus niet alleen om een kostenstijging, maar ook om de opbrengt van die waardevolle afvalstoffen. De heer Duk: Ja, dat weet ik. Zelfs als die gelijk zouden zijn gebleven, wat niet het geval is, zouden de kosten omhoog zijn gegaan, omdat de heffing op de afvalverbranding omhoog is gegaan en elk jaar omhoog zal blijven gaan. De oplossing is dan ook vrij duidelijk voor een ieder die het rapport van de rekenkamer en de beleidsstukken van onze eigen ambtenaren heeft gelezen. Ondanks dat lukt het dit college niet om met voorstellen te komen. Of dat te maken heeft met de posters met one-liners van de verkiezingen, die ons minder bakken en minder hoge kosten beloofden, weet ik niet. Wat ik wel weet is, dat er geen ruimte is bij de nascheiding voor afval uit onze gemeente. Zolang we daar op wachten, zullen de kosten toenemen. Regeren is moeilijker dan on-liners en vraagt soms om #rotmaatregelen. Dat het college nu de burger wil betrekken in het bepalen van scenario's lijkt vooral het kopen van tijd. De burger betrekken is bij zo'n belangrijk onderwerp uiteraard verstandig, maar dit had in 2018 moeten gebeuren. GL wil dan ook dat er haast bij wordt gemaakt met deze informatieronde, zodat het afvalbeleid nog voor het zomerreces door de raad kan worden behandeld. De heer Blonk: Ik ben het even kwijt, hoor, maar ik ga even een jaar terug naar 12 maart 2019. Heeft u toen het college voorgesteld om de bevolking erbij te betrekken? De heer Duk: Ja, volgens mij hebben we dat wel gedaan, maar dat weet ik niet zo uit mijn hoofd. Ik ben niet de enige woordvoerder. De heer Blonk: Dat heeft u niet. De heer Duk: Onze gemeente hoeft echt niet opnieuw het wiel uit te vinden. Er zijn heel veel gemeenten, die vergelijkbaar zijn met onze gemeente en wel de doelstelling van 100kg per persoon halen, zelfs 50 of minder. Voorbeelden uit gemeenten, die die doelstelling wel halen, mee nemen lijkt me niet meer dan logisch. Wij zien dan ook geen reden om niet vast te houden aan de doelstellingen die al eerder zijn vastgesteld door de raad. Het is dan ook zaak om de inwoners enkel scenario's voor te leggen die daaraan voldoen. GL heeft altijd vast gehouden aan het principe dat de vervuiler betaalt. In de supermarkt betaal je voor wat er in je eigen wagentje ligt, niet voor het wagentje van je buurman. Dus waarom zou je wel moeten betalen voor wat je buurman vervolgens in de restafvalbak stopt. Dat de buurman, als hij hetzelfde in zijn bak blijft gooien, meer gaat betalen, is voor onze fractie acceptabel, zeker als daardoor de inwoner, die wel zijn afval scheidt, minder gaat betalen.

Mevrouw Verhoef, PvdA: Ik zal niet alle vragen langs lopen, maar ik hoop, dat ik in mijn inspraak alle punten in ieder geval behandel. Zo niet, dan mag de heer Muis mij daarop bevragen. Uitstel is nooit fijn. Hoe eerder hoe beter het afvalbeleid vast stellen, maar het college wil in onze ogen terecht meer tijd voor het opstellen van het afvalbeleid. Dat is alvast de samenvatting van mijn verhaal. Met het raadsbesluit van 27 september 2018 nam de raad de aanbeveling van de rekenkamer uit het onderzoek naar afvalbeleid over om de hoeveelheid restafval terug te brengen naar 100kg per inwoner. We willen daar graag aan vast houden. De rekenkamer sloot met deze aanbeveling aan bij het rijksprogramma om de gemiddelde hoeveelheid restafval per inwoner naar 100kg te brengen met een verdere afname in de jaren daarna. Het is geen wettelijke verplichting, die doelstelling, maar de rijksoverheid zet wel een financiële prikkel en daar heeft u allemaal al over gesproken. Dat doen ze om die gemeenten in beweging te zetten om die doelstelling te gaan halen. De afvalstoffenbelasting stijgt inderdaad flink, met enkele tientjes zelfs per ton restafval. De inwoners betalen helaas die rekening, dat klopt, dus hoe langer je het vast stellen van het afvalstoffenbeleid uitstelt, hoe groter de kans dat die kosten maar blijven stijgen, omdat het niet lukt om van je restafval af te komen. Komt dat door getreuzel? Dat is de vraag. We moeten terug kijken: wat is er precies op 12 maart gebeurd? Was het inderdaad duidelijk dat de burgers daar geraadpleegd moesten worden? Het is belangrijk dat die burgers geraadpleegd moeten worden, daar zijn we het met zijn allen over eens, dat kost tijd. Het kan ook best wel in je voordeel werken om iets te hebben getreuzeld, als je dat zo wil framen, omdat er technologische vooruitgangen zijn. Je kunt leren van andere gemeenten en daar kunnen we ons voordeel mee doen. Dus even kort nog: vast houden aan die 100kg en die 75% scheidingspercentage. Ja, hoe gaan we die 100kg en dat scheidingspercentage nou bereiken? Daarom vroegen we scenario's van de gemeente. De burgers gaan daar nu iets van vinden, dat is ook het voorstel van het college. Om die betrokken en de noodzakelijke bijdrage van de inwoners te stimuleren, denkt het college na over actieve interactie met de inwoners,

zodat zij mee kunnen denken over wat dat vraagt van de gemeente en de inwoner; ik citeer uit stukken van het college. Het moeten dus reële scenario's zijn, wat ons betreft, waar de burgers mogelijk al in de aanloop naar de scenario's iets over kunnen zeggen. Als daar dan bijvoorbeeld een referendum of een vragenlijst wordt ingevuld, dan vinden wij ook dat die stem van de inwoner dan doorslag moet geven, want het zijn allemaal reële scenario's geweest, anders waren ze niet opgenomen. Dan kunnen we daar gewoon mee aan de gang gaan. De heer Muis: Ik zou graag horen van mevrouw Verhoef wat zij dan bedoelt dat het dan doorslaggevend is. Welk percentage moet dan voor een bepaald scenario zijn? Dat wij daar dan voor gaan kiezen. Of is het gewoon de meeste? Dat kan ook zijn waar 21% van de bevolking voor is, dat kan dan ook het scenario zijn. Is dat wat u bedoelt? Mevrouw Verhoef: Ik vind in ieder geval dat we er heel serieus naar moeten kijken. Als 80% zegt: wij zijn voor dit scenario en niet voor het andere scenario. Dan kun je dat als politiek naast je neerleggen. We gaan er dan eerst hier in de raad een debat over hebben. Als het 51% is en er zijn politiek gezien redenen om toch voor het scenario te kiezen waar 49% voor was, dan moeten we dat ook kunnen doen. We moeten dat zorgvuldig afwegen. Met het oog op die overwegingen, dat er dus tijd nodig is om die burgerparticipatie goed te doen en ook het feit dat er prijs- en technologische ontwikkelingen zijn op het gebied van afval, neemt het college langer de tijd om tot een weloverwogen en gedragen voorstel te komen. Men geeft aan, dat dit in de tweede helft van 2020 is. Ja, hoe eerder hoe beter, maar blijkbaar is die tijd nodig. Wij vinden dit een verstandige lijn. Zoals ook al door andere fracties gezegd: leer van andere gemeenten en zorg dat je echt ook de technologieontwikkelingen hierin mee kunt nemen. Dank u wel.

De voorzitter: Ik hoor de nodige vragen over burgerparticipatie, wat de heer Muis ook aan de wethouder wilde vragen. Hoe zit het en hoe loopt de burgerparticipatie? Ik denk dat de wethouder daar misschien iets over kan melden.

Wethouder Fortuyn: Dank u wel, meneer Muis van D66, in het kader van dit besprekingspunt. We hebben inderdaad een notitie gestuurd, een brief, naar u als commissie, raad. En het aan u over te laten om hier een discussie van te maken, maar in ons schrijven staat ook, en dat is een antwoord richting meneer Muis en de heer Blonk, hoe die burgerparticipatie. Wij werken op dit moment een opzet uit en uitvoering. Die opzet en uitvoering hopen wij uiterlijk in maart u aan te kunnen bieden, zodat we in ieder geval tijdig met elkaar in gesprek kunnen gaan en dat u het kunt bespreken, want dat wil u ook hebben. Dat is ook het moment dat we met elkaar de input willen hebben of we op deze wijze op de juiste wijze bezig zijn om de opzet en uitvoering gezamenlijk te kunnen delen. Dan kunt u er wat van vinden. Met die input kunnen wij uiteraard ook verder. We proberen, zoals ook aangegeven, wel tempo te maken daar waar het kan, maar we willen wel zorgvuldigheid zeer zeker in acht nemen. Zoals we in ons bericht ook schrijven vinden wij draagvlak ongelooflijk belangrijk bij onze inwoners, want we praten hier over een majeure opgave. En die majeure opgave kan je het beste doen met een draagvlak in je samenleving, waarbij mensen ook het goede gevoel hebben, dat we met elkaar ook het goede aan het doen zijn, want dat is wel heel belangrijk. Er zitten enorm veel elementen aan, afvalinzameling, maar ook wat je ermee kan doen, hoe je ermee om gaat, ook een vraag van de heer Jumelet. Dat zijn elementen die je wel mee moet nemen. Het is niet eventjes een bakje hier of een bakje daar. Of even omgekeerd, of even diftar. Wij moeten hier met elkaar goed over praten, dan denk ik, ook aan wat er vanavond gebeurde in de duurzaamheidsagenda, dat het een mooie koppeling zou zijn hoe wij als Lansingerland met duurzaamheid omgaan. Ik denk dat dit een hartstikke mooie uitdaging is. Wij komen daar in maart met elkaar over te spreken en we gaan met elkaar een mooi traject tegemoet. Dat het lang duurt, ja, dat klopt, maar laten we ook het draagvlak even met elkaar waarborgen. Mevrouw Verhoef: Ik heb nog een kleine verhelderende vraag. Komt er in maart het plan voor de burgerparticipatie? Of ook al een voorstel voor een aantal scenario's? Dat begreep ik niet helemaal. Wethouder Fortuyn: De opzet en de uitvoering. Inhoudelijk ga ik er nu even verder niet op in, omdat ik met de opzet bezig ben en de uitvoering. De heer Duk: Nog een aanvullende vraag. Wil de wethouder alleen maar scenario's meenemen, die daadwerkelijk onze doelstelling gaan halen? Of ook scenario's die dat vertragen of mogelijk zelfs niet halen? Wethouder Fortuyn: Ik heb net aangegeven: de opzet en de uitvoering. Hoe we dat willen doen, gaat u mee maken in maart.

Tweede termijn

De heer Muis, D66: Ik zal het kort houden. Ik vond het een prima discussie. Daar wil ik graag deze tweede termijn voor, om te trachten hier toch iets van rode lijnen uit te halen. Wat ik heb gehoord is in elk geval bij een meerderheid van de partijen dat men wil leren van andere gemeenten, zowel de positieve als de negatieve ervaringen en om dat mee te nemen. Ook hoor ik een meerderheid van de commissie zeggen dat we vast willen houden aan de doelstellingen, die ook in het rapport van de rekenkamer naar voren kwamen en die we hebben bekrachtigd. Dus 75% en 100%. Dan het plan burgerparticipatie, dat heel snel te bespreken. De wethouder geeft aan: maart. Dat vind ik prima, zeker als daar ook gelijk de uitvoering in mee genomen wordt. Dan over het compenseren van kosten. Dat is nog een beetje diffuus,

maar volgens mij gaan we dat even naluisteren via de webcast hoe partijen erin zaten, want sommigen noemden het mitigeren of andere moeilijke woorden, maar volgens mij is het gewoon: we gaan er een oplossing voor vinden, we gaan de burgers daarin tegemoet komen. Reële scenario's. Of de stem van de inwoner daar doorslag in gaat hebben of niet, dat gaan we zien in de opzet van de wethouder. Dank u wel. En dank aan de commissie.

De heer Machielse, VVD: Ik wil aansluiten bij de heer Muis, dat hij het een positieve discussie vond. Dus dank daarvoor. Als laatste reminder: het duurt wel even, maar alleen ga je sneller, samen kom je verder.

De heer Van der Stelt, CDA: Ook dank aan de heer Muis. Wordt vervolgd.

5.b Onderzoek gratis openbaar vervoer voor ouderen

Dit agendapunt is van de agenda gehaald.

5.c Actieve rol gemeente bij de promotie en gebruikmaking van de EXPLANE-app

Mevrouw Citterbartova, GL: Het voelt als heel lang vergaderen en het is nog maar 22.15 uur, maar we vergaderen natuurlijk wel een uur langer, dus ik zal proberen dit wat sneller te behandelen. Het is natuurlijk al een beetje door de spreker van net aangekaart, hetzelfde onderwerp. Wat ik heb willen vragen aan de wethouder is om aandacht te schenken aan het bestaan van die app, door op de app te attenderen op de website van de gemeente en dat ook omarmen, in de zin van: ik geef daarmee aan dat ik daar waardering voor heb en ik vind het belangrijk. Ik heb even gekeken of over het burgermeetnet, waar spreker het net over had, iets op de website staat. Dat is niet zo, dus misschien is het handig om gelijk allebei mee te nemen. Waarom is die meting, die de EXPLANE-app verricht belangrijk? Omdat het een ander beeld geeft dan de meting, die DCMR geeft. Die gaan over een jaarlijks gemiddelde en dat is niet wat mensen meestal als grootste overlast ervaren. De app met piekbelasting en juist van de piekbelasting worden mensen 's nachts wakker. Of ze moeten beslissen om hun ramen in de zomer dicht te houden. Dat is wat qua gevoel het meest speelt bij de klachten. U weet dat er heel veel klachten zijn. Het aantal klachten stijgt elk jaar. Volgens mij willen burgers die klagen ook gehoord worden in deze. De metingen door de app zijn misschien nog niet helemaal nauwkeurig, maar daar wordt aan gewerkt. Ze kunnen wel een competerend beeld geven naast de metingen die de toezichthouders verrichten. Dat vind ik belangrijk. Ik voel de wethouder al 'nee' schudden, toen ik zei: omarmen. We hoeven niet de resultaten te omarmen, maar we kunnen wel even aangeven dat we ze serieus nemen en dat we daar oog voor hebben, dat we ze naast de andere resultaten kunnen zetten en daardoor een beter beeld krijgen. Wat wij vragen als fractie, en ik ben benieuwd of andere fracties het ook zo zien, is: kan de gemeente door een simpele verwijzing op de website of een item over overlast die veroorzaakt wordt door het vliegverkeer aangeven: we vinden het belangrijk dat onze bewoners geattendeerd worden op de mogelijkheden om hun gevoel van overlast te meten d.m.v. een aantal tools. Dank u wel.

Mevrouw Verhoef, PvdA: Op zich lijkt het onze fractie een goed plan om een meer objectieve maat te hebben van overlast door vliegtuigen via die app. Alle stakeholders hebben daar op zich wat mee te winnen, de omwonenden, maar ook de mensen die graag data willen hebben over die geluidsoverlast, waaronder het vliegveld zelf. Dus aan de ene kant vind ik het positief, aan de andere kant zijn er inderdaad nog wat haken en ogen m.b.t. hoe het dan gemeten wordt. Ik denk ook hierbij weer van: wie gaat die app gebruiken? Met name de mensen die veel last hebben, zij gaan hem heel vaak gebruiken. Kun je methodologisch echt meer informatie krijgen dan dat je nu misschien al hebt? Misschien juist wel, maar dan zouden ook mensen, die op zich nooit een melding maken van overlast maar wel mee willen doen om dit breder in kaart te brengen, mee moeten doen. Dat zijn meer de onderzoeksachtige vragen die ik eromheen heb. Ik ben er op zich niet op tegen om het onder de aandacht te brengen, maar er zijn zoveel apps, ook voor afvallen en gezond bewegen. Er zijn allerlei apps om dingen te meten aan jezelf of aan je omgeving en daar kunnen we misschien ook wat mee, maar dat even terzijde.

De heer Meester, L3B: Ik ben het met mevrouw Citterbartova eens, dat een gemiddelde niet de goede indruk geeft van wat er aan de hand is. Het lastige is dat klagers vaak aankomen met wat in statistieken uitbijter heet en dat geeft ook niet een goed beeld. Dus om even in statistische termen te blijven: ik zou er de voorkeur aan geven om de modale situaties maatgevend te laten zijn, want dat geeft ook aan hoeveel overlast er is. De spreker heeft al aangegeven, waarom het niet verstandig is om een soort van brevet van gemeentelijke goedkeuring aan de app te geven. Ik vind het prima als mensen die app downloaden, dat moeten ze zelf weten, maar ik vind niet dat de gemeente daar een rol in zou moeten spelen. Dank u wel.

De heer Hofman, CU: EXPLANE, het is iets teveel om te zeggen, dat we laaiend enthousiast zijn, maar we zijn wel geïnteresseerd. De grote vraag bij een app als deze is wat de status is van dergelijke metingen. Als je dit nou omarmt als gemeente, kijk dan uit welke verwachtingen je daar eigenlijk mee wekt. Als je

hiermee adverteert, zeg je eigenlijk: ga gerust meten en wij gaan iets doen met de uitkomsten daarvan. Dan komt de outliar van de heer Meester langs en dan zegt de bewoner: kijk eens, kijk eens, wethouder, wat ik heb gemeten, ga er iets aan doen. Dat lijkt ons met deze app op dit moment nog niet de juiste weg voorwaarts. Deze metingen hebben nog geen formele status. Het burgermeetnet, waar inspreker over sprak, dat zijn dingen die gekalibreerd zijn door DCMR en RIVM. Dat lijkt al meer ergens op. Dit nog zeker niet. Wij vroegen ons eigenlijk af hoe GL denkt over de status van deze metingen. Kunt u daar misschien in de tweede termijn op in gaan? Dank u wel.

De heer Kampinga, VVD: Er is al veel gezegd. Met EXPLANE kun je geluid meten, niet gekalibreerd, maar met een smartphone kan iemand dat doen. Het hangt ervan af waar je dat doet, hoe je dat doet. Inspreker gaf al aan: wat is de temperatuur, wat is de luchtvochtigheid? Allerlei dingen die er invloed op hebben. De VVD vindt een belangrijk onderdeel het handhaven van het nachtre regime. Daar hebben we eerder een inspreker over gehad. 's Nachts is één van de belangrijkste momenten. Dan moet je gaan meten 's nachts, maar waar meet je dan, op zolder of beneden? Er zijn nu zes handhavingpunten bij Rotterdam The Hague Airport en die meten alles bij elkaar of de jaarlijks beschikbare geluidsruimte overschreden wordt. Dan zegt, en dat begrijp ik wel, dat een maximaal geluid voor sommigen belangrijker is dan het gemiddelde. DCMR gaat meer uit van gemiddelden, klopt. Mevrouw Citterbartova: Misschien is het nachtre regime verhaal het duidelijkst wat betreft begrijpen waar de overlast zit. Wij hebben met elkaar een soort van streefaantal vluchten per nacht, 847. Dit wordt elk jaar overschreden met 200, 300. DCMR zegt: Dat is niet erg, want de geluidsruimte wordt niet overschreden. Maar wanneer word je wakker 's nachts? Niet van een gemiddelde per jaar, maar juist van die piekbelasting. Dat is nou precies het verhaal van deze app. Het feit dat de geluidsruimte misschien niet wordt overschreden is niet zo storend als het feit dat een vliegtuig die overkomt gewoon ontzettend veel herrie maakt op dat moment. De heer Kampinga: U herhaalt eigenlijk wat ik ook al beoogde te zeggen. Maar dan blijft ook de subjectiviteit, waar meet je het precies? Ik vind, en dat is eigenlijk onze conclusie: dit soort dingen heeft een hoge aaibaarheidsfactor. Je kent Rudy Kousenbroek, dit is fijn, oh, zie je wel, er is weer een overschrijding. Maar we hebben daar een DCMR voor, ik weet niet of RIVM er ook direct bij betrokken is. Maar in dit soort dingen denk ik dat het belangrijk is om de officiële meting, en daar moet je misschien aan bijschaven, dit soort autoriteiten zijn gang moet laten gaan, want als iedereen hier rond gaat lopen met een smartphone en gaat zeggen hoe of wat. Kort en goed: de VVD houdt van effectiviteit en efficiency. Als we allemaal dingen gaan doen en dat eens samen gaan voegen, dan vraag ik me af wat voor analyse je er überhaupt aan hebt dan. Het is goed bedoeld, maar ik geloof er niet zo in. Laat DCMR vooral valide metingen gaan doen als ze dat nu niet zouden zijn, dat zeker. Dus, conclusie: een rol voor de gemeente om EXPLANE te gaan promoten, er is al gevraagd hoe het dan met verwachtingen van mensen zit, als iemand dat privé wil doen, moet hij dat doen, maar ik denk niet dat de gemeente dat moet promoten. Dank u wel.

De heer Van der Stelt, CDA: Dank aan mevrouw Citterbartova voor het onder de aandacht brengen van de app EXPLANE. Ik kende hem nog niet, maar ik denk dat het wel goed is, en zoals u ook in uw betoog aangaf, niet om het te omarmen en het daarmee meteen van een officieel keurmerk te voorzien, maar wel door er als gemeente op te wijzen, dat dit bestaat en dat dit inderdaad een waardevolle aanvulling kan zijn op de officiële metingen. Ik weet zeker dat partijen als DCMR en RIVM hier niet de ogen voor sluiten. Zij zullen de resultaten, die daaruit naar voren kunnen komen, gebruiken bij hun oordeelsvorming of hun waarnemingen. We houden het sowieso niet tegen. Ik denk dat het goed is als we, als gemeente, de bevolking deze app onder de aandacht brengen, maar wel met de kanttekening die ook de heer Hofman erbij aangaf, dat het daarmee niet meteen een officiële status heeft, maar wel dat het een waardevolle aanvulling is op het gehele meetinstrumentarium. Het spoort partijen als RIVM en DCMR weer aan om goed te kijken naar de resultaten en een bijdrage te leveren aan de accuraatheid van dit soort apps. Lijkt me heel goed.

De heer Alsemgeest, WIJ: Er is veel gezegd. Ik kan het beste aansluiten bij wat de heer Hofman zei en ook de heer Van der Stelt. Prima app, hoe breder we meten hoe beter, maar het kan niet zo zijn dat zo'n app zalmakend wordt in een oordeelsvorming. Ik zou best zelf ook mee willen doen met een test onder de aanvliegroute. Dat vind ik goed om te doen, maar dan wel met geijkt materiaal van DCMR of iets dergelijks. Als je aan mij vraagt: moeten we dit als gemeente omarmen? Dan denk ik: niet doen, want dat zou gevaarlijk zijn. Je geeft burgers een houvast, waarbij ze denken: hier kunnen we iets mee. Maar we kunnen er niet iets mee, denk ik.

De heer Van der Stad, D66: Dank aan GL voor het agenderen. We zijn het volledig met jullie eens, dat er behoefte is aan een realistisch beeld van de overlast. Meten is weten. Maar in tegenstelling tot gemeenten waar ze geen breed burgermeetnet hebben, zoals Rotterdam, hebben wij dat in Lansingerland wel. De voorzitter van het meetnet sprak vanavond in. Hoe mooi zou het zijn: vaste meetpunten met continue meting, ingeregeld en gekalibreerd door het RIVM. Ze zijn er al voor PM10 en

PM2,5. Wat mist is geluid en wellicht heeft het meetnet Lansingerland nog wel meer wensen. Een project van de provincie in combinatie met het RIVM werkt echter al aan een oplossing om geluid te gaan meten en inzichtelijk te maken binnen onze gemeente. Zie hiervoor ook de actualiteiten uit het college, die later vanavond besproken worden. Helaas duurt de uitrol nog even, maar wellicht kan het college bij de provincie aangeven, dat zij dit graag zo snel mogelijk werkend opgeleverd ziet. Zou het college eventueel zelf bereid zijn extra meetpunten te bekostigen indien daar de behoefte en noodzaak voor is? De insteek van de provincie is namelijk inzicht op de luchthavenoverlast te krijgen, maar de HSL en de wegen om ons heen zijn ook voor ons van belang. Of wellicht dat u kasten wil gaan inzetten voor ambulante doeleinden, bijvoorbeeld als er een straat beweert veel overlast van iets te ervaren. De kosten van de huidige 10 meetpunten vallen reuze mee. Het levert een schat aan informatie op, wat gebruikt kan worden ter bevordering van inzichten en onze gezondheid. EXPLANE is wat ons betreft een goede app, maar onze voorkeur heeft het dat inzet door de gemeente gevoerd wordt, want het verkrijgen en actie werken met discussievrije c.q. algemeen geaccepteerde open data.

Wethouder Fortuyn: Ik zou zeggen dat die app EXPLANE al eerder is langs gekomen. Het klinkt inderdaad uitermate sympathiek om met elkaar zoveel mogelijk data te verzamelen. Alleen de vraag doet zich wel voor: wat doe je ermee? Dat is een element waar je wel mee zit. Iets doen moet wel een doel hebben en je moet er ook een conclusie uit kunnen trekken. Ik denk dat wat vanavond gebeurde door burgermeetnet Lansingerland, de heer Liefstink, dat dat een mooie opzet is. Mensen die verstand van zaken hebben, ook de locaties uitzoeken, met DCMR in gesprek gaan, kalibreren en wat met stikstof doen. Ik heb de heer Liefstink net nog even gesproken, maar hij is weg gegaan. Ik wil hem als stakeholder of consultant aanbieden bij de provincie Zuid-Holland. Dan ga ik even in op wat de heer Van der Stad zei. Er is, redelijk laat, maar wel een stand van zaken overzicht gegeven, in de Staten van Zuid-Holland, ik meen van GL of D66. Deze heeft een meerderheid gekregen in de Staten van de provincie Zuid-Holland om een burgermeetnet op te zetten, omdat men zag dat er naast EXPLANE ook andere appjes zijn of vormen van geluidmeten. Je moet voorkomen dat er allerlei meetpunten zijn met allerlei verschillende systemen, waarvan ook het kalibreren niet is en iedereen er eigen waarden aan toe gaat kennen. Dan wordt het een erge kakofonie van informatie waar we eigenlijk met zijn allen niets mee kunnen. Dus het initiatief is genomen door de provincie Zuid-Holland. Ze zetten een verkenning uit, ze gaan met stakeholders praten, vervolgens gaan ze een consultatieronde houden. Eind van het voorjaar wenst men de verkenning af te ronden en met de Staten te spreken over het vervolg. Wij zullen als BRR, dat hebben we ook besproken met mevrouw De Soete, de gedeputeerde, dat de BRR betrokken wordt bij het vervolg van het proces, want het gaat niet alleen om de provincie Zuid-Holland. Daar zit ook Rotterdam in en ook Lansingerland en ook Schiedam. Wij hebben met elkaar gezegd: wij willen daar graag op de kar stappen. Zijn er eventueel andere elementen mee te nemen? Ja, die zijn er mee te nemen, maar het is aan u om met elkaar hier de conclusie te delen. Ik zou zeggen: even op dit moment niet. Promoten op de website? Ik ben het wat dat betreft grondig eens met de woorden van de heer Alsemgeest. Als wij het al gaan promoten als gemeente op de website of anderszins, dan wordt er inderdaad weer een beeld gecreëerd, alsof de gemeente een soort legitimiteit geeft aan deze meetwijze. Ik ben er niet op tegen, maar ik denk dat we wel even voorzichtig moeten zijn om hier een verantwoordelijkheid naar ons toe te trekken, terwijl het een heel sympathiek idee is, maar het is iedereen vrij om te doen. Hier wilde ik het graag bij laten.

Tweede termijn

Mevrouw Citterbartova, GL: Het was mijn primaire doel, niet om een bepaalde app te promoten of enigszins onder de aandacht te brengen, maar om via de gemeente aan te geven dat wij de perceptie van onze inwoners serieus nemen. Of dat nou één app is, er zijn er meerdere, of een burgermeetnet, dat maakt niet uit. Alleen, we weten allemaal dat er heel veel klachten zijn en dat mensen zich niet herkennen, mensen die klagen over overlast, zich niet herkennen in de evaluatie van de klachten door de toezichthouders. Ze hebben steeds het gevoel gehad: we worden niet serieus genomen, want onze overlast, zoals wij dat voelen, wordt niet in de rapportage van DCMR serieus genomen. Uit slaapverstoringsonderzoeken blijkt dat die overlast serieus is. Mijn bedoeling is dat bewoners begrijpen en voelen dat we dat serieus nemen als gemeente. Op welke manier dat gedaan wordt, is me om het even. Bijvoorbeeld het burgermeetnet. Ik ben blij dat de wethouder daar serieus op in gaat, dat hij daar ook meer mee wil. Maar als je naar de website gaat dan staat daar eigenlijk ook niets over, behalve in een nieuwsartikel. Ga dan niet EXPLANE promoten, maar wel het burgermeetnet. Dat vind ik ook prima, dat is mijn bedoeling. Over overlast hebben we het vaker gehad met de wethouder. Die overlast is er. Het is niet zo dat mensen dat verzinnen, dat hebben ze echt. Daar zijn ook onderzoeken naar gedaan. Die moeten we gewoon serieus nemen. Op welke manier we dat doen is mij om het even. Ik wil nog op een aantal zaken terug komen. Die gegevens die de EXPLANE app genereert, worden vermeld op een website. Die geven aan wat de geluidsbelasting is. Niet als mensen vaker opnemen, dat het lijkt dat er meer klachten zijn, maar ze meten gewoon hoe groot die belasting is. Dat is anders dan het aantal

klachten, die bijvoorbeeld via het meldingspunt van DCMR wordt gemaakt. Dat geeft alleen de aantallen aan, maar deze neemt gewoon de belasting op. Er wordt ook gelinkt aan RIVM, dus in die zin is daar ook een connectie. Dat het misschien nog niet perfect is, dat kan. Daarom ontwikkelen ze ook de meetkasten, waar ik het eerder over had. Of we daar nu wel gebruik van willen maken en op welke manier promoten, omarmen of gewoon aangeven: bewoners, we nemen jullie serieus, deze dingen zijn er. We kunnen dat meenemen in onze beleidsvorming. Dat kan allemaal.

De heer Meester, L3B: Mevrouw Citterbartova heeft nu aangegeven dat ze niet de app belangrijk vindt, maar het feit dat er aandacht aan gegeven wordt. En de wethouder heeft aangegeven, dat hij dit ook serieus gaat aanpakken met alle deskundigen daarbij, daar heb ik meer vertrouwen in dan apps die door particulieren gedownload worden.

De heer Van der Stelt, CDA: In reactie op het betoog van zowel de wethouder als mevrouw Citterbartova denk ik dat zo'n app met alle gebrekkigheid, die daar nog mee gepaard gaat, dat het juist wel kan helpen om gericht onderzoek te doen als dat nodig is naar waar het probleem zich voordoet. Ik snap alle reserves en we moeten oppassen dat we niet iets omarmen wat niet het keurmerk heeft, om het maar zo te zeggen, maar ik vind dat we er niet te benauwd voor moeten zijn. Ik denk ook niet dat je het kunt tegen houden. Mensen gaan toch wel apps gebruiken die van alles en nog wat meten.

5.d Uitstel oplevering woonvisie Lansingerland

Dit agendapunt is van de agenda gehaald.

5.e Wachtijd sociale huurwoningen

De heer Alsemgeest, WIJ: Ik hoop niet dat het veelzeggend is, dat we nu na zo'n lange vergadering, het is 22.30 uur, dat we nu pas aan het onderwerp komen 'wachtijd sociale huurwoningen', zo helemaal aan het eind van de vergadering pas. Maar goed, dat is een beetje gekomen door het verschuiven van de vergadering. Ik wil u heel even mee nemen naar de beginjaren '70. Mijn oudste broer had al een jaar of vier, vijf verkering en die stond wat te laat ingeschreven bij de gemeente en het duurde zes jaar voordat hij een woning had. Dan de jaren '80. Ik kom uit een groot gezin en als je 18 werd, werd je door je moeder gelijk naar het gemeentehuis gestuurd om je in te laten schrijven voor een woning. Ze wilde me niet kwijt, maar ze zei: het kan nog wel even duren voor je er eentje krijgt. Om de spreektijd niet te tarten, ga ik nu gewoon lekker naar 2020 en dan komen we tot de ontdekking dat er eigenlijk niet veel veranderd is. De wachtijd voor de sociale huurtijd is eigenlijk een beetje ziek. Niet een beetje ziek, we kunnen rustig stellen, zo na 20, 30, 40 jaar, dat het chronisch is. Als ik dan naar de notitie kijk, die wij hier op de agenda hebben staan en gekregen hebben, dan kijk ik helemaal onderaan naar de punten die opgeschreven staan, die wij hebben om er denkkelijk iets aan te gaan doen, lijken mij dat gewoon een beetje pleisters. Chronisch ziek met een pleister, dat gaat niet werken. Dus dat is een beetje jammer. Als ik dan kijk naar de brief die we gekregen hebben, dan kijk ik naar het punt waar het mee begint, helemaal bovenaan: Geachte raadsleden, op 12 juli j.l. heeft u een motie aangenomen blabla, met deze motie verzoekt u het college om inzichtelijk te maken op welke wijze en op welke sturingsinstrumenten het mogelijk is om de wachtijd voor een sociale huurwoning significant terug te brengen. Dan gaan we naar het eind van de brief en dan lees ik: de notitie biedt een totaalbeeld van de mogelijkheden om de wachtijd voor een sociale huurwoning te beïnvloeden. Ik denk: nou, dat is niet veel. We geven u in overweging om deze notitie als besprekingspunt te agenderen in de commissie. Met het aanbieden van de notitie beschouwen wij de motie als afgehandeld. Ik denk: dat is nog minder dan een pleistertje eigenlijk. Wat moeten we hier nou mee, met deze notitie? We kunnen er eigenlijk niet zoveel mee. Mevrouw Verhoef: Toch begrijp ik het niet helemaal. Ik begrijp dat u praat vanuit uw passie. Net als onze fractie en alle fracties vindt u dat de wachtijden omlaag moeten, maar wij hebben als raad toch via die motie het college opgeroepen om aan te geven aan welke knoppen je kan draaien en wat dat dan oplevert. Dat hebben we nu toch? Dan kunnen we daar dan iets van vinden inderdaad? U begint nu heel negatief, kunt u naar het positieve stuk gaan? De heer Alsemgeest: Als u het negatief vindt: dat zou kunnen kloppen. Er is natuurlijk niet zo heel veel positiefs aan, aan die notitie. U zegt: we hebben toch duidelijk aangegeven aan welke knoppen er gedraaid moet worden? Er stond bovenaan, dat wij vonden dat er significant iets moest gebeuren. Of onderzoek naar de vraag of er mogelijkheden waren om het significant te verbeteren. Dan komen we tot de ontdekking, dat de wachtijd nog steeds 50 maanden is. Dus dat is nog steeds net zo veel als in mijn verkeringsstijd of van mijn broer van 40 jaar geleden. Dus er is eigenlijk niets veranderd. Mevrouw Verhoef: Ik kom daar natuurlijk straks nog op terug, maar als je echt significant wat wil doen, dan had je 10 jaar geleden al meer sociale huurwoningen moeten bouwen. Er zijn allerlei redenen waarom dat niet is gebeurd en waarom het tempo maar moeizaam omhoog kan. Dus ik vind dat u moet kijken naar de knoppen die hier nu voor liggen. Bouwen is er één van, maar daarvan weten we hoe dat zit. De heer Alsemgeest: Ja, mevrouw Verhoef, u raakt de snaar waar je hem moet raken, want we moeten bouwen. Vanavond is één onderwerp van de agenda afgehaald en dat ging over Bleiswijk. Daar hadden we de tuin van Rembrandt en die was vier keer overtekend. Dat geldt niet

alleen voor Bleiswijk, maar dat geldt ook voor Bergschenhoek of Berkel en Rodenrijs. De heer Kampinga: Het punt is van de agenda gehaald door het CDA, omdat wij vrijdag een brief hebben ontvangen, die zodanig duidelijk is over Bleiswijk, dat het bespreekpunt overtuigend werd geacht. Dank u wel. De heer Alsemgeest: Dat snap ik. Maar eigenlijk ligt in dat punt het antwoord. Als we in Bleiswijk en in Bergschenhoek en in Berkel en Rodenrijs gewoon nog twee keer de tuinen van Rembrandt bouwen, dan kunnen een heleboel mensen daar gaan wonen. Zij laten vaak nog weer een woning achter en die kunnen we ook weer gebruiken. Eigenlijk snijdt het mes dan aan twee kanten en dan kun je gewoon weer verder. Dan halen we het misschien een beetje in, want zoals we nu blijven gaan, dan is het een mooi verhaal, maar we halen niets in.

De heer Van der Stelt, CDA: Dank. We hebben hier om gevraagd en dan krijgen we een overzicht van de knoppen waar we aan kunnen draaien. Het werd al even gememoreerd, natuurlijk, het bouwen is een hele belangrijke. Volgens mij zetten we daar ook op in. Ik denk ook dat het een heel belangrijke is bij het maken van nieuwe afspraken of huurcontracten, dat die aan tijd gebonden zijn en dat je daarmee ook de doorstroming goed kunt borgen. Ik zit nog wel even te kijken hoe we hier nu mee verder gaan. Hoe we dit in het grotere geheel verder gaan bespreken. Misschien kan de wethouder daar zo nog iets op toelichten.

De heer Kampinga, VVD: Ik heb het net al gezegd: Bleiswijk is reuzesnel, er zijn plannen gemaakt, een woningbehoefte onderzoek gedaan, de brief spreekt voor zich. We hebben het al vaak over Wilderszijde gehad. Daar zijn ook de plannen om 3.000 woningen, waarvan een deel sociale woningen, te gaan bouwen. Even een klein puntje. De brief van 2 december refereert naar het vast stellen van een motie op 12 juli. Dat moet zijn 11 juli, maar dat is slakken en zout, geef ik toe. Dus de brief opent niet helemaal handig. Het doel van dit hele verhaal is natuurlijk: de brief van diezelfde 2 december gaat niet expliciet in op de oproep, die wij als VVD en wij allemaal heel belangrijk vinden. Namelijk, het gaat om het verlagen, in eerste aanleg, het verlagen van een wachttijd voor Lansingerlanders. Dat is belangrijk, om dat erbij te vermelden. Lansingerlanders, ouderen en jongeren, moeten minder lang op die wachtlijst hoeven staan. Van andere mensen is het een ander verhaal, maar dat is het oogmerk van die motie. Er komt zelfs bij dat voormalige bewoners, die noodgedwongen buiten Lansingerland een sociale huurwoning hebben gehuurd, ook voor hen geldt verlaging van de wachttijd. Dat was nou juist het sterke en krachtige. Lansingerlanders dus allemaal, maar dat staat niet in die brief. De heer Jumelet: Wij hebben vorige week een uitstekende beeldvorming gehad, waar uitgelegd is hoe het nou zit met de Lansingerlanders, die 25%. De cijfers van in- en uitgaan. Ik dacht dat de heer Kampinga er ook aanwezig was. Die uitleg was toch vrij helder, hoe dat zit? Het lijkt wel of hij dat dan niet goed beluisterd heeft, want volgens mij moet je accepteren hoe de regels zijn, landelijk, voor die 25%. Wat u zegt is wezenlijk een beetje loze oproep, want het kan gewoon niet. De heer Kampinga: Ik weet niet beter, uit mijn hoofd, dat alle partijen die motie ondertekend hebben. Ik vertel gewoon wat er in die motie staat. Dus dat het niet gaat om verlaging van de wachttijd punt. Maar dat het gaat om verlaging van de wachttijd in eerste aanleg dus voor Lansingerlanders. Wat u zegt, dat weet ik allemaal, dat is niets nieuws, dat zijn gewoon wettelijke regelingen. Je kunt een doel hebben met zijn allen. De middelen, alle maatregelen worden ingezet. Je kunt die hele notitie doorlezen, je kan het niet bedenken of het wordt wel genoemd. Dat was ook de bedoeling trouwens, want het college moest de middelen, mogelijkheden, opties, knoppen allemaal noemen. Dat heeft het college naar mijn weten zo goed mogelijk gedaan en zo compleet mogelijk gedaan. Dus. Wat mij nog rest in dit verband over extra woningen, ik durf het toch te zeggen: ook flexwoningen zouden een deel van de oplossing kunnen zijn voor 3B Wonen, voor spoedzoekers, voor een overgangperiode. Want de woningen die we willen gaan bouwen staan er morgen niet en overmorgen ook niet, maar een flexwoning zou je heel snel kunnen plaatsen. Die kan ook verplaatst worden. Dan worden er een hele hoop dingen genoemd. Nog één puntje, de middeldure huurwoningen. Voor mij was het even nieuw, maar wel interessant. Er zijn kennelijk 380 huishoudens met een te hoog inkomen in een sociale huurwoning. Zij zouden voor een middeldure woning wellicht in aanmerking kunnen komen. Dat was één van de vragen: kunnen we met het segment van die middenhuur woningen van heel laag tot heel hoog, de vrije markt, ook mensen helpen, die dan kunnen doorstromen naar die middeldure huurwoningen. De heer Alsemgeest: De heer Kampinga zit nu eigenlijk een beetje de punten uit de notitie op te noemen, waarvan ik zeg: dat zijn pleisters. Dat is een beetje rommelen in de marge. Dat is niet echt baanbrekend iets doen aan de wachttijd op de sociale huurwoning. De heer Kampinga: U kunt het noemen zoals u wilt, maar dit zijn de mogelijkheden. De heer Jumelet had het over die 25%. Gelukkig dat we in Lansingerland op 55% zitten. Dat Lansingerlanders binnen Lansingerland weer een woning kunnen krijgen, dat is een heel mooi hoog percentage. Dat kun je pleisters noemen, maar een hele hoop kleine dingetjes, die mogelijk zijn, kunnen samen toch een zeker effect hebben. Ik noemde net een hele belangrijke uitlaatklep, namelijk flexwoningen. Eigenlijk kun je het allemaal samenvatten met het feit dat de wachttijd echt wezenlijk verlagen, ook uit de jaren '70 of '80, ik weet niet of dat over Lansingerland ging, maar de wachttijd wezenlijk verlagen zal een hell of a job worden de komende 1, 2, 3 jaar. Het is al een kunst om met die knoppen ervoor te zorgen dat die niet stijgt. Dat is

al heel mooi, want de nood wordt steeds groter. Als je niets doet, als je niet aan allerlei knoppen gaat draaien, zou het alleen maar stijgen. Dank u wel.

De heer Muis, D66: Wij kunnen instemmen met alle oplossingen die worden genoemd om de wachttijd voor een sociale huurwoning terug te brengen. Of die nou voor de Lansingerlander is of voor iemand anders. Het is ook goed dat de term 'actief woningzoekende' in de notitie wordt genuanceerd. Dat bleek al uit de beeldvorming rond woonruimteverdeling. Actief woningzoekenden zijn ook al mensen die maar één keer per jaar reageren op een woning. Het lost niet direct een probleem op, maar het nuanceert wel het geschetste beeld van de wachttijd. Wat ook duidelijk werd uit de beeldvorming over de woonruimteverdeling, is dat het vooral een verdeelprobleem is in een tijd dat er schaarste is. Wat gaan wij doen? Concreet gaat het er natuurlijk om om die doorstroming te bevorderen en daarmee sociale huurwoningen vrij te spelen. Daarvoor dienen meer starterswoningen, kleine en gelijkvloerse woningen voor senioren en empty-nesters gebouwd te worden. Evenals meer middeldure woningen. Die conclusie had wat steviger in die aanbevelingen genoemd kunnen worden. We gaan er dus van uit dat het vergroten van de sociale voorraad en de middeldure woningenvoorraad in de woonvisie een centrale plek zal krijgen en dat het college en de raad hier scherp op blijven in de tussentijd op alle bouwplannen die we behandelen. En ook zeker andere opties blijven verkennen. Zoals de heer Kampinga zegt: flexwoningen. Allerlei andere vormen, die je kunt bedenken. Tiny houses, noem het op. Denk ook een beetje buiten de bestaande kaders zou ik willen zeggen. Dank u wel.

De heer Blonk, L3B: De wachttijd voor een sociale huurwoning kan worden opgelost door meerdere maatregelen. We zien dat in die 11 aanbevelingen. We noemen het vanavond de 11 knoppen, maar we bedoelen hetzelfde. Het aantal sociale huurwoningen uitbreiden en meer goedkope huur van € 720 tot € 1.000 per maand bouwen is een uiterst belangrijke maatregel daarin. We zijn enigszins gerust gesteld door de cijfers die vorige week tijdens de beeldvormende avond zijn gepresenteerd, waaruit blijkt dat 54% van de sociale huurwoningen is verhuurd aan inwoners van Lansingerland op een totaal van 240 mutaties per jaar. Dat is prachtig. Dat vind ik hartstikke goed. Dat moeten we ook willen, we moeten kijken hoe we dat vast kunnen houden. Goed dat maximaal gebruik gemaakt wordt van die mogelijkheid van sociale huurwoningen voor Lansingerlanders. Een groot compliment voor 3B Wonen, ze zitten op de tribune, een compliment voor hen dat ze dat ook voor elkaar krijgen op die manier. Maar toch zijn er ook schrijnende gevallen. Het betreft dan vooral jongeren en ouderen. Voor de jongeren, die het ouderlijk huis willen verlaten en graag in de eigen vertrouwde woonomgeving willen blijven wonen, waar ze zijn opgegroeid en hun sociale contacten hebben, is dat heel lastig. Ook voor ouderen, die graag hun sociale eengezinshuurwoning willen verlaten voor een gelijkvloerse woning, lukt dat veelal niet, omdat er domweg onvoldoende gelijkvloerse sociale huurwoningen beschikbaar zijn in Lansingerland. Het vraagt dus ook in bouwprogramma's om daar met name ook aandacht aan te geven. Elf aanbevelingen om de wachttijd voor de sociale huurwoning in Lansingerland te bekorten zijn prima. Ik vind het hartstikke goed. Ik vind het ook fijn, meneer Alsemgeest, dat dat nu op papier staat van: jongens, daar moeten we het mee doen. Wij hopen ook dat dat echt zoden aan de dijk zet. Anders komen we in zo'n drama waarin de familie Alsemgeest terecht is gekomen en dat moeten we natuurlijk niet willen. Weinig expliciet is de bouw van extra sociale huurwoningen opgenomen in de aanbevelingen, vindt mijn fractie. Misschien moet het college wat ambitieuzer inzetten op het meer bouwen van sociale huurwoningen. De provincie heeft op 19 maart 2019 daar ook op gewezen. Citaat vanuit de brief die het college aan de raad heeft gestuurd op 30 april n.a.v. die brief van de provincie van 19 maart: toch heeft de provincie nadrukkelijk gevraagd binnen deze context te zoeken naar mogelijkheden voor het toevoegen van meer sociaal om nog dichter bij 'meer evenwicht' uit te komen. Afgesproken is om voor de zomer voor een vervolgesprek bij elkaar te komen. Vraag aan de wethouder: hoe is dat gesprek met de provincie eigenlijk verlopen? Of heb ik dat gemist? Ja, ik ben er ruim 2,5 maand uit geweest, kan zijn, maar ik heb het nergens kunnen vinden. De situatie op de woonmarkt is sinds het uitbrengen van het bod op 5 oktober 2018 behoorlijk verslechterd, waardoor een toenemend aantal inwoners van Lansingerland in de problemen komt wat betreft hun woonmogelijkheden. Misschien moeten wij als raad en college er eens over nadenken om het aantal sociale huurwoningen meer uit te breiden dan in het bod van het college van 5 oktober 2018 aan het samenwerkingsverband wonen regio Rotterdam is opgenomen. Daarbij moet ook gedacht worden aan het aantal woningen met een huurprijs van € 750 tot € 850 à € 1.000 per maand om dat uit te breiden. Daar wilde ik het bij laten in de eerste termijn.

De heer Hofman, CU: Wat ons betreft doet de notitie, zoals het college die oplevert, de motie prima af. Er is één punt waar wij graag even de aandacht van de wethouder op zouden willen richten. Dat gaat over de huisvestingsverordening. In het stuk staat dat de huisvestingsverordening uit 2015 alleen van toepassing is op sociale huurwoningen. Nu is de huisvestingswet verruimd en is het ook mogelijk om middenhuur woningen in die verordening op te nemen. We zouden de wethouder in overweging willen geven om dat ook te gaan doen, om ook op dat vlak bemiddeling mogelijk te maken. Dank u wel.

Mevrouw Verhoef, PvdA: De lange wachttijden voor de sociale huurwoningen, heel veel fracties hebben dat al gezegd, is een enorme zorg. Er kunnen sociale drama's ontstaan door die woningnood in het sociale segment. Dan inderdaad wel dramatischer dan dat misschien een jong mens iets langer bij zijn ouders moet blijven wonen. De PvdA waardeert deze collegenotitie. Alle cijfers en instrumenten staan goed op een rij. Het mantra van de PvdA is natuurlijk steeds geweest: als je echt een oplossing wilt vinden, dan zal je meer sociale huurwoningen moeten bouwen. Ook wij begrijpen wel dat dat tijd kost om ook die inhaalslag te maken. Daar kampen wij niet alleen mee, maar ook andere gemeenten in de regio, met name dan in de Randstad. De knoppen waar aan gedraaid kan worden om de wachttijd voor Lansingerlandse woningzoekenden terug te dringen zijn goed onderzocht en er worden concrete aanbevelingen gedaan, wat ons betreft, om die wachttijd terug te dringen. Het is een hele lijst van aanbevelingen. Alle kleine beetjes helpen. Daar zitten ook veel goede punten bij, zoals de mogelijkheden en wenselijkheid van een huiskostenvergoeding bij doorstromers vanuit een sociale huurwoning nader te onderzoeken. Het herinvoeren van de starterslening zit erbij. Opties voor woningruil onderzoeken. En natuurlijk het zorgen voor de bouw van jaarlijks meer sociale huurwoningen dan tot dusverre het geval is. Met 3B Wonen afspraken maken om lokaal maatwerk waar het mogelijk is. Dus maximaal in te zetten op 25% van de woningen specifiek te labelen voor Lansingerlanders. Wonen is een grondrecht. Het kan best zijn dat aan een aantal van deze oplossingen prijskaartjes hangen en daar zullen we het dan ook over moeten hebben, maar wat ons betreft mag daar best een prijskaartje aan hangen als we daarmee sociale huurwoningen kunnen toevoegen en ook die wachttijd kunnen verkorten. Blij zijn we als fractie met de toezegging om 100 sociale huurwoningen per jaar te gaan bouwen, want hiermee kan volgens het college de wachttijd in 5 jaar tijd afnemen met 7 maanden en wat ons betreft is dat significant. In 2030 moet het aandeel sociale huurwoningen dus met 1.000 gestegen zijn. Wij gaan ervan uit dat hiervan 750 op Wilderszijde komen te staan. Ook de kern Bleiswijk moet goed in beeld komen, net als de mogelijke bouwlocatie bij station Lansingerland Zoetermeer. Ervan uitgaande dat Lansingerland nog wel tot 2035 blijft bouwen, ligt een totaal aantal van 1.500 sociale huurwoningen over deze periode dus voor de hand. Het gaat de goede kant op en al helemaal als de heer Blonk van L3B oproept om het aantal sociale huurwoningen, of het percentage, omhoog te doen. Daar zijn we blij mee. De heer Blonk: U stelt het nu zo. Ik heb het in ieder geval de commissie en het college in overweging gegeven. Dat impliceert wel dat ik zou vinden, maar ik wil dan wel dat de raad er zijn oordeel over heeft. Mevrouw Verhoef: Ik wilde alleen maar zeggen, dat ik de heer Blonk goed heb gehoord en natuurlijk vindt de hele raad daar wat van. Dank u wel. De heer Kampinga: Ik weet niet hoe ik het zeggen moet, want sommige dingen mogen niet gezegd worden, maar ik vind het wel opmerkelijk dat er nu indirect gerefereerd wordt naar bepaalde ontwikkelingen. Ik dacht dat we ons daar even niet over zouden uitlaten. Mevrouw Verhoef: Ik weet niet precies waar de heer Kampinga nu op doelt, maar ik heb al maanden geleden bepaalde getallen genoemd, omdat wij als fractie bepaalde wensen hebben over het percentage sociale huurwoningen. Daar hebben we toen een rekensom op los gelaten op Wilderszijde. Daar refereerde ik nu aan. Dus ik weet niet precies waar de heer Kampinga het over heeft.

Mevrouw Citterbartova, GL: Na zo'n lange wachttijd op mijn beurt, zal ik het wat korter behandelen. De fractie van GL is, net als WIJ, van mening dat die vier jaar dat men moet wachten op een sociale woning veel te lang is. Ik heb in de notitie gelezen, dat dat ook een soort streeftijd voor het wachten is. Dan vraag ik me af: hoe hebben we dat bepaald? Nu wordt aangegeven: dat halen we wel, die 50 maanden. Maar het is natuurlijk vreselijk onbevredigend om zo'n streefwachttijd te hebben, want dat voelt voor iemand die naarstig op zoek is naar een woning veel te lang. Ik vind dat overzicht van maatregelen op zich wel heel overzichtelijk, maar daar hebben we niet zo veel aan als je leest in de analyse wat het nou allemaal oplevert dan een aantal maatregelen met een bescheiden resultaat. Een aantal is nog niet uitgetoetst of leveren heel weinig op. Van één maatregel kan je zeggen dat die echt zoden aan de dijk zet. Dat is hier al veelvuldig gezegd: bouwen van nieuwe sociale huurwoningen. Wat ons betreft moet het maatregel 1 zijn, daarom vind ik het vreemd dat het niet bovenaan het lijstje staat. Ik wil graag de wethouder vragen hoe dat staat met de bouw. Zitten we op schema? We hebben natuurlijk een bepaald aantal woningen opgegeven in het kader van het regioakkoord. Zitten we op schema? Kunnen we nog meer doen? Kunt u nieuwe ontwikkelingen melden? Als laatste: we hebben eerder gesproken over de mogelijkheden voor woningbouwcorporaties om zelf middeldure huurwoningen te bouwen. Volgens mij had de wethouder toen aangegeven: daar gaan we naar kijken, dat is ingewikkeld, maar we gaan het onderzoeken. Kan ze daar iets over melden? Dank u wel.

De voorzitter: Ik hoor allerlei zaken als: misschien zijn er andere mogelijkheden om te bouwen, hoe is het gesprek met de provincie, hoe is het met de bouw, zitten we op schema?

Wethouder Arends: Een belangrijk onderwerp, waar u naar gevraagd heeft om wat meer beeld te krijgen: welke knoppen, welke inspanning kan je allemaal doen in het verlagen van die wachttijd. Net als u is het college het ermee eens, dat je eigenlijk wil dat die schaarste niet te groot is en dat zeker ook die wachttijd het liefst zo snel mogelijk verlaagd wordt. Door middel van alles inzichtelijk te maken ziet u

ook hoe complex het is en hoe ingewikkeld het is. Op een aantal dingen heb je inderdaad invloed en op een aantal dingen heb je geen invloed. Terecht dat u zegt, net als wij: het grootst is het toevoegen van woningen in het sociale segment, maar juist ook in de betaalbare sector, want dat helpt natuurlijk de doorstroming. De doorstroommakelaar van 3B Wonen heeft zeker een effect, maar zeker het toevoegen van woningen. U heeft ons gevraagd: kom vooral met plannen. Dat heeft u ook bevestigd in een motie. Wij gaan niks in de weg zetten als u met plannen komt voor het toevoegen van woningen, dan ondersteunen we dat en dan stimuleren we dat. In de afgelopen periode zijn er natuurlijk veel plannen bij u geweest, ik noem even Hordijk, vanavond hebben we nog even gesproken over Wilderszijde, daar zal ik niet teveel over uitweiden, maar u heeft gehoord wat mijn collega daarover gezegd heeft. Dat is natuurlijk een belangrijke bijdrage, ook hierbij, als het gaat over toevoegen van woningen. Daarnaast ook de woonbehoefte van Bleiswijk, waar we stappen in zetten. Dat is niet mee genomen in het bod, dus dat zal wel iets extra's kunnen betekenen, ook in de doorstroom in Bleiswijk, maar het toevoegen van een andere typologie in Bleiswijk. Volgens mij zijn we het er allemaal mee eens, dat de knoppen die we hebben, laten we daar goed aan draaien. Ik zie ook dat 3B Wonen de afgelopen periode, u heeft dat in de beeldvormende avond ook mee gekregen, ongelooflijk hun best doen om vooral ook voor Lansingerlanders het mogelijk te maken, de wens die ze hebben om hier te blijven wonen, dat dat gehonoreerd wordt. U ziet hoe goed we daarop scoren. Dan is er ook nog een mogelijkheid om maximaal 25% te labelen, de woning te labelen. Tot voor kort hebben we dat niet gedaan, omdat we dat in directe bemiddeling al doen, maar dat is ook een mogelijkheid om toe te passen, zoals ik ook schrijf in de notitie. De heer Alsemgeest zegt: het zijn allemaal maar kleine pleistertjes. Ja, maar ik hoop wel met al die kleine pleisters en al de plannen die voor u komen in het toevoegen van woningen, dat het geen grote pleister wordt, maar dat de wond dicht is en dat we echt een effect daarvan hebben. Niet dat het kleine pleisters zijn, maar dat we met elkaar met de plannen die we hebben er voor staan in het toevoegen van woningen in Lansingerland. Meneer Van der Stelt vraagt: hoe nu verder met deze notitie? Een aantal dingen. Ten eerste: een deel hiervan nemen wij mee en hebben we al mee genomen in de prestatieafspraken met 3B Wonen. Ook een deel wordt meegenomen in de woonvisie, bijvoorbeeld o.a. flexwoningen. Dat heb ik al eerder toegezegd: wat zijn daartoe de mogelijkheden? En: wat zijn de ingewikkeldheden daarbij? Maar dat komt naar u toe. En verder wat lokaal inzetten op maatwerk, zoals ook de voorbeelden. Eén van de knoppen, de starterslening. En 25% de woning toewijzen voor Lansingerlanders. Die zullen wij verder doorzetten of ook toevoegen, waardoor we hopen dat het een groter effect heeft. De heer Muis geeft aan dat die doorstroom heel belangrijk is. Ja, dat is vooral echt heel erg belangrijk. Dat segment hebben we nog echt veel te weinig. We zien bij de inwoners van Lansingerland dat die vraag heel groot is. Dus bij de plannen van Wilderszijde zien we dat we daar echt een grote slag in kunnen maken. Maar ook de plannen die naar u toe komen, zoals de driehoek Noordpolder, waar een groot percentage wordt voor de betaalbare vraag voor onze inwoners. Terecht dat de heer Muis dat zegt. Het is belangrijk dat we dat gaan toevoegen. De heer Blonk waardeert 3B Wonen; dat kan ik alleen maar met u eens zijn. Juist samen met 3B Wonen lukt het ook om sterk hierop juist goed te kijken naar de woningen en ook de woningen beschikbaar te houden. Niet liberaliseren, maar juist ook beschikbaar houden voor Lansingerland en voor het sociale segment. U geeft aan: sociale woningen toevoegen. Ja, dat doen we. Het bod is tussen de 770 en 1.000. We zetten nu druk om al die plannen te ontwikkelen om daar ook te komen. Gevraagd wordt hoe de gesprekken met de provincie lopen. Op dit moment zijn we natuurlijk heel nauw in gesprek als het gaat over Wilderszijde, zowel met de provincie als met BZK. Het toevoegen van woningen in het betaalbare segment is daarbij een belangrijk onderdeel. Dat is natuurlijk onderdeel van het bod dat Lansingerland neerzet, want de grootste ontwikkelopgave ligt in Wilderszijde. De heer Hofman vraagt of het mogelijk is om die middeldure huurwoningen onderdeel te laten zijn van de woonverordening en de woonruimtebemiddeling. Ja, dat is een optie die mee genomen zou kunnen worden, maar er zitten nog wel veel haken en ogen aan. Zijn dat dan alleen de woningen van de corporatie? Of zijn dat ook alle particuliere woningen? Bij sommige gemeenten is dat een veel grotere vraag dan in andere gemeenten, dus daar zijn we als regio nog niet eenduidig over, maar het wordt wel als optie mee genomen. Dus als een gemeente er gebruik van wil maken, zou het wel een mogelijkheid zijn. Wij maken ook al afspraken met 3B Wonen over middeldure huur, zoals in Parkzoom, waarbij ook een deel middeldure huur is, waar 3B Wonen een onderdeel is. Dat is op kleine schaal. Op zich gaat het er niet om wie die woningen doet, als we de woningen maar beschikbaar hebben in het betaalbare segment. Met ontwikkelaars maken we ook afspraken, dat we die in die prijsklasse ook voor een langere periode weten te behouden. Mevrouw Verhoef geeft aan: wat mooi dat 100 woningen worden toegevoegd. Dat is natuurlijk een rekenvoorbeeld. In de brief staat niet dat we dat doen. In de brief staat dat we een bod doen van tussen de 770 en 1.000. Het was een rekenvoorbeeld, als je nou die 100 woningen zou doen, wat zou dat dan betekenen? Hoe loopt de planning op dit moment? Dat heb ik niet helemaal paraat. Mevrouw Verhoef: Het was misschien wel een rekenvoorbeeld, maar zoals u in mijn betoeg kon horen vond ik het wel een heel realistisch rekenvoorbeeld en ook een heel mooie scenarioschets van waar we kunnen uitkomen als we gewoon doorbouwen in het tempo dat nu mogelijk lijkt. Wethouder Arends: Ja, en als u dat afzet tussen de 400 en 500 woningen per jaar, wat de planning is, als je daar sec 20% van neemt, dan gaan we heel veel

toevoegen. Maar het is lastig om per jaar te zeggen: 100 woningen. Het heeft per plot te maken. Soms is het een particuliere ontwikkeling, waar geen sociaal in zit. En andere juist alleen maar sociaal. Daarin zie je in de planning van alle projecten die ook naar u toe komen een differentiatie van alle typologieën woningen, maar wel wat aansluit bij de vraag van inwoners en hier algemeen gedragen door de raad, het toevoegen van sociaal en betaalbaar en ook voor het andere segment. Ik denk dat ik alle vragen die ik gehoord heb, beantwoord heb.

Tweede termijn

De heer Blonk, L3B: Mijn vraag over hoe dat gesprek was verlopen met de provincie voor de zomer, van afgelopen zomer, daar heeft u wel in algemene termen over gesproken, maar u heeft niet expliciet aangegeven wat er uit gekomen is. Mijn tweede vraag aan de wethouder, of zij vindt dat we mogelijk, in feite heb ik die vraag ook aan de rest van de commissie of alle fracties gesteld, of zij vindt dat uitbreiding van het aantal sociale huurwoningen ten opzichte van het bod van oktober 2018. Dat zijn mijn twee vragen die ik wil herhalen in de tweede termijn.

De heer Alsemgeest, WIJ: Geen vragen, wel een opmerking. Ik vind het wel apart dat iedereen er toch in berust, maar ik denk, en ik hoop dat ik het verkeerd heb, maar ik denk het niet, dat we over 5 jaar moeten concluderen dat we qua wachttijd niets verder zijn dan 1970, 1980, 2020 en zo verder. En dat zou ik heel erg jammer vinden, want het kan wel, denk ik.

De heer Kampinga, VVD: Even een vraag aan meneer Blonk, als het mag. Voor mijn eigen begrip. U refereert naar een ambtelijk gesprek n.a.v. het bod en de reactie van de provincie, dat ze dat hoger wilden, dat aantal. Dat bedoelt u toch? De heer Blonk: Wij hebben op 19 juli 2019 van het college een brief gekregen en op blz. 3/6 staat: in ons bod aan de regio hebben wij t.b.v. het regioakkoord uitgebalanceerd woonbeleid verwoord met voldoende beschikbare en betaalbare woningen gericht op doorstroming. De provincie ziet dit ook en de vraag ligt of we nog een extra stap richting het evenwicht kunnen maken. Daarover is gesproken in het overleg blijktbaar. De heer Kampinga: Ambtelijk overleg. Dan bedoelen we hetzelfde. De heer Blonk: Dat weet ik niet, dit is een brief van het college aan de raad. De heer Kampinga: Ik herinner mij een brief waarin dat gesteld en dat er ambtelijk overleg is geweest en dat er nog voor de vakantie nog een tweede ambtelijk overleg zou komen. Bedoelt u dat? De voorzitter: Ik denk dat het handig is dat de wethouder hier antwoord op geeft. De wethouder kan u hier meer over gaan vertellen. Dan zijn er nog twee vragen: over het gesprek en over het bod sociale huurwoningen.

Wethouder Arends: De gesprekken met de provincie. De provincie kijkt ongelooflijk uit naar Wilderszijde en wil daarin graag afspraken met ons maken als het gaat over het toevoegen. De heer Abbe heeft u daarover in mee genomen voor deze vergadering. Dat is belangrijk voor de provincie. Daarover zijn we goed in gesprek. U vraagt ook: hoe kijkt u nu naar het bod? Wij hebben echt een uitgebalanceerd bod neergelegd, waarin we kijken naar kwaliteit en goede gedifferentieerde wijken. Met plannen die voor liggen, wat daarin belangrijk is aan de typologieën en alle vragen, die in onze gemeente spelen, naast sociaal ook de andere prijsklassen. Als je berekent dat het bod, dat wij neerleggen, een verhoging is van 25% van alle sociale huurwoningen. Dat is een ongelooflijk grote opgave, ook voor de woningcorporatie. Die staat ook achter het bod dat we gezamenlijk hebben gedaan. Daar waar nieuwe ontwikkelingen zijn, zoals ik even noemde op Bleiswijk, en uit het behoefteonderzoek komt ook de vraag naar sociaal, middelduur en andere prijsklassen, dan is dat extra, dan voegen we dat ook toe bij nieuwe ontwikkelingen. Dan kan er ook een particulier initiatief zijn, die gronden hier hebben, wat ook nog extra toegevoegd kan worden. We staan als college, en ik denk ook als raad, voor kwalitatief goede diversiteit in elke wijk, waarin sociale woningen als middelduur allemaal een onderdeel moeten krijgen. Dank u wel.

5.f Bestuursvereenkomst Samenwerkingsverband Wonen regio Rotterdam 2020-2024

De heer Markus, CU: Eén van de laatste zinnen in de brief is de vraag of de raad behoefte heeft aan een bespreking. Een deel van de raad, de leden van de CU, heeft die behoefte niet, dus wat ons betreft laten we het hierbij.

De heer Blonk, L3B: Dit is een voortzetting van een bestaande overeenkomst met gelijklopende regels. Het is belangrijk wanneer lokaal maatwerk mogelijk is, dus als eigen inwoners in een voorrangpositie kunnen komen. Dat wordt voortgezet, dus dat is perfect. Dank u wel.

De heer Van Harn, CDA: Het enige opmerkelijke in het stuk is dat de 14 gemeenten in de regio hebben besloten tot het oprichten van een klein stafbureau en dat dat betaald gaat worden uit de reguliere ruimtelijke ordening begroting. Mijn vraag, die ik hieraan verbind, is: zou hier enige verdringen uit voort

kunnen komen? Met verdringing bedoel ik: als het één betaald wordt, gaat dat misschien ten koste van het ander. Dank u wel.

Wethouder Arends: Eén vraag, of het verdringing heeft. Dat lijkt me helemaal niet. Als je ziet dat we zoveel onderwerpen hebben, wat grensoverschrijdend is, waarin we het belangrijk vinden om samen te werken. Dat vraagt ambtelijke capaciteit. En hiermee is het gewoon heel inzichtelijk gemaakt. Een ook soms inhuur; de voorgaande perioden hadden we inhuur en incidenteel bijgedragen. Eigenlijk zeggen we met elkaar: we willen cijfers goed monitoren, we willen dat niet achteraf kunnen sturen, maar eigenlijk al daarvoor, we willen elkaar aanspreken. Ja, dan is het ook belangrijk dat je daarin met de set afspraken die je hebt, dat je het monitort en dat je daarin ambtelijke ondersteuning hebt en dat je dat realiseert in een klein stafbureau. Net zoals je dat met andere samenwerkingen op een andere manier realiseert. Dank u wel. De heer Van Harn: U zegt dus dat het niet ten koste gaat van andere zaken uit het budget. Wethouder Arends: Nee, daar is gewoon rekening mee gehouden. Als je een samenwerking hebt, dan vraagt dat ook middelen, net als op andere onderwerpen, de terreinen waarin we samen werken. De ene keer wordt dat georganiseerd door een stafbureau, een andere manier is een gemeenschappelijke regeling. Dat is heel normaal. Eerst was het allemaal incidenteel. Het leek ons handiger dat het niet ad hoc met allerlei onderzoeken zou zijn. Maar omdat we die professionaliseringsslag willen maken, is het verstandig om dat op deze manier gezamenlijk te organiseren en om dan een goede verdeelsleutel met elkaar vast te stellen.

6. Stukken ter advisering aan de raad:

6.a Uitvoeringsagenda Duurzaamheid 2019 - 2022

Dit agendapunt wordt behandeld na behandeling van agendapunt 4.

De heer Jumelet, WIJ: Ik zal proberen het kort te houden, dat is mij wel toevertrouwd. In juli j.l. hebben wij natuurlijk de duurzaamheidsvisie vast gesteld. Nu ligt de uitvoeringsagenda voor. De eerste vraag aan de wethouder is als volgt. In het raadsvoorstel van juli 2019 was er sprake van uitvoeringsprogramma's. In de stukken zien wij eigenlijk dat woord niet meer terug komen. Mijn vraag is heel concreet: komen er nou nog uitvoeringsprogramma's of komen die er nou niet? Of moeten wij volstaan met de uitvoeringsagenda? Dat is de eerste vraag. Inhoudelijk heb ik toch wat moeite met het stuk, omdat de uitvoeringsagenda eigenlijk een opsomming is van allerlei activiteiten. Het eindresultaat, dat wordt aangegeven in het raadsvoorstel, is dat we eigenlijk heel erg gericht zijn op inspanning. Dan kom ik bij de motie die raadsbreed is aangenomen. In juli hebben wij het college opgedragen om in uitvoeringsprogramma's, en dan citeer ik even: in uitvoeringsprogramma's zo concreet mogelijk uitgangspunten en doelstellingen te formuleren. Dat had toen te maken met de discussie rondom de footprint. We zijn er toen met elkaar uitgekomen, dat uitgangspunten en doelstellingen zo concreet mogelijk geformuleerd worden. Die missen wij eigenlijk in deze uitvoeringsagenda. Agenda, dan zie je over het algemeen een redelijke tijdslijn, dan zie je wat de doelen zijn, maar ik mis het heel erg in het verhaal. In die zin is het niet smart. We krijgen ook geen beeld van de middelen, die wij ter beschikking stellen. Er is € 355.000, als hij het goed heeft, beschikbaar gesteld. Plus € 300.000 extra. Wij hebben geen flauw idee waar dat geld nu naar toe gaat, hoe het ingezet wordt en wat de effectiviteit is van de middelen rondom dit onderwerp. Wij zien ook de relatie niet, en daar begint het raadsvoorstel ook mee, over de doelstellingen 2030-2050, wij zien niet de relatie met die doelstellingen gelegd worden. Ik zou haast het voorstel willen doen om de titel van het stuk te veranderen in: we doen ons best. Het is niet flauw bedoeld, maar het ademt heel erg uit van 'we doen ons best'. In het duurzaamheidsstuk, en dat vond ik toch wel bijzonder, op blz.26 wordt in een paar zinnen uitgelegd dat het toch wel ingewikkeld is om het concreet en meetbaar te maken. Bij andere gemeenten is het toch wel heel concreet weer gegeven. Waarom kunnen wij dat dan niet? Waar ligt dat dan aan, dat we niet de concreetheid aan kunnen brengen? Als u mij vraagt: wat gaan we nou doen? Ik weet dan wel een aantal activiteiten, maar waar het naartoe moet leiden of wat de bijdrage is aan de doelstellingen, ik heb geen idee op basis van dit stuk. Of ik moet het mis hebben en er komen nog uitvoeringsprogramma's achteraan, maar daar wordt altijd naar verwezen. Mijn fractie is eigenlijk een beetje in verwarring, maar dat wil ik niet zeggen, maar wel een groot vraagteken. Hoe ziet het proces er dan uit als het gaat om de planvorming en het concreet maken van doelstellingen, die we met elkaar vast gesteld hebben in de duurzaamheidsvisie?

De heer Van Harn, CDA: De CDA fractie vindt de voorliggende agenda goed en een logisch vervolg op de vast gestelde visie, maar wil toch nog enkele kanttekeningen plaatsen. Lansingerland wordt door haar bewoners hoog gewaardeerd om het groene karakter. Dit koesteren we door aandacht te besteden en bewust om te gaan met groen en de biodiversiteit binnen de gemeente. Maar, zo lezen we, er zal toch gekeken worden naar eventuele zonnenvelden. Deze zonnenvelden staan mijns inziens lijnrecht tegenover het groen, dat gekoesterd moet worden. Het lijkt ons dan ook raadzaam om vooral de nog onbenutte

daken van grote bedrijfspanden zoveel mogelijk te benutten en dat te stimuleren. Vervolgens, het is een goede zaak om het beleid m.b.t. de biomassacentrales onder de loep te nemen, omdat hierover steeds meer bekend wordt t.a.v. eventuele overlast en het milieu. De glastuinbouw heeft haar eigen opgave m.b.t. CO₂ uitstoot en de ambitie m.b.t. emissies van bedrijfswater uit de glastuinbouw naar open water. Een vraag die we hier hebben is: hoe worden wij op de hoogte gehouden van de voortgang en de resultaten uit de glastuinbouw? En een vervolgvraag. We lezen dat we gaan meebetalen aan een energieregisseur voor de glastuinbouw. Misschien kan de portefeuillehouder aangeven waaruit dat betaald gaat worden? We missen vormen van klimaatadaptatie in het buitengebied. Die kom ik niet tegen in de stukken. We denken aan inklinking als gevolg van droogteperiodes. Wellicht kan de wethouder toelichten of hier ook nog aandacht aan zal worden gegeven tijdens de looptijd van deze agenda. En tenslotte. Wij vinden het een goede zaak om de duurzaamheidsvisie elke 4 jaar te evalueren en waar nodig bij te stellen. Dank u wel.

De heer Machielse, VVD: De uitvoeringsagenda van de visie duurzaamheid. Een logisch gevolg van hetgeen we eerst in de commissie besproken hebben en later in de raad besloten hebben, om samen met dit college een nieuwe visie duurzaamheid vast te stellen, die ook deze collegeperiode zal gaan doorpakken op dat grote onderwerp: duurzaamheid. Ik noemde toen bij de bespreking van de visie duurzaamheid al dat het een heel breed begrip is. We kunnen het hebben over klimaatadaptatie, energieteerugwinning, energieopwekking, afval, mobiliteit. En vergeet ook zeker niet wat je op kleine schaal zelf kan doen. Maar we hebben toen het college een opdracht mee gegeven om niet alleen te komen met een visie, maar ook met een uitvoeringsagenda, waarin concreter wordt gemaakt wat dit college gaat doen om die doelstellingen te behalen. Laat ik positief beginnen: ik was ontzettend blij. Ik lees op blz.13 en 14 super heldere overzichten, waarin ik precies terug vind met welke initiatieven we ons als gemeente nu mee bezig houden, welke rol wij daar als raad in hebben, ik verwacht daar WIJ aan mijn zijde te vinden, omdat het fijn is te weten welke rol wij daarin hebben. Ik dacht: nou, dat gaat goed, ik zit er lekker in. Vervolgens lees ik door en zie ik een uitstekende toelichting op al die individuele projecten. Nu ga ik mij aansluiten bij de vraag van WIJ: volgt er nog een uitvoeringskader van die projecten? Wat dan onze smart geformuleerde doelstelling is van al die projecten, wanneer we die kunnen verwachten? Of is dit wat we gaan vast stellen? En moeten wij vervolgens met de viermaandelijke rapportage gaan vast stellen of we de doelen tijdig gaan halen? Afhankelijk van het antwoord van de wethouder kan ik mijn tweede termijn vervolgen. Dank u wel.

De heer Muis, D66: Ik herken een hoop punten die al naar voren zijn gebracht, met name door WIJ. Dat het inderdaad meer een agenda is. We zien zeker dat het college heel goed zijn best doet om daar een zo compleet mogelijk beeld in te schetsen, maar het zijn niet echt programma's. Het is ook niet op zo'n manier omschreven dat we dat kunnen evalueren en sturing aan kunnen geven, want het is inderdaad niet smart genoeg hier en daar. Het kan zijn dat dat nog komt, zoals de heer Machielse ook vraagt. Wij hebben ook wat concrete punten om de wethouder daartoe uit te dagen. Er wordt o.a. benadrukt dat we het vooral samen met inwoners, lokale, regionale en nationale partijen moeten vorm geven, maar de uitvoeringsagenda gaat in tegenstelling tot wat in het voorwoord staat vooral in op wat de gemeente kan en gaat doen. Het is dus niet duidelijk genoeg hoe de gemeente het samen met de genoemde stakeholders op gaat pakken en welke partijen daarbij wellicht nog meer nodig zijn. De vraag is dan ook: is er een stakeholder- of krachtenveldanalyse uitgevoerd om daar meer handen en voeten aan te kunnen geven, zodat er coalities gevormd kunnen worden? Dat is ook een bruggetje naar het volgende punt. Als gemeente hebben we natuurlijk niet overal iets over te zeggen. Er wordt wel aangegeven, dat we zeggenschap en invloed willen op onderdelen waar we niet over gaan of waar we wel graag iets over te zeggen zouden willen hebben. Het is goed dat het college zich dat realiseert, alleen lezen we niet hoe ze dat dan gaan doen. Hoe gaan we die invloed dan vergroten? Daar is een strategie en aanpak voor nodig, die wij hier niet in lezen. Dan is het een overzicht van alle initiatieven op de 3 thema's. Het lijkt alsof de focus vooral ligt op energietransitie, maar alle drie de onderdelen zijn natuurlijk belangrijk of even belangrijk. Dus ook de vraag: hoe verdeel je dan die aandacht en capaciteit en ook het budget zoveel mogelijk over die drie onderdelen? We zouden graag in het vervolg, een volgend moment, daar meer inzicht in willen krijgen. Dan de projecten rond het thema klimaatadaptatie. Dat lijken allemaal projecten te zijn, die allemaal reeds zijn gestart. Aangezien deze agenda loopt tot 2022 hadden we hier wel verwacht dat er meer ambitie en ook wat nieuwe projecten in zouden zitten, maar wellicht dat die ook nog komen. Het is een visie voor langere tijd, maar een uitvoeringsagenda zouden we liever vaker dan 4 jaar updaten, liefst na 1 of 2 jaar gelijk aan de warmtevisie. Dan de smartheid. Veel van de onderdelen zijn inderdaad niet smart. Dat is ook lastig vanuit de strategie of visie, maar aangezien we het jaarlijks gaan evalueren, dan heeft het alleen maar zin als we het iets smarter weten te maken. Wat een goed voorbeeld is, of wat meer in de richting komt, is bij groen en biodiversiteit. Die concreetheid zouden we ook graag bij de andere onderwerpen terug zien. Dank u wel.

De heer Meester, L3B: Even voor de heer Jumelet: het woord agenda betekent letterlijk: de dingen die gedaan moeten worden en daar voldoet het volgens mij wel aan. Wij zijn dus ook best tevreden over het document dat ons voorgelegd is. Wij hebben daar toch wel een bemerking bij, dat het een groot aantal onderwerpen betreft en dan loop je het risico dat de aandacht gaat versnipperen. Ik zou het college willen oproepen om te zorgen dat er genoeg focus is, anders bereik je geen resultaten. Dan hebben we een opsomming van projecten en andere activiteiten. Daar staat dan achter: besluitvorming verwacht ja of nee. Achter 'ja' staat 'raad of college'. Ik heb niet kunnen achterhalen wat het criterium was voor de keuze voor raad of college. Ik zou het op prijs stellen als de wethouder daar wat licht op zou kunnen laten schijnen. Dan noem ik even wat voorbeelden. Windenergie is een besluit van het college, zonnepanelen is een besluit van raad, verduurzamen van vastgoed zou ik zeggen 'college', maar dat staat bij raad. En klimaatadaptatie lijkt me nou juist iets voor de raad, omdat het de hele bevolking betreft. Voor het overige: wij gaan ervan uit, en dat is door een aantal collegae al aangegeven, dat wij als raad meegenomen zullen worden in het proces en dat we waar nodig ook in een latere fase kunnen bijsturen respectievelijk kritisch kijken of de doelstellingen wel smart zijn, maar voor mij hoeft dat nu nog niet. Dank u wel.

De heer Markus, CU: Wij hebben ook een paar opmerkingen en nog een oproep aan onszelf. Allereerst even de opmerkingen. In het stuk wordt gesproken over het aanplanten van groen. Wij moeten tot onze vreugde benomen dat de biodiversiteit toch prominent op de agenda staat. Daar hebben wij jarenlang voor gepleit in deze raad en we zien het in steeds meer stukken terug komen, hier ook, dus daarvoor onze complimenten. Aanvullend willen we nog even de waarde van bomen aangeven. Steeds meer onderzoeken wijzen uit dat bomen ook een goede toevoeging hebben op de luchtkwaliteit. Let er bij aanplant op, dat we ook voldoende bomen blijven aanpoten. Nog even over zonnenvelden en dan sluit ik me aan bij het CDA. Ik moet zeggen dat wij daar niet per definitie heel erg voorstander van zijn. Ik weet dat provincie en rijk de zonneladder hanteren. Daarbij wordt eerst gekeken of daken en andere lege oppervlakten op gebouwen benut kunnen worden, voordat gekeken wordt naar natuur- en landbouwgrond. Wij vinden zonnenvelden niet de meest mooie uiting vinden van ons prachtig groen. Er zijn heel veel daken in deze gemeente en daar is de energie coöperatie Lansingerland een goed voorbeeld van. Komende zaterdag gaan zij een zonnenveld op een dak openen. Volgens mij is dat een prima oplossing. Ik ben benieuwd hoe de rest van de commissie daar over denkt. Dan de communicatie en de weerslag op onze inwoners, en dat sluit aan bij wat veel voorgangers al hebben gezegd. Als je dit leest en onze visie leest en als je dan aan onze inwoners ook vraagt: wat doet de gemeente aan duurzaamheid? Ik heb de proef op de som genomen, dan moet ik eerlijk zeggen dat het antwoord bij heel veel mensen schuldig blijft. Ze weten eigenlijk niet goed wat we doen. Schijnbaar zijn we er in dit huis nog te hoog over bezig. Ik zeg niet dat we verkeerd bezig zijn, maar het heeft nog niet zijn weerslag op onze inwoners. Juist onze inwoners zijn enorm belangrijk in het bereiken van onze duurzaamheidsdoelstellingen, want die zullen voor een groot deel dat moeten gaan opbrengen met elkaar. Dus ook de vraag aan de wethouder, hoe hij dat nou ziet. Hoe gaan we dit nou zo vertalen en voor het voetlicht brengen, dat het voor onze inwoners ook duidelijk is wat zij kunnen betekenen, wat de gemeente voor hen kan betekenen, hoe we samen op kunnen trekken om die duurzaamheidsvisie en die duurzaamheidsdoelen, die o zo belangrijk zijn, om die met elkaar te halen. Dan nog een oproep aan onszelf als raad. Ik kan me herinneren dat bij elke kaderbrief en begroting het duurzaamheidsmoties regent. Dat is natuurlijk prachtig, want dat betekent dat duurzaamheid leeft in deze raad, maar het gevaar bestaat dat we dan allerlei nieuwe ideeetjes en gedachten inbrengen. De heer Meester had het al over versnippering. Het gevaar bestaat dat we dan zoveel ideeën richting college proppen dat de dingen die al lopen wellicht niet meer tot uitvoering komen. De heer Muis: Volgens mij is het idee, we hebben projecten en beleid. Op een gegeven moment komen projecten in beleid en dan heb je nieuwe projecten en nieuwe ideeën nodig. Ik zou niet willen oproepen: stop met het inleveren van uw ideeën of goede moties. Ik zou juist zeggen: ga daar vooral mee door, want dan houden we hem levend. Anders is het op een gegeven moment op. Of denkt u er anders over? De heer Markus: De heer Muis heeft mijn bijdrage verder afgemaakt, dank daarvoor. Want dat was precies wat ik wil zeggen. Als wij dus die moties indienen, kader het dan wel in zodat het op een logische manier geprikt kan worden aan de gedachten, doelen en activiteiten, die in de visie staan, dan is het voor het college ook duidelijk waar het bij hoort en waar het aan bij kan dragen. Daarmee kaderen we het voor onszelf in. Ik wil het college dan oproepen, als er ideeën zijn, prachtige ideeën, maar het budget is op of er is te weinig aandacht voor en we kunnen dat op een verkeerde manier uitvoeren, dat we dan ook eerlijk horen: goed idee, maar op dit moment gaan we dat niet redden omdat we de capaciteit niet hebben. Dat we dat dan ook eerlijk horen. Ook een oproep aan onszelf: als we dan met die prachtige ideeën blijven komen, dat we dat dan duidelijk koppelen aan de doelen die we met elkaar hebben vast gesteld, zodat we dat met elkaar in lijn houden. Dat was het. Dank u wel.

De heer Duk, GL: Mijn tijd is al gaan lopen, omdat ik een interactie had willen doen die niet is geweest. De raad krijgt wat zij heeft gevraagd. Een visie die niet smart is levert een agenda die dat ook niet is. De

titel 'we doen ons best' vond ik dan ook goed passen. Dat de visie voor GL niet ambitieus genoeg is, is bekend, maar het is het document waar we deze uitgangspunten aan moeten toetsen. Op dat vlak heb ik wel een aantal opmerkingen. In deze agenda wordt nog steeds gesproken over aardgasvrij gemeentelijk vastgoed in 2035, maar bij het aannemen van het IHP is deze datum al los gelaten. Er wordt nu duidelijk dat scholen niet onder deze doelstelling vallen. Mijn vraag aan de wethouder is dan ook: wanneer mogen we verwachten dat scholen aardgasvrij opereren? Er is in onze gemeente één sector waarbij de uitstoot van alle woningen, andere bedrijven en het vervoer samen in het niets valt. Ik heb het uiteraard over de glastuinbouw. Een sector waar de wethouder in zijn nieuwe uitdaging ook mee te maken zal krijgen. Het verbaast mij dat de energietransitie in de glastuinbouw niet wordt aangegeven als onderwerp, waar de besluitvorming op wordt verwacht vanuit de raad. In het coalitieakkoord staat duidelijk dat deze transitie de ruggengraat van de verduurzaming van Lansingerland moet zijn. Zo'n belangrijk onderwerp wil ik actiever in de raad behandelen. De heer Machielse: Zou de heer Duk mij uit kunnen leggen hoe deze raad kan besluiten wat zelfstandige ondernemers in de glastuinbouw moeten gaan doen? Volgens mij gaan ze daar zelf over en kunnen wij het alleen aan het college overlaten om ze daarbij te begeleiden, te adviseren en te ondersteunen. Maar ik hoor graag uw mening. De heer Duk: De wethouder heeft altijd aangegeven dat hij een regierol wil hebben in deze. Een regisseur is niet alleen iemand die zegt: goed gedaan, acteur, maar ook zegt: dit moet beter, dit kan beter. De raad hoort daarin toetsend te zijn in mijn optiek. Uiteraard is het aan de ondernemer zelf wanneer dat gebeurt, maar ze hebben wel doelstellingen vast gesteld. Eens in de 4 jaar deze visie agenderen lijkt mij voldoende, wij zouden graag zien dat dat minimaal één keer per jaar is. Zonnevelden zijn ook onze eerste keuze niet, net als het CDA. Daken liggen meer voor de hand. Overigens wil ik het CDA wel wijzen op onderzoek van Universiteit Leiden, waaruit blijkt dat de biodiversiteit door deze velden juist toeneemt. Al met al dekt deze agenda haar lading en zie ik ernaar uit om in de toekomst het verder te concretiseren en waar dit politiek haalbaar is dit ambitieuzer te maken. Uiteindelijk moeten alle gemeenten in 2050 hun einddoel halen. Nu langzamer lopen betekent in de toekomst harder moeten gaan dan de rest. Innovatie kost meer durf, maar levert in de toekomst ook veel meer kansen.

Mevrouw Verhoef, PvdA: Vanuit de PvdA fractie toch over het algemeen een positief geluid als reactie op deze uitvoeringsagenda. Hij ziet er actiever en realistischer uit. Er staan concrete activiteiten in voor zover die op dit moment duidelijk zijn. We weten met z'n allen dat er hoge doelen zijn te bereiken en daar is niet altijd precies een smart afspraak te geven, maar aan de andere kant: we moeten nu ook gewoon beginnen, we moeten het gaan doen en wel zo dicht mogelijk bij die doelen komen. Als dat via evaluaties tussentijds gerapporteerd kan worden, is dat in ieder geval een eerste stap. Voor een groot deel staat volgens het college de besluitvorming m.b.t. de uitvoering van een aantal activiteiten op de rails, maar voor een klein deel nog niet. De heer Meester had het daar ook over. Er is een hele lijst van dingen waar nog geen besluit is genomen en het is niet duidelijk wie daar een besluit over moet nemen. Er kunnen ook externe partijen bij betrokken zijn, die daar hun zegje over moeten doen of moeten worden meegenomen. Dat gaat wel over heel belangrijke dingen, zoals duurzame woningbouw, verduurzamen van de glastuinbouw, duurzame bedrijfsterreinen enzovoorts. Dat vraagt wat ons betreft nog wel om een verheldering en ook een verdere uitwerking. Wat ons niet duidelijk is, dan kom ik toch bij een belangrijke motie die in juli 2019 door alle fracties is ingediend op initiatief van de CU, dat is de motie over te onderzoeken hoe de gemeente kan bijdragen aan het voorkomen van energiearmoede, het verminderen daarvan, hoe huishoudens daarbij worden geholpen, het lijstje ging nog verder. Ook de uitwerking van het revolverend duurzaamheidsfonds, specifiek in beeld te krijgen. Ik had eigenlijk verwacht dat hier in deze uitvoeringsagenda toch iets over gezegd zou worden, tenzij ik er overheen heb gelezen. Wij zouden graag van de wethouder horen hoe de motie hierin verwerkt is of nog verwerkt gaat worden. Dan kom ik tot slot bij de warmtevoorziening. Daar hebben we het eerder over gehad met verschillende wethouders. Het ging o.a. over de vraag: gaat het nog lukken om Wilderszijde aan te koppelen aan het warmtenet? Dat gaat moeilijk worden, ook gezien de tijd die daarvoor nodig is om dat voor elkaar te brengen. Dan zien wij toch voor de warmtevoorziening in de toekomst echt grote uitdagingen als we hier geen zonnepanelen zouden kunnen leggen, het heel moeilijk is om hier windmolens neer te zetten. Die uitdaging is en blijft groot, dus daar zouden we iets concreter over willen lezen, hoe we dat dan gaan doen. Tot slot, de CO₂-uitstoot moet omlaag. Dat heeft ook te maken met verkeersmaatregelen en ook daarvan zouden we concreter iets willen terug zien in de agenda. Daar horen we graag van de wethouder een reactie op. Dank u wel.

Wethouder Abee: Wat vorig jaar inderdaad ook aan de orde was, was de discussie over de mate waarin we smart willen en kunnen zijn. Dan wordt er nogal eens verwezen naar andere gemeenten. Ik zal u eerlijk bekennen: ik lees dat natuurlijk ook in de krant. Ik kom collega's tegen, die stevige uitspraken doen. Als ik dan vervolgens ga googlen, ik zal geen gemeente noemen, die heel concreet is, die zelfs een jaar genoemd heeft, het aantal woningen, alles hartstikke vast, dan denk ik: hoe smart is het nou werkelijk? Ja, het is smart, er is een datum, er zijn aantallen, alleen: waarop is het gebaseerd? Op heel weinig. Dan noem ik u alleen een voorbeeld: het zou fantastisch zijn als we rondom Bleiswijk, u weet

daar hebben we voornemens, die hebben we ook op papier gezet, zouden kunnen zeggen: het gaat in dat jaar gebeuren en we gaan het eerste kwartaal zoveel woningen doen. Daar hadden we allemaal tijd in kunnen stoppen om dat allemaal te gaan uitwerken, zoals we ook bij de scholen zouden kunnen gaan opschrijven wanneer die scholen dan voorzien zijn. Ik denk dat het principe belangrijk is: als er hier een school komt, dan is die duurzaam. Of die dan in oktober 2021 nodig is of in oktober 2022, dat is even niet zo relevant. Daar kunnen we allemaal tijd in stoppen, maar het is minder relevant. Belangrijk is, dan noem ik alleen maar een voorbeeld wat wij sinds een beperkt aantal dagen weten. De heer Duk: De wethouder is klaar over de scholen, maar mijn vraag was vrij duidelijk. In deze agenda staat alleen maar dat ze in 2050 energieneutraal zijn. Ik daag de wethouder toch nog uit om te kijken. De rest van het gemeentelijk vastgoed is in 2035 van het gas af. Doe eens een uitspraak over de rest van die scholen. Wethouder Abee: Ik was juist aan het pogen om duidelijk te maken, dat al die schijnzekerheden allemaal leuk zijn om te weten, maar we schieten er geen meter mee op. Als voorbeeld wilde ik noemen, om maar duidelijk te maken dat het expliciet maken van al die doelen moeilijk is, dan noemde ik als voorbeeld Bleiswijk. Voor Bleiswijk hebben wij bepaalde dingen opgeschreven, waarvan wij denken: daar zouden we met een pilot kunnen beginnen, ware het niet dat een aantal maanden geleden er in Den Haag een gasontploffing geweest is, die tot aanscherping leidde van uitgangspunten die gesteld worden voor een bedrijf als Stedin. Sinds een aantal dagen weten wij dat waarschijnlijk Stedin gehouden is om heel andere trajecten rondom vernieuwen van gasleidingen te moeten gaan uitvoeren. Als iets 10 jaar naar voren gaat, dan staat de planning die wij gedacht hadden grofmazig ter discussie. Kortom, schijnzekerheden, waarbij je, ik zal niet zeggen maandelijks, achterhaald wordt, maar de wereld draait door. De heer Jumelet: Dank dat ik in de uitzending zit. Nee, grapje. Waar het om gaat: er ligt een motie, die is raadsbreed aangenomen in juli vorig jaar. Wij vragen geen rocket science, maar op het moment dat je middelen beschikbaar stelt als raad voor een aantal activiteiten, op het moment dat we doelstellingen hebben die we moeten halen, is het toch niet teveel gevraagd, het lijkt wel de discussie van een half jaar geleden, om duiding te krijgen van: wat levert nou de activiteit op m.b.t. de doelstelling die je met elkaar stelt? Natuurlijk, geen schijnzekerheden rondom dat gas, dat geloof ik direct, maar er zijn genoeg onderwerpen. Als we die stap maken, betekent dat dat het zoveel oplevert aan CO2 of weet ik het allemaal. Maar om nu te zeggen 'dat kan allemaal niet, dat is allemaal onzin' dan denk ik: bij een ander onderwerp bent u veel scherper als het gaat om wat het oplevert als ik daar een euro in stop. Wat is nu de effectiviteit van het geld dat we investeren in allerlei maatregelen? Dat is toch een heel normale afweging, die u ook maakt als wethouder toch? Wethouder Abee: Zeker. Daarom proberen wij als het gaat om verduurzamen van onze gebouwen een prioriteitenlijst aan te geven, in een systeem: als we die maatregel nemen, levert het dat en dat op aan CO2-reductie. Waar we dat weten, waar we zover zijn, kunnen we dat concreet maken. Dat is ook de bedoeling van dit document, dat het een dynamisch document is, waarbij we steeds proberen in te spelen op de actualiteit, op de nieuwste gegevens m.b.t. hetgeen kan en in de markt ook mogelijk is. Dat zal een dynamisch iets zijn. Er kan niet een soort blauwdruk ontstaan en als die blauwdruk er is heb ik geprobeerd aan te geven dat die op drijfzand gebaseerd is. De heer Duk: Ik snap nog steeds niet waarom de wethouder die zekerheid wel kan geven voor al ons gemeentelijk vastgoed, maar niet voor de scholen, waar het groot onderhoud volledig in handen van de gemeente is. Er is net een IHP geweest, daarbij moet zijn nagedacht over de vraag: wanneer gaan we van het gas af? Er zijn 4 scholen waar ik die duidelijkheid nog niet van heb. Ik wil die duidelijkheid. Wethouder Abee: Het is juist het IHP waarop wij ons baseren, op basis van onderhoudssituaties en geld dat in de begroting opgenomen is lopen er trajecten. Heeft het zin om dat uit het IHP te halen waar andere trajecten lopen? Met het IHP hebben we vast staan wanneer welke school aan de beurt is. Dat zijn overigens ook uitgangspunten, omdat best kan blijken dat over een paar jaar kan blijken dat een bepaalde investering best 2 jaar uitgesteld kan worden, zoals dat bij voertuigen ook is. Dat zou voor de raad het belangrijkste moeten zijn in mijn beleving: uitgangspunt is dat alles wat wij doen op het terrein van scholen gaat voortaan duurzaam. We gaan duurzame scholen bouwen. Waarom staat dat bij de besluitvorming niet alleen bij het college, maar bij de raad? Omdat er ook een financieel plaatje aan komt te hangen, waar de raad iets van zal moeten vinden. Het college heeft het besluit, maar denkt er ook de raad voor nodig te hebben, omdat het vaak extra geld zal kosten. U weet dat er sowieso spanning zit op die trajecten. De heer Duk: Begrijp ik het goed dat alle onderdelen waarbij nu staat dat ze uitvoering door het college zijn, dat daar de financiering al van vast staat of dat die geen geld gaan kosten? Wethouder Abee: Ik begrijp uw vraag niet, dus ik sluit ook niet uit dat u mij verkeerd hebt begrepen. Wat ik probeer te zeggen is: er is een IHP, daar is veel vast gelegd. De ene keer is dat de verantwoordelijkheid van het schoolbestuur, een andere keer van de gemeente. Het college heeft gezegd: alle scholen zullen duurzaam gaan, we zullen de raad nodig hebben om extra budget, schatten we in met de kennis van nu, beschikbaar te stellen. Als ik een aantal andere dingen mag noemen. Zonnevelden, ik hoor veel mensen daar dezelfde opvatting over hebben. Om een aanvraag af te kunnen wijzen, moeten we beleid maken. Dan ben ik het met u eens, het ligt wel erg voor de hand om waar wij zoveel taken hebben, ook op bedrijventerreinen, om vooral die te benutten en niet het groen. Dat lijkt inderdaad tegendraads. Maar dan moeten we wel met elkaar vast stellen, dat we daar met elkaar iets van moeten gaan vinden. U vindt nou dit, ik vind dat, een ander vindt ook weer iets. Daarom

moeten we met elkaar die stap maken. Of dat dan in september of oktober komt in welk jaar, dat zijn de aandachtspunten die we hebben, daar werken we aan op alle fronten tegelijk. Ook rondom een aantal andere dingen die genoemd zijn. Van de biomassa hebben we gezegd, juist gezien de discussie landelijk: dat zullen we echt opnieuw onder de loop moeten nemen. Dat kunnen we nu niet gaan vertalen in wat dat dan gaat schelen in CO2 en noem maar op en wanneer we dat kunnen vast stellen. Belangrijk is dat we hebben vast gesteld: dat moeten we onder de loop gaan nemen. Dat ziet u via de voortgangsrapportages terug, waar en wanneer we vorderingen maken. Hetzelfde geldt voor de glastuinbouw. De glastuinbouw is natuurlijk een heel ander chapter, daarvan hebben we bewust gezegd: dat laten we buiten onze visie. Waarom? Omdat het een traject is waar we, en dat werd door de heer Machielse al heel duidelijk gezegd, waar we wel faciliterend zijn, volgend zijn, we hebben grote belangen. Nog geen 3,5 uur geleden zat ik hier boven met de Gasunie, samen met een collega, om te kijken hoe wij grip kunnen krijgen op de nieuwe situatie die ontstaan is. Dus daar werken we ook volop aan. Uiteindelijk is het wel het ministerie, de provincie, voorspel ik, en uiteindelijk de tuinders die daar via Glastuinbouw Nederland iets belangrijks van zullen vinden. Als gemeente stimuleren we, zitten we er achter aan. En er is inderdaad die energiecoördinator vanuit de glastuinbouw. Het zijn zomaar een paar voorbeelden om te zeggen dat dit ook gebeurt. Aan klimaatadaptatie in het buitengebied, er wordt inklinking genoemd, daar wordt aan gewerkt. We zijn met een risicodialog bezig om dat element in de vingers te krijgen. De heer Meester zegt terecht: je moet wel proberen focus te houden, want het is wel heel veel. Je moet je realiseren dat het niet alleen de mensen van duurzaamheid zijn, die hiermee bezig zijn, maar ook op het terrein van mijn collega Fortuyn, daar heb ik het dan vooral over, waar we bezig zijn met riolering, bestrating, afwatering van hemelwater. Al dat soort trajecten zitten niet alleen bij de ene club, het gaat dwars door de hele gemeente heen. Ik ben het met u eens, zorgen voor focus, we moeten oppassen dat we niet 130 ballen in de lucht houden, we moeten ervoor zorgen dat we grip houden op de voortgang van projecten, maar het zit dus ook door afdelingen heen, met name ook bij beheer en onderhoud. Smarter zal in de toekomst steeds beter moeten gaan. Wij denken dat dit is wat we op dit moment te bieden hebben. Wij denken dat hetgeen vaak als smartheid wordt opgeroepen een semi-smartheid is, omdat de wereld verandert. Ik noemde alleen al het voorbeeld van Stedin. Het is echt een turbulente wereld, waarin we als gemeente helemaal niet zo pover hoeven te zijn op wat er is. De warmtevisie, de warmtetransitie, het is heel interessant, u krijgt binnenkort een brief over de gemeentecirculaire, daar stellen ze geld beschikbaar voor het opstellen van een warmtetransitievisie. Het is wel aardig, dat wij die hier met elkaar al hebben vast gesteld. Het geld komt dus nog binnen, met dank om dat nog achteraf te krijgen, maar we hebben hem al wel vast gesteld. Als u gaat turven, zult u constateren, dat we niet achteraan het rijtje zitten. Laten we proberen ons niet soberheid en somberheid aan te praten. We doen ons best, zeker, en we doen het in concreetheid nog niet zo slecht. De aardgasvrije wijken. Het voorbeeld dat ik noemde. Op het moment dat wij aardgasvrij willen worden, dan zullen wij alternatieve bronnen nodig hebben. Als wij zicht krijgen in het realiseren van de warmteleiding, en u mag van mij aannemen dat het gesprek dat we gevoerd hebben daar over ging, hoe krijgen wij warmte in de toekomst beschikbaar, niet alleen voor de glastuinbouw, maar ook voor wijken, op het moment dat we dat niet hebben, kunnen we wel met elkaar smart doelstellingen vast stellen, dat we het over 6 jaar willen hebben, maar als die leiding er pas over 7 jaar ligt of als we nu nog geen idee hebben hoe het concreter te maken is, dan heeft dat allemaal niet zoveel zin. Belangrijker is dat we zeggen: we zullen alles uit de kast moeten halen om die warmteleiding hier te krijgen, zowel voor de glastuinbouw als voor de woningbouw. En daar zijn we volop mee bezig, maar dat laat zich nou eenmaal niet in een maand of zelfs in een jaar proppen. In de richting van mevrouw Verhoef nog. Dank voor haar positieve benadering. Dat is ook in hoofdlijnen zoals we daar als college naar kijken. Als u het heeft over energiearmoede, wat de motie van de raad was en die heeft het college ook zeer omarmd, dan is dat om te voorkomen dat de hele duurzaamheidstransitie die gaat plaats vinden op tal van terreinen ertoe gaat leiden dat mensen achter het net gaan vissen, niet mee kunnen doen. Daarvan hebben wij gezegd: dat zullen wij in de projecten moeten gaan garanderen. Daar zou een revolverend fonds een oplossing voor kunnen zijn. Ik herinner mij de heer Meester, die zei dat het revolverend fonds er vooral ook moet zijn voor mensen die dat ook echt nodig hebben, die dat niet zelfstandig mee kunnen maken. Ik geef misschien een iets bredere draai dan de heer Meester bedoelde, maar de essentie was: zorg dat gericht wordt op de mensen die het nodig hebben. Dat hebben we ook omarmd. Dat kun je niet in een klein onderdeelje doen, dat zullen we moeten gaan bewijzen. Als er proeven in een wijk komen, pilots, en als we dan zien dat mensen niet mee kunnen, dat we daar dan onze inzichten op vast stellen. Mevrouw Verhoef: Dank u wel. Ik begrijp dat, maar in mijn ogen moet één van de voorwaarden binnen die uitvoeringsagenda zijn dat bij de activiteiten rekening wordt gehouden met het voorkomen van energiearmoede enzovoorts. Dat wil ik dan ook wel helder erin hebben staan. En niet zo van: ja, dat gaan we doen. Sowieso is er nog geen uitvoering gegeven aan de motie, maar dat is dan een procedurele vraag. Wanneer komt er dan een reactie op die motie? Er zit ook een stuk onderzoek aan. Wethouder Abee: De uitvoering van die motie zal plaats vinden in concrete projecten. Waar wij op een gegeven ogenblik iets gaan voorstellen rondom verduurzaming van een wijk en constateren dat mensen bijvoorbeeld vanwege hemelwaterafvoer hun voortuin moeten aanpassen, dan moeten we ervoor zorgen

dat mensen niet zeggen: sla mijn tuin maar over, want ik heb het niet. Dan moeten we daarvoor een oplossing zoeken. Als mensen mee willen in verduurzaming van apparatuur en dat echt niet kunnen betalen, dan moeten we gaan zorgen. Die motie gaat zich in de praktijk uiten, maar dat kent geen theoretisch kader anders dan wat we met elkaar hebben afgesproken, dat wij het maximale moeten doen om armoede te voorkomen. Mevrouw Verhoef: Ik begrijp wat u zegt, maar wat is er dan op tegen om in de uitvoeringsagenda ergens aan het begin of ergens op een juiste plek aan te geven: een randvoorwaarde voor al dit soort projecten is voorkomen van energiearmoede enzovoorts. Dan geef je toch ook meteen die kaders bij het opzetten en uitvoeren van die projecten aan. Nu hangt het ergens in een motie, misschien in de visie, maar dat weet ik ook niet zeker. Als het niet in de visie zit en ook niet in dit stuk, dan zit het in een motie en kunnen we dat niet netjes terug vinden later en er op toetsen. Wethouder Abee: Als mevrouw Verhoef vraagt: wat is er op tegen? Nee, er is niets op tegen, want we menen dat met elkaar en we hebben dat als uitgangspunt mee gekregen. Maar zo krijgen we meer uitgangspunten mee via een motie en die vullen wij dan vervolgens ook in. De verslaglegging van deze commissie is duidelijk, maar ook de motie was natuurlijk volstrekt helder. Wij moeten aandacht hebben voor het voorkomen van energiearmoede. Dat is het uitgangspunt, daar moet u ons op toetsen als we met uitvoeringsplannen komen. Het kan dan niet zo zijn, dat we die groep overslaan. Ook daarin zullen we het smarter moeten aantonen in de uitvoering van projecten. Dan nog de vraag over het warmtenet Wilderszijde. De raad heeft gezegd: we hebben haast, we willen volgend jaar beginnen. Als we volgend jaar willen beginnen, ja, helaas, dan is dat warmtenet er niet, dus de kans dat Wilderszijde voor het overgrote deel op warmte wordt aangesloten, die keus, voor zover we die keus zouden willen maken, die keus is er niet, want dat warmtenet is er dan nog niet. Houd onverlet, dat best in latere fases mogelijkheden zijn. We hebben het station hier liggen, een andere manier, capaciteit. Dat soort dingen hebben we allemaal wel in beeld. Maar het uitgangspunt 'we kunnen Wilderszijde aansluiten op het warmtenet', helaas is die keus er niet, want het warmtenet is er niet. Met de voorbeelden denk ik toch alle vragen beantwoord te hebben. Nog even over het geld, die zou ik niet willen vergeten. We hebben nu bedragen opgenomen, waarvan wij denken dat we daarmee aan de slag kunnen. We hebben vorig jaar ook gezegd: op het moment dat wij zien dat er meer geld nodig is, dan zullen we dat meerdere geld ook gaan aanvragen bij de raad. Dan zullen wij duidelijk maken: we willen graag deze doelstelling halen en daarom hebben we dat en dat geld nodig. Over zitten in Wilderszijde heel veel pakketten in de exploitatie. U zou nu geen blanco cheque van € 2mln willen weg geven als u niet weet waar het naar toe gaat. Wij denken dat dit voldoende is met het zicht dat we hebben. Vervolgens in de uitvoering zullen we steeds kijken of er extra geld nodig is. Dat zal zeker niet uit te sluiten zijn. De heer Markus: We hadden nog een vraag gesteld. Allerlei plannen en ideeën, maar hoe krijgen we hier nou de inwoners goed bij betrokken? Wij wachten nog op een antwoord vanuit het college. De heer Meester: Ik had nog gevraagd naar het criterium op grond waarvan de keuze wordt gemaakt tussen raad en college voor besluitvorming. De heer Jumelet: De eerste vraag die ik gesteld heb over: hoe zit het nu precies met die uitvoeringsprogramma's? Daar wordt niet meer over gesproken, terwijl we daar in juli wel over gesproken hebben. De voorzitter: Over eens in de 4 jaar of tussentijds? De heer Jumelet: Nee, er werd gezegd dat de visie zou worden gevolgd door uitvoeringsprogramma's, in meervoud. Nu ligt er een uitvoeringsagenda en nergens wordt meer gesproken over uitvoeringsprogramma's. Wat kunnen we nog verwachten? Of is dit het nou? Wethouder Abee: Om maar met deze laatste te beginnen. We hebben nu de agenda vast gesteld. Wat zijn de items waarvan wij denken aan te moeten gaan werken? Op het moment dat het college zou besluiten tot het voorstellen van zonnevelden, dan komt er dus een uitvoeringsprogramma. Zo zit dat in elkaar. Misschien heb ik het voorbeeld ongelukkig gekozen, want ik sluit niet uit dat dat niet direct voor de hand liggend is, gezien mijn antwoord aan de heer Van Harn in de eerste termijn. Laten we elkaar niet vangen in woorden. Duidelijk is dat we aan de slag gaan en terug koppelen aan de raad. De ene keer in besluitvorming en de andere keer in de vorm van een mededeling om te kijken hoever we staan. Dat kunt u als raad controleren. Dan in de richting van de heer Meester. Ik probeerde het duidelijk te maken door de scholen te noemen. Wij denken daar als college over te gaan, maar omdat we ook geld nodig hebben, hebben we gezegd dat het bij de raad komt. Als het gaat om de maatschappelijke gebouwen zei u terecht dat het een zaak van het college lijkt. Dat is het ook, daarom hebben we erbij gezet dat het vooral de Windas betreft, omdat daar door GL nadrukkelijk aandacht voor gevraagd is, maar ook omdat het een financieel beslag legt, die raadsbesluiten belangrijk maakt. In mijn beleving is bij de meeste punten een raadsbesluit nodig, dat heeft te maken met draagvlak wat we willen creëren in de raad, maar ook in de samenleving, omdat mensen dan ook iets kunnen vinden. De heer Meester: Ik heb het voorbeeld van klimaatadaptatie ook nog even genoemd. Dat lijkt me typisch een zaak voor de raad, omdat het de bevolking raakt. Wethouder Abee: Waar, maar daarom wordt er ook bij klimaatadaptatie een apart traject gelopen hoe we dat concreet kunnen maken, ook rond inklinking. Prima, als u dat aangeeft. We moeten voortschrijdend kijken wat er te besluiten valt rondom adaptatie. Als het nodig is, komen we bij de raad. Anders is het altijd mogelijk om bij iets waarover het college zelfstandig te kunnen besluiten de vinger op te steken en te zeggen: gaat de raad daar niet over. Op voorhand zijn we niet uit op al te grote verschillen. Dan richting de heer Markus nog. Juist die bevolking betrekken, daarom zijn er vroegtijdig al twee keer sessies geweest hier in deze zelfde zaal met inwoners.

Daarom lopen er trajecten hoe we die participatie kunnen bevorderen. Dat soort dingen zitten in het uitvoeringsprogramma in onze beleving. Het zal heel belangrijk zijn en het staat ook in het coalitieprogramma, dat duurzaamheid ook draagvlak nodig heeft. Wij kunnen wel wat vinden, maar uiteindelijk moeten mensen het voor een belangrijk deel zelf doen. Dat moeten we faciliteren, we moeten ze mee nemen in kennisoverdracht. Daarom ondersteunen we de energiecoöperatie Nieuw Lansingerstroom. Zij krijgen een steeds belangrijker rol, ook volgend jaar zullen ze ruimere budgetten krijgen om ook die participatie en betrokkenheid van burgers maximaal vorm te geven. Dank u wel.

Tweede termijn

De heer Muis, D66: Volgens mij is het wenselijk dat voor de wethouders een tijd gaat gelden. Ik heb het idee, dat hoe meer er verteld wordt, hoe meer vragen het oproept. Ik weet niet of dat per definitie leidt tot efficiënter vergaderen, maar ik heb de wethouder een paar belangrijke dingen horen zeggen. Dat het smarter wordt in de toekomst, dan hopen we in de nabije toekomst. Ik snap ook wel dat niet alles smart te maken is, maar meer pogingen daartoe worden zeker gewaardeerd. Dan de verdeling van het budget over de thema's en projecten, daarover heb ik de wethouder eigenlijk niet gehoord. Eigenlijk is de reactie: we hebben nu voldoende geld om dit te doen. Als we op onderdelen in uitvoeringsprogramma's meer geld nodig hebben, komen we naar de raad. Dat vind ik eigenlijk best lastig, want dan zou je nu ook willen weten waar het geld precies heen gaat, heeft het zin om ergens meer geld bij te zetten zodat het sneller gaat. Dat zijn mogelijkheden vanuit de raad om op te sturen en dat is nu lastig omdat we kennelijk per onderdeel nog uitvoeringsprogramma's gaan krijgen. Dat is op zich weer positief, dat het niet alleen een uitvoeringsagenda is, maar dat er inderdaad ook programma's komen, zoals de heer Jumelet ook vroeg. Over het updaten, de agenda, jaarlijks of tweejaarlijks, daar heb ik de wethouder ook niet over gehoord, dus wellicht kan hij er in de tweede termijn nog op ingaan, anders komt dat wel bij de raad. De heer Markus heeft in de eerste termijn ook gevraagd naar de invloed, en wij ook. De invloed van ons is beperkt bij de lokale economie, bij de inwoners, bij de bedrijven, maar het effect is daar het grootst, dus daarvan is met name van belang dat we daar een goede strategie op formuleren hoe we dat dan precies samen willen doen, wie daar voor nodig is, wat daar voor nodig is. Dat halen we nu hier niet uit, maar wellicht dat het inderdaad in de individuele uitvoeringsprogramma's wel duidelijk wordt. Dan hebben we het er op dat moment over. Dank u wel.

De heer Machielse, VVD: Ik wil de wethouder danken voor zijn uitgebreide toelichting. Waarschijnlijk is dit mijn laatste discussie tussen mij en deze wethouder in deze commissie. Laat ik hem bedanken voor zijn inzet ook op dit dossier en hem alle succes wensen met de overdracht van dit dossier, want dit is een uiterst belangrijk onderwerp binnen zijn dossier. En met elkaar hebben we gezien, dat we veel hebben bereikt in gemeenschappelijkheid en gezamenlijkheid, waarin we binnen de raad optrekken. Om dat af te sluiten wil ik mijn steun uitspreken voor het voorstel van D66 en CU om bij de uitvoering van al die projecten de nadruk te leggen op communicatie en informering. En daarnaast WIJ uitnodigen om bij de viermaandelijke bespreking van de actualiteiten vanuit het duurzaamheidsdossier nog een goede discussie met elkaar erover te hebben of we dat dan snel genoeg vinden en of er op die momenten voldoende budget naartoe is gegaan, of er voldoende resultaat is et cetera en er niet nu aanvullende maatregelen voor te nemen. Daarmee wil ik deze wethouder eigenlijk bedanken. Tot ziens.

De heer Van Harn, CDA: Dank u wel, wethouder, voor de toelichting die u gegeven hebt. Ik heb naar aanleiding daarvan geen nieuwe vragen of aanvullingen. Dank u wel.

De heer Jumelet, WIJ: Wij zullen uiteraard graag de discussie aan gaan, maar om goed te kunnen sturen als raad heb je wel inzicht nodig in wat de effectiviteit is, middelen en inzet en wat het bijdraagt aan je doelstellingen. Blijft bij ons toch wel een beetje hangen de vraag, want het wordt weg gezet als een woordendiscussie, maar er is vorig jaar juli wel gezet dat er rond de jaarwisseling uitvoeringsprogramma's beschikbaar zouden komen. Wij hadden daar een iets ander beeld bij dan de wethouder blijktbaar. Ik constateer wel, dat de motie zoals die door de raad aangenomen is eigenlijk naast zich neer wordt gelegd door het college, dat wil ik eigenlijk niet zeggen, maar dat er toch niet echt uitvoering aan wordt gegeven. Wel allerlei woorden als 'veranderende wereld' et cetera, maar het is wel heel bijzonder dat je toch ziet in de omgeving dat effectiviteit van inzet van middelen, maar ook wat bijdraagt bij, anderen wel heel concreet kunnen maken. Ik vind het jammer dat wij niet concreter zijn, zodat we de discussie ook inhoudelijk kunnen voeren. Ook om de veelheid van al die onderwerpen, om te duiden waar we op in gaan zetten qua middelen, qua menskracht et cetera. Dat we een veelheid van onderwerpen naast elkaar laten voort gaan en wellicht veel effort stoppen in zaken die misschien helemaal niet zo gek veel opleveren. Dat is jammer, maar goed, daar hebben we een ander beeld bij. Wij zullen kritisch de discussie blijven voeren, omdat we natuurlijk wel vanuit een gezamenlijk doel redeneren en omdat duurzaamheid hoog op de agenda staat ook binnen onze gemeente.

De heer Meester, L3B: Zoals ik al gezegd heb: wij steunen deze agenda. Ik wil nog wel even een opmerking van de wethouder nuanceren. Hij had het erover dat je het eigenlijk niet smart kan maken, omdat je niet alles in de hand hebt. Dat klopt, maar dat gaat dan vooral over de T en de R van smart. De S en de A zouden best wel in orde kunnen zijn. Bovendien, wanneer het college ons meldt dat er externe factoren zijn, waardoor het niet gehaald wordt, dan zullen wij dat accepteren, zo zit ik er in, en een nieuwe doelstelling accepteren. Dank u wel.

De heer Markus, CU: Rndom smart, of het nou met R en T is of zonder, ook de communicatie en het draagvlak van inwoners, het voelt voor ons nog een beetje als een puzzel, die we de komende jaren met elkaar steeds duidelijker gaan leggen om er meer beeld en geluid bij te krijgen. Nog één opmerking over het betrekken van inwoners. Natuurlijk, wij zien ook dat op bepaalde onderwerpen mensen naar het gemeentehuis worden gehaald om te praten over aardgasvrije wijken. Natuurlijk zien we dat. En we zien ook de groene tuinen, dat mensen de wijk in gaan. Dat soort initiatieven zien we wel, maar dat gaat dan om grote dingen. Maar het is voor ons simpel: als je mensen op straat vraagt wat de gemeente doet en wat het uitstraalt, wat willen we, wat willen we bereiken, dan missen we toch wel de antwoorden van mensen, dat ze zeggen: als gemeente staan we daar en daar voor. Als je dat uitstraalt als gemeente, dan ga je inwoners vanzelf meer mee krijgen. Om nou per onderwerp een strategie te ontwikkelen hoe je de inwoners betreft, dat vinden wij toch wat mager. Waarom trekken we het niet wat breder? Hoe krijgen we nou die inwoners aangehaakt bij dit hele grote dossier en niet elke keer ad hoc onderwerpen? Ik daag de wethouder toch uit om daar nog eens over na te denken. Wellicht heeft hij ondertussen al een antwoord geformuleerd. Wij waarderen die inzet op onderwerpen, maar trek het eens breder en kijk of je de samenleving en bedrijven op een wat bredere manier mee kunt krijgen in deze discussie. Want nogmaals, ze zijn ontzettend belangrijk hierin. Dank u wel.

De heer Duk, GL: Expliciet maken van zaken waar de gemeente niet aan de knoppen zit is zoals de wethouder al zei inderdaad schijnzekerheden creëren. Maar het van gas af laten gaan van scholen is iets waar de gemeente wel aan de knoppen zit. Wees smart waar het kan en laat het los wanneer er enkel schijnzekerheid zou ontstaan. Ik sluit me graag aan bij de woorden van de heer Meester op dit punt. Is het doel van het college bij zonnevelden om met het beleid deze te kunnen verbieden? Of om te kijken waar dit wel mogelijk is? Is het 'ja, mits' of 'nee, tenzij'? Als afsluiting nog mijn dank aan de wethouder voor zijn inzet in de afgelopen periode.

Mevrouw Verhoef, PvdA: Ook wij zullen deze uitvoeringsagenda steunen, maar ik wil toch nog terug komen op de motie waar ik het over had. Die is niet uitgevoerd en ik zal het dan toch nog kort een keer voorlezen. We hebben het college opgeroepen om: te onderzoeken hoe de gemeente kan bijdragen aan het voorkomen dan wel verminderen van energiearmoede en welke rol de gemeente daarin kan spelen. En te onderzoeken hoe de energiebesparingsmogelijkheden actief mee genomen kunnen worden in de huidige hulp die geboden wordt aan huishoudens die moeite hebben met hun energierekening te betalen. Dan staat er vervolgens: en die uitkomsten van die onderzoeken te delen met de raad en waar mogelijk mee te nemen in de uitvoeringsplannen van de visie Lansingerland Duurzaam. Ik vind het toch iets te makkelijk, hoeveel ik deze wethouder ook waardeer, om te zeggen: ja, dat nemen we dan gewoon mee. We hebben geen uitkomsten van het onderzoek gezien. We hebben in die uitvoeringsagenda ook niet gezien waar we dan misschien bij bepaalde activiteiten hele duidelijke haakjes hiervoor zitten. Ik vind toch dat er minimaal een brief van het college zou moeten komen met: ja, we gaan dat onderzoek nog doen. Of: we hebben het al gedaan, hier zitten de haken. Want we vinden dit belangrijk. Dat is iets wat ik nog zou willen vragen. Dank u.

Wethouder Abee: Laat ik met die laatste beginnen. Die brief zeg ik graag toe. We zullen nog eens even goed tegen het licht houden, de tekst, maar ook hoe we daarmee om gaan. Duidelijk is in ieder geval wel, dat de doelstelling, die we hebben om energiearmoede te voorkomen, staat. Maar de vraag is nu weer: hoe smart kun je die nu op voorhand maken in beleid? Of moet je gewoon praktisch zijn, door ervoor te zorgen dat hetgeen wat beleid gaat opleveren ook gelijk die kanten in zich heeft. Ik zeg u die brief toe, dat we daar nog even goed naar kijken, hoe we daar een beter en duidelijker verhaal van kunnen maken. Over de update en de evaluatie: ik denk dat hetgeen er staat nu correct is, maar het is altijd aan de raad. Als er echt majeure ontwikkelingen zijn, dan zullen we tussentijds aanpassingen moeten doen. Laat u dat nou ook gebeuren, aan de hand van de praktijk hoe de werkelijkheid zich zal gaan ontwikkelen. Maar u gaat er uiteindelijk zelf over. De heer Machielse heeft het over de overdracht van het dossier. Ik ga ervan uit, dat dat zowel ambtelijk gebeurt, een goed overdrachtdossier waarbij u mag aannemen dat ik daar ook mijn bijdrage aan zal leveren in hetgeen overgedragen mag worden. Ik sluit niet uit dat binnen de portefeuilles die ik moet overdragen de portefeuille duurzaamheid zeer op het netvlies staat en dat hij daar wellicht meer van weet dan wij met elkaar voor mogelijk houden. Althans, ik hou dat maar even voor mogelijk. Ik denk dat hij daar zeer gedreven in is en dat hij er met bijzondere aandacht mee aan de slag gaat, zoals hij met alle onderdelen aan de slag gaat. De heer

Jumelet zegt terecht: we moeten aan de slag, doen, voortgang boeken, duurzaamheid hebben we gezamenlijk hoog in het vaandel staan. We verschillen van mening over het nut en noodzaak van te concrete doelstellingen formuleren en daar op dit moment tijd en een verkeerd beeld neerzetten. Dan grijp ik de handreiking die de heer Meester doet. Natuurlijk, als blijkt dat je door andere situaties niet gehouden bent om iets te halen, dan zal je daar consequenties aan moeten verbinden. Dank dat u op voorhand toezegt dat de raad daarin ook belangrijk is. Richting de heer Markus: natuurlijk moeten we die hele bevolking mee nemen. Natuurlijk moet het besef groeien: wat doet de gemeente aan duurzaamheid, wat kunnen we verwachten. Juist daar is een organisatie als Nieuw Lansingerstroom voor. Niet uit te sluiten is dat door Nieuw Lansingerstroom pandjes ingericht gaan worden, lege winkelpanden voor zover die er gelukkig nog weinig zijn, om juist voor de bevolking laagdrempelig te zorgen dat mensen denken als ze boodschappen doen: hé, ik loop daar eens even binnen. Of er specifiek voor gaan. Om ervoor te zorgen dat die laagdrempeligheid gaat ontstaan. Maar ook dat is iets wat je met elkaar moet laten groeien. Ik zou willen uitnodigen, maar u moet het vooral niet doen: ga ook eens bij andere gemeenten vragen om te kijken of het beeld daar dramatisch anders is. Ik denk dat er weinig gemeenten te vinden zijn die zo aan de voorkant geprobeerd hebben te communiceren over wat het inhoudt, hoe we er als gemeente in staan. Dat het echt een traject is waarbij we draagvlak moeten bevorderen, maar dat is allemaal subjectief, dat begrijp ik ook. Rond die zonnevelden, ja, ik had het niet als voorbeeld moeten noemen, maar ik heb geprobeerd aan te geven dat het belangrijk is om er iets van te vinden. Ik denk dat er heel veel daken te benutten zijn, maar wie ben ik, en dat dat weleens voorrang zou kunnen hebben voordat je daar stukken groen voor opoffert. Ik dacht dat mijn antwoord richting de heer Van Harn redelijk duidelijk was. Met dank voor de vriendelijke woorden die vanuit deze commissie gesproken zijn, ik heb morgen nog een commissie, dus het verraste mij. Dank. Ik heb het altijd ook in deze commissie uitermate plezierig gevonden om met elkaar de degens te kruisen. Van wrijving komt glans. Als we als doel houden elkaar zo scherp mogelijk te houden om die glans te creëren en niet zozeer die wrijving te veroorzaken. Ik dank u wel.

De voorzitter: Een toezegging in de vorm van een brief, die er gaat komen. Kan ik concluderen dat dit als hamerstuk naar de raad kan? Ik kijk naar links en rechts. Ja, dit wordt een hamerstuk.

6.b Overdracht beheer Klapwijkseweg-Boterdorpseweg

Mevrouw Zwinkels, L3B: De intentie om deze twee wegen van de provincie over te nemen dateert al uit 1978. Nu deze wegen geen doorgaande provinciale weg meer zijn, is het logisch dat de gemeente, die al wel het beheer had over de rotondes het beheer krijgt over de totale weg. In de onderhandelingen is afgesproken, dat bij overname van het beheer van de weg de provincie bereid is tot het realiseren van geluidschermen langs de N209 bij Bleiswijk en Bergschenhoek. Dit komt een beter woon- en leefklimaat van onze inwoners daar zeker ten goede. Mooi is het ook dat er overeenstemming bereikt is over de beheervergoeding. Verder kan ik er op dit moment eigenlijk niet veel meer over zeggen. Ik vind het een goed idee.

De heer Hofman, CU: Daar kan ik me verder van harte bij aansluiten.

De heer Duk, GL: En wij ook.

Mevrouw Verhoef, PvdA: Het is heel goed uitgelegd en onderbouwd. Ook wij kunnen ons vinden in de overdracht van die twee wegen naar onze gemeente. Dank u.

De heer Alsemgeest, WIJ: Wij kunnen ons er ook prima in vinden. Ik denk dat het toevoegen van die twee wegen tot de rest van het wegennet, dat er al ligt en wat al van ons is, zeker een toegevoegde waarde zal zijn voor onze gemeente. Dank u wel.

De heer Van der Stelt, CDA: Uitstekend plan.

De heer Van As, VVD: Daar sluit de VVD zich bij aan.

De heer Van der Stad, D66: Wij ook.

De voorzitter: Dat is geweldig. Volgens mij geen vragen voor de wethouder. Met andere woorden: een hamerstuk richting de raad. Dat is mooi.

6.c 1e begrotingswijziging Recreatieschap Rottemeren

De heer Van der Stad, D66: Wij zijn formeel akkoord.

De heer Machielse, VVD: Wij zijn gewoon akkoord.

De heer Jumelet, WIJ: Akkoord.

De heer Markus, CU: Wij moeten helaas onze zorgen uiten, want wij zijn bang dat de afdeling financiën met de heer Abee mee verhuist naar het Westland. Want wat staat er in het raadsbesluit bij extern draagvlak? Er staat dat het afgestemd is met financiën. Schijnbaar is de afdeling financiën uit deze gemeente geplaatst, dus dat lijkt ons toch een zorgelijke situatie. Verder vinden wij het een uitstekend voorstel, dank u wel.

De heer Meester, L3B: Ik heb het stuk gelezen en ik heb ook die begrotingswijziging bekeken. Het is wat laat, want het jaar 2019 ligt al achter ons en je kan nu de jaarrekening opmaken, denk ik. Er waren toch wel twee dingetjes, waarvan ik eigenlijk had gewild, dat die in de zienswijze zouden staan. 1. Er valt € 105.000 structureel weg aan renteopbrengsten en dat moet ergens anders vandaan komen. Ik wil alvast een schot voor de boeg geven en mijn voorkeur uitspreken voor een bezuiniging ergens, tenzij men een alternatieve opbrengst weet te vinden, maar een opbrengstverhoging via de grotere bijdrage van de deelnemers heeft niet meteen mijn voorkeur. Het tweede is, dat er een paar substantiële wijzigingen in zitten. Die begrotingswijziging is van oktober, dus dan weet je al wat er uit gaat komen, dus echt begroting is het niet meer, maar ik had graag juist bij die substantiële wijzigingen wat meer toelichting gehad. Misschien kan de wethouder daar nog even iets over zeggen. Dank u wel.

De heer Duk, GL: Wij zijn ook akkoord. We staan er wel anders in dan de heer Meester en we zien de waarde van dit schap en willen daar graag aan bijdragen. De heer Meester: Ik vind dat de heer Duk toch iets te hard loopt, dat hij denkt dat wij de waarde van het recreatieschap niet inzien, maar dat betekent niet dat we ongelimiteerd daaraan zouden willen bijdragen. De heer Duk: Nee, dat is helemaal waar. Ik ben alleen wel van mening dat dit bedrag voor ons nog prima te doen is.

Mevrouw Verhoef, PvdA: Ook de PvdA fractie kan instemmen met dit voorstel.

Wethouder Fortuyn: Er zijn inderdaad twee vragen gesteld en ik denk dat die ook terecht zijn. Het klopt dat er inderdaad geen structurele dekking is t.a.v. die € 105.000 dividend die wij jaarlijks van de begroting hebben. Het doet een beetje aan een soort Eneco verhaal denken, dus daar zitten wij ook een beetje mee. Wij hebben daar wel over gesproken om te kijken hoe we dat denken te gaan krijgen, maar voor dit jaar hadden we ervoor gekozen om het in de algemene reserve te financieren, omdat wij met Staatsbosbeheer op dit moment bezig zijn om de terrein-beheermodellen opnieuw te ijken. We hopen daar wat meer zicht op te krijgen, wat dat voor consequenties heeft. We hebben een aantal vraagstukken dit jaar met elkaar te bespreken, die in de begroting ook een effect zullen hebben. We denken o.a. de dienstverlening in het product dienstenscala, waar we het al eerder over gehad hebben met elkaar en de herinrichting van het Lage Bergse Bos, wat een behoorlijke impact zal gaan hebben. Dus ja, als de heer Meester liever een directe bezuiniging wil hebben, dan gaat zich dat direct vertalen in minder onderhoud of anderszins in het areaal. Wij stellen toch voor om ons even de ruimte te geven om alles bij elkaar te pakken en dan richting de raad te komen hoe wij denken e.e.a. zoals wij zojuist gemeld hebben te kunnen financieren. Ik ga er geen doekjes om winden, maar de kans dat er een hogere bijdrage gevraagd zal gaan worden is niet uit te sluiten. Dat even ter beantwoording.

Tweede termijn

De heer Meester, L3B: Ik had genoeg slagen om de arm gehouden t.a.v. de eventuele bijdrage. Het heeft mijn voorkeur niet dat die bijdragen omhoog gaan, maar als er een goede argumentatie bij is, dan zullen wij dat bekijken en op zijn merites beoordelen. Dank u wel.

De voorzitter: Ik hoor dat e.e.a. geen verdere op- en aanmerkingen geeft. Voor de heer Meester ook geen bespreekpunt? Hamerstuk? Ja. Bij deze een hamerstuk naar de raad.

De heer Machielse: Kunnen we om persoonlijke redenen ongeveer 1 minuut schorsen? De voorzitter: Als de nood zo hoog is, vooruit. Dan schorsen wij 1 minuut, misschien iets meer.

Schorsing

Na de schorsing heropent de voorzitter de vergadering. Wij gaan verder met de besprekpunten. De maalterij Treurniet zullen wij naar voren halen.

7a. Actualiteiten uit het college

Dit agendapunt wordt behandeld na behandeling van agendapunt 5.

De heer Muis, D66: Eén vraag. In het actualiteitenoverzicht Lansingerland Duurzaam staat de pilot groenblauwe schoolpleinen genoemd en dat er in november zou zijn gestart met de directie van twee scholen voor het klimaatadaptief herontwerpen van een schoolplein. Welke twee scholen zijn dat? Of is dat al bekend? Wij zouden dat graag horen. Even ter aanvulling als de vervangende wethouder het antwoord niet weet. Bij de Oudelandselaan zijn namelijk scholen al best ver in de planvorming. Daar liggen plannen waarmee aan de slag gegaan kan worden. Het zou zonde zijn als het college op zoek gaat, terwijl er partijen zitten te wachten. Dat wilde ik mee geven. Dank u wel.

De heer Blonk, L3B: Dit gaat over de luchtvaartnota. Die wordt ergens eind deze maand, begin volgende maand, ter inzage gelegd. Daar kunnen zienswijzen op ingediend worden. BRR gaat er ook mee aan de gang, las ik in die stukken. Mijn vraag aan het college en de wethouder is: als die zienswijze gemaakt is, of die ook aangeboden wordt aan de commissie en de raad, zodat die in de commissie ruimte besproken kan worden. Dus een vraag aan de wethouder.

Mevrouw Citterbartova, GL: Over hetzelfde onderwerp, maar ik vraag me af of de wethouder al signalen heeft dat de luchtvaartnota later komt. Zoals vandaag is uitgelekt, de commissie Remkes geeft aan in een uitgelekt rapport dat luchtvaart niet mag groeien zolang de stikstofproblematiek niet is opgelost. Dus ik vraag me af of we de luchtvaartnota dit kwartaal gaan zien.

Wethouder Fortuyn: Een reactie op de vraag van de heer Muis over de twee scholen. De namen heb ik niet paraat. Ik had het eigenlijk moeten weten, maar het is een programma dat loopt bij mijn collega Van Tatenhove. Ik zal vragen om die namen even mee te delen aan u, schriftelijk of anderszins, om het in ieder geval door te geven. Ik weet wel dat het twee scholen zijn. Eentje, waarvan de buitenruimte eigendom is van de gemeente. En eentje, waarvan de buitenruimte eigendom is van de school. Daarin wordt onze inzet gepleegd om daarin advisering en hulp te bieden om te kijken: dit zien wij als een pilot. Dat is wat nu loopt. De twee scholen weet ik niet. U heeft het over die school aan de Oudelandselaan. Voor zover ik weet zit die er niet bij, omdat we daar al een ander proces lopen. Het is een beetje gecombineerde situatie. Maar het zijn twee andere scholen. Ik zou het moeten weten, want ik ben ervan op de hoogte. Het spijt me, ik heb ze niet scherp op het netvlies. Dan de luchtvaartnota. Die zegt eind januari het levenslicht te zien. U heeft vanavond ook een pushberichtje gehad, neem ik aan. Ja? Precies. Die kreeg ik ook binnen. Dat het lekken van het rapport, het is lekken, dus het is nog niet zeker, maar het is meestal wel waar, laten we daar geen misverstanden over hebben. Inderdaad is de uitspraak gedaan dat de luchtvaart niet mag groeien als niet de stikstof naar beneden gaat. Hij staat er eigenlijk anders in. De luchtvaart mag groeien, dat is een heel andere discussie, mits de stikstof naar beneden gaat. Dat is een heel andere discussie dan u net aanhaalde. Die luchtvaartnota, meneer Blonk, op uw vraag: wij bereiden dat in gezamenlijkheid voor. We kunnen natuurlijk ook individueel nog een aparte zienswijze indienen, maar we doen dat voorbereiden met de BRR. Uiteraard, zoals het altijd gaat, gaan we met u in gesprek over deze zienswijze. Daarbij wil ik nog even aanhalen, dat wij in een eerdere fase meeste vier tot zes weken de tijd kregen. Daar hebben wij een aantal keer bezwaar tegen aangetekend. We hebben nu een schot voor de boeg gegeven ook richting het ministerie. Wij willen acht weken hebben. Vaak is het zo dat wij die voorbereiding maken, uitvoeren en er dan geen commissievergadering meer is. Dat vinden wij niet wenselijk, dus we gaan er weer scherp op zitten. Ik maak het even breder naar u, dat wij zeer scherp op deze dossiers zitten. We zullen daar uiteraard met u over te spreken komen. Ik denk dat ik alle vragen beantwoord heb, ik hoop naar behoren en naar tevredenheid en dan wens ik u voor straks welterusten. De voorzitter: Ik hoor twee toezeggingen. Er wordt nog aan ons doorgegeven hoe het met de scholen zit. En t.a.v. de luchtvaartnota, daar komt ook een vervolg op.

7b. Actualiteiten uit de commissie

Geen opmerkingen.

7c. Verbonden partijen

Geen opmerkingen.

8. Rondvraag en sluiting

De voorzitter, om 23.30 uur: Rondvragen hebben we niet ontvangen. Dank kijk ik naar de klok. Het is 23.30 uur, we zijn vroeg begonnen, maar het is wel gelukt. We hebben geoefend met de systemen. Het is een open systeem. Hoe het verder deze week gaat verlopen, zullen we zien. Dank voor jullie inbreng en welterusten.

Verslag opgesteld door Marianne Jansen, Lothassa Secretarie, met behulp van geluidsopname.